

Voorjaarsnota

2025

gemeente
Het Hogeland

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	1
Inleiding	3
Samenvatting	5
Eerste Bestuursrapportage 2025	11
1. Veiligheid	13
2. Bereikbaarheid	14
3. Economie & Werkgelegenheid	16
4. Leefbaarheid & Voorzieningen	17
5. Sociaal Domein & Volksgezondheid	20
6. Ruimtelijke Ordening, Wonen & Duurzaamheid	23
7. Burger & Bestuur	26
8. Bedrijfsvoering	28
9. Algemene Dekkingsmiddelen	31
10. Personeel & Organisatie	35
11. Mutaties Investeringslijst	37
Reservemutaties	40
Paragraaf Aardbevingen	41
Paragraaf Grote Projecten en Programma's	44
Taakstellingen	54
Kaderstelling 2026 – 2029	55
Autonome ontwikkelingen	57
Overige financiële voorstellen en ontwikkelingen	58
Personeel & Organisatie	59
Maatregelenpakket	60
Bijlagen	77
Mutaties Bestuursrapportage 2025	78
Mutaties investeringslijst 2025-2029	90

Inleiding

Hierbij bieden wij u de Voorjaarsnota 2025 aan.

Het doel van de voorjaarsnota is tweeledig:

- de raad inzicht geven over de voortgang van het lopende begrotingsjaar;
- het geven van kaders voor de opstelling van de begroting voor het volgende jaar met bijbehorende meerjarenraming.

De gemeente staat voor grote financiële uitdagingen, die worden veroorzaakt door teruglopende inkomsten uit het gemeentefonds. De meerjarenraming die staat opgenomen in de begroting 2025 laat daardoor grote tekorten zien voor de jaren 2026 en volgende. Daarom hebben wij in de begroting 2025 aangegeven dat wij in overleg met uw raad een maatregelenpakket willen opstellen, waarmee wij de tekorten kunnen opvangen. Dit maatregelenpakket hebben we in de kaderstelling van deze Voorjaarsnota opgenomen, zodat door u de nodige integrale afwegingen kunnen worden gemaakt ter voorbereiding op de begroting 2026 en volgende jaren.

In de raadsvergadering van 26 februari 2025 is de “Raadsmemo onderzoeksporen maatregelenpakket Ravijnjaar 2026” met u besproken. De uitkomsten van deze bespreking hebben wij verder uitgewerkt in het maatregelenpakket. Zoals afgesproken treft u in deze voorjaarsnota de uitwerking van dit pakket aan.

Sinds het opstellen van de begroting 2025 is er weinig veranderd aan de grote opgaven die we te doen hebben. De rijksinkomsten blijven een grote onzekere factor. Inmiddels heeft het rijk een Voorjaarsnota opgesteld, die ook voor onze gemeente financiële effecten heeft. Het financiële ravijn wordt iets verzacht, maar het is zeker geen oplossing voor de dreigende financiële tekorten.

Met de uitvoering van het in deze nota opgenomen maatregelenpakket verwachten wij dat er de komende jaren sluitende begrotingen aan u kunnen worden voorgelegd. Om dat te bewerkstelligen, bevat het pakket de nodige flexibiliteit aan keuzes, waardoor nieuwe autonome ontwikkelingen die zich voor gaan doen goed kunnen worden opgevangen.

Gelet op de grote financiële opgave waar wij voor staan bevat deze voorjaarsnota nauwelijks nieuw beleid en is daarmee beleidsarm.

Wij bespreken deze voorjaarsnota 2025 met opgenomen voorstellen tot maatregelen om te komen tot een sluitende begroting 2026 graag met u.

Winsum, 10 juni 2025

Samenvatting

In dit hoofdstuk geven we u een kort overzicht van de belangrijkste ontwikkelingen in deze voorjaarsnota en de gevolgen voor ons financieel perspectief. Daarna geven wij u een voortgang op de begroting 2025. In het tweede deel van de nota schetsen wij de stand van zaken van diverse thema's, die van invloed zijn op de begroting 2026 en die we daarom aan u voorleggen.

Het startpunt voor het financieel perspectief is het structureel gepresenteerde meerjarige saldo in de vastgestelde begroting 2025. Dit perspectief wordt op basis van de ontwikkelingen die in deze nota zijn gepresenteerd bijgesteld en geeft een beeld van waar we nu staan. Tegelijkertijd blijven er veel zaken in ontwikkeling en moeten we accepteren dat er de nodige onzekerheden aanwezig blijven en dat de begroting dus aan verandering onderhevig zal zijn.

Zoals u weet heeft de vastgestelde begroting 2025 door het bekende 'Ravijnjaar' geen structureel sluitend meerjarig perspectief. Vanaf 2026 ontstaan er forse tekorten die uiteraard vragen om passende maatregelen om onze gemeentelijke financiën in balans te houden. Wij hebben u daarom eerder dit jaar meegenomen in de onderzoeksporen voor een maatregelenpakket om deze tekorten op te kunnen vangen. Dit maatregelenpakket is het centrale punt in de kaderstelling van deze nota. Door dit tot op zekere hoogte flexibele pakket op te nemen in de kaderstelling voor de begroting 2026, zijn we in staat om later dit jaar een begroting samen te stellen dat een sluitend perspectief laat zien.

Effecten voorjaarsnota

Het totaalbeeld na verwerking van de gepresenteerde mutaties uit de bestuursrapportage van deze nota ziet er als volgt uit:

Ontwikkeling meerjarig perspectief					
Bedragen x € 1.000,-	2025	2026	2027	2028	2029
Perspectief primitieve begroting 2025	80	-5.658	-3.651	-4.071	-4.071
Bestuursrapportage (Structureel)	-1.125	827	868	389	345
Bestuursrapportage (Incidenteel)	-3.676	-955	-41	-	-
Kaderstelling (structureel)	-	-130	22	22	22
Kaderstelling (Incidenteel)	-	-	-	-	-
Onttrekking reserves	953	305	41	-	-
Dekking Incidenteel	2.723	650	-0	-	-
Bijgesteld perspectief	-1.045	-4.961	-2.761	-3.660	-3.704

Structureel effect Voorjaarsnota	-1.125	697	890	411	367
Incidenteel effect Voorjaarsnota	-2.723	-650	0	0	0

In bovenstaand overzicht ziet u dat het structurele effect van deze Voorjaarsnota in 2025 een negatief effect geeft van ruim € 1,1 miljoen, maar in de jaren daarna een positief effect heeft dat beweegt van bijna € 0,7 miljoen in 2026 naar bijna € 0,4 miljoen in 2029. Dit licht positieve effect wordt voornamelijk veroorzaakt door de effecten van de meicirculaire.

Bij het bepalen van de effecten van deze circulaire hebben we de mutaties die samenhangen met de Jeugdzorg gereserveerd op de stelposten. In de jaren 2025 tot en met 2027 is het effect van de middelen voor de Jeugdzorg per saldo behoorlijk positief. Dit komt door een aantal oorzaken. Het rijk heeft besloten de tekorten op de jeugdzorg voor 50% voor haar rekening te nemen en de (effecten van) de

Hervormingsagenda op de jeugdzorg zijn uitgesteld cq. verzacht. Dat betekent dat de korting in verband met de effecten van de Hervormingsagenda voor de jaren 2025 tot en met 2027 ook zijn verlaagd.

Het lijkt ons gewenst de extra middelen in het kader van de Jeugdzorg te reserveren voor de ontwikkelingen in het zorglandschap en de implementatie van de Hervormingsagenda. Daarmee zou dit deel van de meicirculaire budgetneutraal zijn in deze Voorjaarsnota.

Vanaf 2028 heeft het rijk wel rekening gehouden met volledige effectuering van de Hervormingsagenda en deze ook geïndexeerd. Daardoor zien we dat de korting op de budgetten voor de jeugdzorg vanaf dat jaar groter worden dan de aanvullende middelen die het rijk beschikbaar stelt. Dit extra tekort moet opgevangen moeten worden door een verlaging van onze gemeentelijke kosten in het kader van de Jeugdzorg. Ook dit effect is daarmee budgetneutraal.

In de paragraaf Algemene Dekkingsmiddelen geven wij u gedetailleerder inzicht in de effecten op de Algemene Uitkering.

De overige oorzaken van het effect in deze nota liggen in de mutaties voor de ontwikkeling loonkosten en kapitaallasten van de in deze voorjaarsnota opgenomen investeringen. Daarnaast zijn er de ontwikkelingen op het gebied van de vaarrecreatie en de OZB vergoeding voor onderwijsinstellingen. Deze laatste was reeds aangekondigd in de Najaarsnota 2024. Verder zien we diverse mutaties die betrekking hebben op prijseffecten, die we dekken uit de daarvoor beschikbare stelposten. Deze beïnvloeden daardoor het financieel perspectief niet.

Een korte samenvatting van de relatief grote mutaties en ontwikkelingen die aan deze verschuiving ten grondslag liggen treft u onderstaand aan. Wij lichten de meest opvallende posten in deze samenvatting toe. Voor een uitgebreid overzicht en een toelichting op de ontwikkelingen en de mutaties verwijzen wij u naar de programma's, de kaderstelling en de bijlagen.

Samengevat zien we de onderstaande structurele mutaties in deze nota:

Belangrijkste structurele mutaties Voorjaarsnota 2025					
Bedragen x € 1.000,-	2025	2026	2027	2028	2029
Bestuursrapportage					
Omschrijving					
Algemene Uitkering	-830	1.436	1.474	1.430	1.392
Brandweer	-21	-7	-40	-62	-62
Licentierechten	-105	-143	-143	-143	-143
Vaarrecreatie	-150	-150	-150	-150	-150
OZB Onderwijs	-200	-200	-200	-200	-200
Bijdrage ODG	-53	-53	-53	-53	-53
Wmo	-212	-212	-212	-212	-212
Vrouwenopvang	70	104	98	-285	-285
Secretarieleges	70	62	120	98	98
Kapitaallasten nieuwe investeringen	-	-329	-378	-407	-413
Formatie team Grondzaken	-90	-90	-90	-90	-90
Stelpost lonen en prijzen	279	265	299	320	320
Overige posten	117	144	143	143	143
Totaal bestuursrapportage	-1.125	827	868	389	345

Kaderstelling Begroting 2026					
Omschrijving					
Beheer en doorontwikkeling archief	0	-130	-130	-130	-130
Informatiebeveiliging	0	-	152	152	152
Totaal Kaderstelling	0	-130	22	22	22
Totaal structureel effect Voorjaarsnota	-1.125	697	890	411	367

Algemene Uitkering

Zoals gebruikelijk nemen we de effecten van de meicirculaire mee in de voorjaarsnota. Dit is noodzakelijk omdat de effecten van de circulaire op de te ontvangen Algemene Uitkering over het algemeen een behoorlijke impact hebben. Hiervoor hebben dit al kort benoemd wat de achterliggende oorzaken van het effect van de meicirculaire zijn. Belangrijkste elementen uit de circulaire betreffen de middelen in het kader van de Jeugdzorg, waarvan wij voorstellen deze budgetneutraal op te nemen en een verhoging van de gehanteerde indexen voor loon- en prijsontwikkelingen. Deze reserveren we op de stelposten, waardoor deze ook geen effect op het saldo van deze nota hebben.

De belangrijkste oorzaak van het positieve effect voor de komende jaren in deze nota ligt in de compensatie van het Rijk voor de geraamde terugval van het gemeentefonds vanaf 2026. Hiervoor ontvangen wij structureel ca. € 1,3 miljoen. Verder zien we een oplopende korting in verband met de stijgende totale WOZ waarde van woningen in onze gemeente. Deze moet worden gezien in relatie met het maatregelenplan met betrekking tot de geraamde OZB inkomsten en onze woningbouwopgave.

In de paragraaf Algemene Dekkingsmiddelen gaan wij nader in op de ontwikkelingen uit de circulaire.

CAO

Er ligt een eindbod door de VNG voor een nieuwe CAO gemeenteambtenaren ingaande 1 april 2025 met een looptijd tot en met 31 maart 2027. Het effect van dit aanbod voor 2025 is afgerond € 1,1 miljoen. Dit bedrag kan gedekt worden uit de stelpost lonen en prijzen.

Formatie

In hoofdstuk 10 gaan we in op de ontwikkeling van de personeelslasten. Het directe effect van deze ontwikkeling op de uitkomst van deze voorjaarsnota is € 0. T.o.v. de begroting 2025 stijgen de loonkosten met € 4,9 miljoen. Dekking van dit bedrag vindt plaats binnen bestaande budgetten, subsidies en bijdragen en het opnemen van stelposten.

Vaarrecreatie

Wij willen de regels voor ligplaatsen in de hele gemeente gelijktrekken, meer duidelijkheid bieden aan gebruikers en voorzieningen voor boten verbeteren. Conform ons opgestelde beleid is het ons doel de waterrecreatie aantrekkelijker te maken en een impuls te geven aan de recreatieve economie in Het Hogeland. Hiervoor wordt een bedrag van € 175.000 toegevoegd aan de begroting waarvan € 150.000 structureel.

Maatschappelijke Opvang/ Vrouwen Opvang

De MO/VO wordt uitgevoerd door centrumgemeente Groningen. Door incidentele overschotten uit het verleden kunnen de gemeentelijke bijdragen voor de jaren 2025, 2026 en 2027 worden verlaagd. Daarmee zijn de overschotten uit het verleden ingezet. Vanaf 2028 moeten gemeenten dan het aandeel gaan betalen op basis van de daadwerkelijke lasten en baten binnen het project.

Daarnaast is de huidige bijdrage aan de centrumgemeente in onze voorjaarsnota 2023 doorgevoerd voor de looptijd van de meerjarenbegroting van 2023 (dus t/m 2027). De budgetten voor 2028 e.v.

moeten daardoor verder worden verhoogd. Beide effecten geven vanaf 2028 een negatief effect op de begroting van € 285.000.

Incidentele posten

Naast de benoemde structurele mutaties, zijn er ook incidentele voorstellen met een behoorlijke omvang. Deze hebben we deels direct gedekt uit de reserves die reeds voor genoemde doelen zijn bestemd. Het resterende incidentele saldo wordt zoals gebruikelijk gedekt uit de Algemene Reserve.

Belangrijkste incidentele mutaties Voorjaarsnota 2025					
Bedragen x € 1.000,-	2025	2026	2027	2028	2029
Bestuursrapportage					
Omschrijving					
Planvorming Bedrijventerreinen	-100				
Erfgoed	-100				
Masterplan Winsum	-200				
Uitvoering Mobiliteitsplan	-80	-145			
Gladheidbestrijding	-75				
Knelpunten dorpen	-165				
Onderhoud sportterreinen	-167				
Sportgebouwen	-160				
Afwaarderen boekwaarden	-75				
Inburgering	-200				
Begeleiding jeugd	-68				
Kansen voor kinderen	-68				
Warmtetransitie	-245				
Kwartiermaker I&A	-157	-115			
Inhuur realisatie plekken vergunninghouders	-190				
Onderhoud Ontwikkelplein	-253				
Vorbereiding nieuwbouw Ontwikkelplein	-355	-390			
Sloopkosten leegstaande gebouwen	-210				
Ruimen graven	-70	-80			
Hogere ontvangsten Enexis	200				
Ottrekking reserves	953	305			
Overige posten	-938	-225			
Totaal incidenteel effect Voorjaarsnota	-2.723	-650	-	-	-

Voor de nadere toelichting op de incidentele posten verwijzen wij u naar de programma's in de Bestuursrapportage van de Voorjaarsnota.

Reële opgave en risico's

Wanneer we kijken naar het bovenstaande geschetste financiële perspectief, dan zien we dat het begrotingstekort en dus de financiële opgave op basis van deze nota redelijk stabiel blijft, met een beperkte plus op de geraamde lasten. Er zitten echter wel nog de nodige onzekerheden en risico's in het geschetste beeld van deze Voorjaarsnota. Deze onzekerheden maken dat de feitelijke opgave groter is dan de formele prognose die we in deze samenvatting presenteren. De onzekerheden en risico's zijn wel verwerkt in de opgave die we schetsen in het hoofdstuk met betrekking tot het Maatregelenpakket.

Maatregelenpakket

Hierboven noemden we het maatregelenpakket waar wij reeds met u over hebben gesproken en u uw gevoelens hebt meegegeven. Dit maatregelenpakket is cruciaal om te kunnen komen tot een sluitende begroting 2026 met bijbehorend sluitend meerjarenperspectief. In het hoofdstuk 'Maatregelenpakket' in

het kaderstellende deel van deze nota worden alle uitgewerkte maatregelensporen kort toegelicht en hebben wij de diverse sporen geclassificeerd in een A, B en C categorie. Daarbij stellen we voor de sporen die we geclassificeerd hebben met een A in te zetten bij de opstelling van de begroting 2026. De categorieën B en C houden we achter de hand in verband met de vele ontwikkelingen, onzekerheden risico's die nog steeds boven de markt hangen.

In het hoofdstuk maatregelenpakket ziet u in het overzicht dat het totaal van de maatregelen die wij willen inzetten bij de begroting oploopt van ruim € 1,4 miljoen in 2026 naar ruim € 6,3 miljoen in 2029. Wanneer wij dat combineren met het bovenstaande meerjarige perspectief, dan komt het financiële kader voor de begroting 2026 er als volgt uit te zien:

Ontwikkeling meerjarig perspectief				
<i>Bedragen x € 1.000,-</i>	2026	2027	2028	2029
Bijgesteld perspectief o.b.v. Voorjaarsnota	-4.961	-2.761	-3.660	-3.704
Totale omvang categorie 'A' maatregelenpakket	4.126	3.881	5.347	6.359
Perspectief na maatregelen	-835	1.120	1.687	2.655

U ziet dat het perspectief voor de jaren 2027 tot en met 2029 een oplopend positief beeld laat zien met de voorgestelde maatregelen die we in de begroting 2026 willen verwerken. In 2026 resteert dan een tekort van ruim € 0,8 miljoen. Dit komt doordat het tijd vraagt om het effect van diverse sporen te realiseren, waardoor deze een oplopend effect in onze meerjarenbegroting zullen hebben. Het tekort van 2026 kan echter worden opgevangen binnen de versoepelde begrotingsregels van het Rijk, wat inhoudt dat we dit incidenteel mogen opvangen met onze AR die hiervoor ruim voldoende is (spoor 14).

Algemene Reserve

De Algemene Reserve is onze belangrijkste risicobuffer. We kunnen er onverwachte risico's mee opvangen zonder dat beleidsdoelen moeten worden aangepast. Voorwaarde is dat de hoogte van de algemene reserve toereikend is en toereikend blijft om de risico's met financiële gevolgen te dragen. De effecten van met name de tijdelijke extra middelen in het gemeentefonds hebben geleid tot positieve rekeningresultaten in de afgelopen jaren en hebben daarmee de algemene reserve aangevuld. Van het positieve rekeningsaldo 2024 wordt in het raadsvoorstel behorende bij de behandeling van de jaarrekening 2024 in de raad voorgesteld om bijna € 3 miljoen toe te voegen aan de algemene reserve. Er is zodoende voldoende buffer om de extra risico's die ook in deze nota zitten, op te kunnen vangen.

Conclusie

Wanneer we op basis van het bovenstaande de balans opmaken en kijken naar de opgaven die voor ons liggen, dan kunnen we concluderen dat er een nota voorligt die beleidsarm is, waarbij we diverse meerjarige opgaven deels met incidentele middelen dekken. De bestaande ambities zijn echter hoog en we blijven vol inzetten op alle opgaven waar we aan werken.

Ons toekomstbeeld blijft echter onzeker, doordat de rijksvergoeding vanaf 2026 onder druk staat. Het financiële 'ravijn' vanaf 2026 is door de Meicirculaire iets verzacht en iets minder diep, maar zekerheid over de invoering van een nieuw financieringsstelsel en de gevolgen van de doorgevoerde herijking van het gemeentefonds is er nog steeds niet.

Wij constateren echter met het in deze nota gepresenteerde maatregelenpakket voldoende mogelijkheden te hebben om de tekorten die wij nu kunnen voorzien in onze begroting op te kunnen vangen. Gezien de onzekerheden en toekomstige risico's blijft het echter noodzakelijk om waakzaam te zijn. Daarvoor houden we de geïnventariseerde maatregelen die bij de begroting 2026 nog niet worden ingezet achter de hand.

Eerste Bestuursrapportage 2025

1. Veiligheid

In dit hoofdstuk vindt u een toelichting op de belangrijkste voorgestelde financiële mutaties van de begroting 2025 binnen het programma 'Veiligheid'. Dit zijn de mutaties met een omvang van boven de € 60.000. Mutaties onder deze grens worden niet toegelicht, maar vindt u wel in het totaaloverzicht van de mutaties in de bijlagen.

In dit programma zijn geen mutaties opgenomen die boven de rapportagegrens van € 60.000 liggen.

Financiële mutaties

<i>Lasten en baten programma Veiligheid (x € 1.000)</i>						
Lasten	Rekening	Voorjaarsnota				
	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Structureel Begroting (actueel)	5.781	-	6.397	6.552	6.693	6.840
Structureel Voorjaarsnota			60	46	80	102
Incidenteel Begroting (actueel)						
Incidenteel Voorjaarsnota			7	-	-	-
Baten	Rekening	Voorjaarsnota				
	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Structureel Begroting (actueel)	86	225	-	-	-	-
Structureel Voorjaarsnota			-	-	-	-
Incidenteel Begroting (actueel)						
Incidenteel Voorjaarsnota			-	-	-	-

2. Bereikbaarheid

In dit hoofdstuk vindt u een toelichting op de belangrijkste voorgestelde financiële mutaties van de begroting 2025 binnen het programma 'Bereikbaarheid'. Dit zijn de mutaties met een omvang van boven de € 60.000. Mutaties onder deze grens worden niet toegelicht, maar vindt u wel in het totaaloverzicht van de mutaties in de bijlagen.

Gladheidsbestrijding

Er heeft in 2025 al meer gladheidsbestrijding plaatsgevonden dan voorzien en daarnaast heeft er uitbreiding van het strooiareaal plaatsgevonden. Dat betekent dat dit gevolgen heeft voor de kosten van uitbestede strooiwerkzaamheden. Het bedrag voor uitbestede werkzaamheden is nu al niet toereikend meer. Op basis van extrapolatie wordt € 75.000 extra budget geraamd.

Het jaarlijks gebruik van strooizout is erg moeilijk van te voren te bepalen. Voor het eerste kwartaal 2025 is in verhouding al meer zout gebruikt dan andere jaren. Hier op anticiperend wordt een toename van het zoutgebruik verwacht. Daarnaast heeft er een prijsstijging plaatsgevonden van 3,5%. De meerkosten worden geraamd op € 15.000.

Mutatie: € 90.000,- nadeel waarvan € 75.000 incidenteel en € 15.000 structureel

Onderhoud wegen

De post onderhoud wegen laat door een aantal oorzaken een overschrijding zien van € 120.000. Dit komt o.a. door hogere kosten onkruidbestrijding (nieuwe aanbesteding), vandalismeschade oud en nieuw, herstel fietstunnel station Winsum en verbreden fietspad Ten Laan.

Mutatie: € 120.000,- nadeel waarvan € 101.000 incidenteel en € 19.000 structureel

Uitvoering Mobiliteitsplan

Er wordt hard gewerkt aan de uitvoering van het door uw raad in juli 2023 vastgestelde mobiliteitsplan. De eerste maatregelen zijn uitvoeringsgereed (aanpassen snelheidsregimes en fietsstimulering) en er wordt gewerkt aan de laatste deelonderwerpen. Voor de uitvoering wordt in deze voorjaarsnota krediet opgevoerd (hoofdstuk 11). De bestaande budgetten voor ondersteuning bij de opstelling van de maatregelen zijn niet toereikend om tot volledige uitwerking van het plan te komen. Voor 2025 dient een extra budget van € 80.000 beschikbaar te worden gesteld en voor 2026 € 145.000.

Mutatie: € 80.000,- nadeel 2025 en € 145.000 nadeel in 2026

Vaarrecreatie

Invulling geven aan de uitvoering van het opgesteld beleid in het kader van vaarrecreatie/ligplaatsverordening. Wij willen de regels voor ligplaatsen in de hele gemeente gelijk trekken, meer duidelijkheid bieden aan gebruikers en voorzieningen voor boten verbeteren. Het doel is om de waterrecreatie aantrekkelijker te maken en een impuls te geven aan de recreatieve economie in Het Hogeland. Hiervoor wordt een bedrag van € 175.000 toegevoegd aan de begroting waarvan € 150.000 structureel.

Mutatie: € 150.000 nadeel structureel en € 25.000 incidenteel

Financiële mutaties

Lasten en baten programma Bereikbaarheid (x € 1.000)

Lasten	Rekening	Voorjaarsnota				
	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Structureel Begroting (actueel)	12.635	13.378	14.229	13.830	13.721	13.590
Structureel Voorjaarsnota			137	269	282	296
Incidenteel Begroting (actueel)			35			
Incidenteel Voorjaarsnota			278	145	-	-
Baten	Rekening	Voorjaarsnota				
	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Structureel Begroting (actueel)	3.569	137	325	325	325	325
Structureel Voorjaarsnota			-	-	-	-
Incidenteel Begroting (actueel)						
Incidenteel Voorjaarsnota			-	-	-	-

3. Economie & Werkgelegenheid

In dit hoofdstuk vindt u een toelichting op de belangrijkste voorgestelde financiële mutaties van de begroting 2025 binnen het programma 'Economie & Werkgelegenheid'. Dit zijn de mutaties met een omvang van boven de € 60.000. Mutaties onder deze grens worden niet toegelicht, maar vindt u wel in het totaaloverzicht van de mutaties in de bijlagen.

Planvorming bedrijventerrein Uithuizen

In de Bedrijventerreinenvisie het Hogeland 2021-2035 zijn twee sporen uitgewerkt. Het eerste is een kwantitatief spoor waarin is berekend hoeveel hectare bedrijventerrein aangelegd moeten worden om aan de verwachte vraag te voldoen. Het project 'uitbreiden bedrijventerrein Boterdiep' in Bedum is hiervan een voorbeeld.

Het tweede spoor is een kwalitatief spoor. Dat betreft het toekomstbestendig maken van onze huidige bedrijventerreinen. Toekomstbestendig maken betekent het vergroenen, het verbeteren van de biodiversiteit, het klimaatadaptief maken, het verduurzamen en circulair maken van onze terreinen. Op dit moment is het schetsontwerp voor bedrijventerrein Edama in Uithuizen opgeleverd en werken we aan een plan voor bedrijventerrein Boterdiep in Bedum. De opgedane ervaringen verwerken we tot een Uitvoeringsagenda voor alle bedrijventerreinen.

Om het plan voor Edama in uitvoering te brengen, stellen we een voorbereidingskrediet voor van € 100.000. Het toekomstbestendig maken van bedrijventerreinen vraagt (soms forse) ingrepen in de openbare ruimte. Dat betreft het aanpassen van wegen, bermen en sloten. Daarnaast het aanbrengen van meer groen en andere verlichting. Naast inzet van middelen vanuit NPG, provincie en andere financiers vraagt dit de komende jaren ook inzet van gemeentelijke middelen.

Mutatie: € 100.000 nadeel incidenteel

Financiële mutaties

Lasten en baten programma Economie & Werkgelegenheid (x € 1.000)							
Lasten	Rekening	Voorjaarsnota					
		2023	2024	2025	2026	2027	2028
Structureel Begroting (actueel)	2.724	2.695	1.508	1.558	1.450	1.554	
Structureel Voorjaarsnota			-	-	-	-	
Incidenteel Begroting (actueel)			150	100	100	-	
Incidenteel Voorjaarsnota			213	-	-	-	
Baten	Rekening	Voorjaarsnota					
		2023	2024	2025	2026	2027	2028
Structureel Begroting (actueel)	2.224	981	879	889	898	908	
Structureel Voorjaarsnota			-	-	-	-	
Incidenteel Begroting (actueel)							
Incidenteel Voorjaarsnota			-	-	-	-	

4. Leefbaarheid & Voorzieningen

In dit hoofdstuk vindt u een toelichting op de belangrijkste voorgestelde financiële mutaties van de begroting 2025 binnen het programma 'Leefbaarheid & Voorzieningen'. Dit zijn de mutaties met een omvang van boven de € 60.000. Mutaties onder deze grens worden niet toegelicht, maar vindt u wel in het totaaloverzicht van de mutaties in de bijlagen.

Uitvoeren zorgplichtmaatregelen drie kunstgrasvelden

In het kader van de zorgplichtwet die de gemeente heeft moeten er maatregelen getroffen worden bij twee kunstgrasvelden bij VV Winsum en één bij VV Corenos ter voorkoming van verspreiding van infillmateriaal. De maatregelen bestaan uit het leveren en aanbrengen van kantplanken rondom het veld en voldoende inlooproosters bij de inloop- en onderhoudspoorten van de velden.

Mutatie: € 75.000,- euro incidenteel nadeel

Toegangssystemen zwembaden

Besturen van gemeentelijke zwembaden werken steeds meer samen. Er vindt uitwisseling van medewerkers plaats om te komen tot een optimale bedrijfsvoering en ook om de schaarste aan personeel zo goed mogelijk op te vangen. Een vervolgstap in de samenwerking is het realiseren van nieuwe toegangssystemen die voor de drie zwembaden op elkaar zijn afgestemd. Per zwembad bedragen de kosten € 20.000. Totaal € 60.000.

Mutatie: € 60.000,- euro incidenteel nadeel

Sloopkosten sportgebouwen Winsum en Bedum

Naar verwachting wordt de gymzaal aan de Borgweg te Winsum in 2025 gesloopt. Het perceel wordt onderdeel van de naastgelegen school. Het pand heeft geen boekwaarde meer. De sloopkosten worden geraamd op € 50.000.

Het pand van de voormalige korfbalvereniging Bedum wordt naar verwachting gesloopt in verband met nieuwbouw SV Bedum. Het pand heeft geen boekwaarde meer. De sloopkosten worden geraamd op € 50.000.

Mutatie: € 100.000,- euro incidenteel nadeel

Boekwaarde voormalige basisschool de Brunwerd Uithuizen en pand Oosterstraat 25 Uithuizen

De voormalige basisschool de Brunwerd en het pand Oosterstraat 25 Uithuizen worden dit jaar gesloopt. Op beide panden zit nog een boekwaarde van respectievelijk € 17.500 en € 57.200. Totaal € 74.400. Als gevolg van de sloop moeten de restant boekwaarden worden afgeboekt.

Mutatie: € 74.400,- euro incidenteel nadeel

Sportvelden

De afgelopen jaren is op natuurlijke momenten de conventionele sportveldverlichting vervangen door led-verlichting. Het is in het kader van duurzaamheid gewenst dat dit proces gecontinueerd wordt voor 2025. Kosten € 30.000.

Het keuren en certificeren van sportaccommodaties is in Nederland verplicht. Gecertificeerde sportvelden voldoen aan de gestelde voorschriften. Hiervoor is het gewenst dat de gemeente een licentie heeft. Jaarlijkse kosten € 3.500.

In 2024 zijn alle (238 st) verlichtingsmasten bij de sportvelden op veiligheid gecontroleerd. Hiervan is een rapportage gemaakt. Voor 42 masten geldt dat hier actie op moet worden ondernomen in verband met toekenning van een keuringscertificaat. Kosten € 50.000.

Mutatie: € 83.500,- euro nadeel waarvan € 80.000 incidenteel en € 3.500 structureel

Openbaar groen

Bij het Team Infra was onvoldoende bezetting om het groenbeheer in goede banen te leiden. Besloten is om een extra groenbeheerder aan te trekken en de kosten te dekken uit het beschikbare budget voor groenonderhoud. De invulling van de vacature is daardoor budgettair neutraal. Het budget onderhoud groen wordt hier afgeraamd met € 87.350.

Mutatie: € 87.350 structureel voordeel (budgetneutraal)

Groenbeleidsplan

In het groenbeleidsplan is een incidenteel bedrag geraamd voor het onderhoud van begraafplaatsen. Dit bedrag ad € 200.000 staat momenteel bij het groenbeleid in programma 4. Met deze mutatie hevelen we dit budget over naar Begraafplaatsen in programma 6.

Mutatie: € 200.000 incidenteel voordeel (budgetneutraal)

Onderwijsachterstandenbeleid

Gemeenten ontvangen van het rijk een specifieke uitkering voor onderwijsachterstandenbeleid. In de begroting is hiervoor een bedrag opgenomen, waarbij de hoogte van de lasten gelijk is aan de te ontvangen bijdrage van het rijk. De voorlopige beschikking voor 2025 bedraagt € 990.664. Deze is € 132.995 hoger dan is geraamd in de begroting 2025. Dit bedrag wordt nu zowel aan de lasten- als aan de batenkant toegevoegd aan de begroting.

Mutatie: € 132.995 structureel (zowel baten als lasten) (budget-neutraal)

OZB Onderwijs

In de najaarsnota 2024 is het budget voor vergoeding die scholen kunnen krijgen i.v.m. betaalde OZB verhoogd met € 200.000. Dit werkt structureel door naar 2025 en volgende jaren.

Mutatie: € 200.000 nadeel structureel

Erfgoednota

In de Voorjaarsnota 2024 heeft erfgoed een belangrijke plek gekregen. Voor de doorontwikkeling van erfgoedbeleid en het ontwikkelen van een innovatiebudget is in 2024 € 850.000 in een bestemmingsreserve gestort. Daarvan is € 100.000 bestemd voor het maken van een nieuwe Erfgoednota, gecombineerd met een participatietraject en publiekscampagne. Voor het innovatiebudget is € 750.000 gereserveerd. De verdere uitwerking van dat budget is onderdeel van de Erfgoednota.

In het najaar van 2024 is een vliegende start gemaakt met het ontwikkelen van een nieuwe Erfgoednota. Met een online publieksenquête en participatiesessies is een schat aan informatie over erfgoed binnengehaald, bijvoorbeeld welke erfgoedlocaties hoog gewaardeerd worden en met extra zorg behandeld moeten worden. Maar we weten nu ook beter welke locaties extra aandacht en ontwerpkracht nodig hebben. Al deze informatie helpt ons in het gezamenlijk ontwikkelen van zinvol en samenhangend erfgoedbeleid.

In 2025 zullen de eerste grote kosten voor de Erfgoednota worden gemaakt. Zo is in maart een reeks interviews met erfgoedorganisaties gestart, onder begeleiding van een externe professional. Ook organiseren we een aantal bijeenkomsten om de voortgang toe te lichten bij alle betrokken organisaties en mensen (inclusief raadsleden met erfgoed in de portefeuille). Verder gaan we van start met een publiekscampagne om erfgoed, monumentenzorg en archeologie in Het Hogeland breed in de schijnwerpers te zetten, onder meer rondom de Open Monumentendag.

We vragen uw raad om voor de Erfgoednota € 100.000 beschikbaar te stellen en dit te dekken uit de daarvoor gevormde bestemmingsreserve.

Mutatie: € 100.000 nadeel incidenteel (budgetneutraal)

Financiële mutaties

<i>Lasten en baten programma Leefbaarheid en Voorzieningen (x € 1.000)</i>						
Lasten	Rekening	Voorjaarsnota				
	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Structureel Begroting (actueel)	19.213	28.671	23.325	23.326	23.382	23.522
Structureel Voorjaarsnota			312	334	334	334
Incidenteel Begroting (actueel)			725	875	770	171
Incidenteel Voorjaarsnota			541	41	-	-
Baten	Rekening	Voorjaarsnota				
	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Structureel Begroting (actueel)	3.699	5.891	2.372	2.373	2.361	2.379
Structureel Voorjaarsnota			151	151	151	151
Incidenteel Begroting (actueel)						
Incidenteel Voorjaarsnota			11	11	-	-

5. Sociaal Domein & Volksgezondheid

In dit hoofdstuk vindt u een toelichting op de belangrijkste voorgestelde financiële mutaties van de begroting 2025 binnen het programma 'Sociaal Domein & Volksgezondheid'. Dit zijn de mutaties met een omvang van boven de € 60.000. Mutaties onder deze grens worden niet toegelicht, maar vindt u wel in het totaaloverzicht van de mutaties in de bijlagen.

Dorpen coördinatie

Uw raad heeft naar aanleiding van de motie knelpunten van 14 december 2022 een budget van € 330.000 beschikbaar gesteld voor het oplossen van knelpunten in de dorpen. In 2024 is de helft van dit budget besteed. Het restant van € 165.000 is bij de budgetoverheveling per abuis niet meegenomen naar 2025 en valt daardoor vrij in de jaarrekening 2024. Via de Voorjaarsnota 2025 voeren wij het restantbedrag van € 165.000 weer op in de begroting.

Mutatie: € 165.000 incidenteel nadeel

Specifieke uitkering Sociaal-emotionele ondersteuning

De gemeente ontvangt gedurende de jaren 2022 tot en met 2025 jaarlijks een specifieke uitkering aardbevingsgebied Groningen voor de sociaal-emotionele ondersteuning van onze inwoners als gevolg van de aardbevingsproblematiek. Voor het jaar 2025 wordt € 657.466 extra subsidie ontvangen. Dit bedrag wordt nu opgevoerd in de begroting 2025. Hier tegenover staat een extra last van € 657.466 waardoor de mutatie budgettair-neutraal is.

Aanpassen raming i.v.m. SPUK Sociaal emotionele ondersteuning (S&G) 2025

Mutatie: Per saldo budgettair-neutraal (€ 657.466 lasten en baten)

Kansen voor Kinderen

De gemeentelijke cofinanciering voor het Toukomst project 'Kansen voor Kinderen' wordt gedekt uit het budget beheersmaatregelen jeugd.

Mutatie: Per saldo budgettair-neutraal voor de jaren 2025, 2026 en 2027

WMO-hulpmiddelen

In de najaarsnota 2024 is melding gemaakt dat het beschikbare budget voor de verstrekkingen hulpmiddelen structureel niet toereikend is. De begrotingsraming wordt daardoor met € 139.000 structureel verhoogd.

Mutatie: € 139.000 nadeel structureel

Eigen bijdrage WMO

De eigen bijdragen voor de verstrekkingen WMO-voorzieningen zijn structureel hoger dan is begroot in de begroting. In de najaarsnota 2024 hebben wij dit gemeld.

Mutatie: € 80.000 voordeel structureel

Re-integratie inburgeraars

De gemeente ontvangt reguliere re-integratie middelen om haar inwoners te ondersteuning bij het vinden van een (betaalde) baan. Deze middelen moeten ook worden ingezet voor de participatie van

de inburgeraars in de Z-route. Zij moeten verplicht 800 participatie uren maken. Het huidige participatiebudget is daarvoor onvoldoende en wordt verhoogd met € 200.000. Vanuit het Programma Huisvesting Integratie en Inburgering is hiervoor incidenteel 100.000 beschikbaar. Daarnaast is € 100.000 beschikbaar vanuit het Programma om participatie trajecten te ontwikkelen op ons eigen ontwikkelplein zodat we deze in de toekomst zelf kunnen uitvoeren en niet in hoeven te kopen. Beide bedragen worden onttrokken aan de reserve opvang vluchtelingen.

Mutatie: € 200.000 nadeel incidenteel

Maatschappelijke Opvang/ Vrouwen Opvang

De MO/VO wordt uitgevoerd door centrumgemeente Groningen. Door incidentele overschotten uit het verleden kunnen de gemeentelijke bijdragen voor de jaren 2025, 2026 en 2027 worden verlaagd. Daarmee zijn de overschotten uit het verleden ingezet. Vanaf 2028 moeten gemeenten dan het aandeel gaan betalen op basis van de daadwerkelijke lasten en baten binnen het project.

Daarnaast is de huidige bijdrage aan de centrumgemeente in onze voorjaarsnota 2023 doorgevoerd voor de looptijd van de meerjarenbegroting van 2023 (dus t/m 2027). De budgetten voor 2028 e.v. moeten daardoor verder worden verhoogd. Beide effecten geven vanaf 2028 een negatief effect op de begroting van € 285.000.

Mutatie 2025 t/m 2027: respectievelijk € 69.500, € 104.400 en € 98.200 structureel voordeel

Mutatie 2028 en 2029: € 285.000 structureel nadeel.

Pilot Aanpak Voorkomen Escalatie (AVE)

We zijn voorbereidingen aan het treffen om te werken met het AVE model. AVE staat voor: Integrale Aanpak ter Voorkoming van Escalatie bij huishoudens met oplopende problematiek. Deze AVE aanpak wordt in de gehele provincie Groningen uitgerold.

Het doel is het voorkómen van een dreigend escalerende situatie en het beperken en beëindigen van een escalerende situatie. Door de inzet van casusregie en procesregie concreet te maken wordt helder wie verantwoordelijk is voor regie bij (dreigende) escalatie en wie de uitvoering van taken binnen het plan van aanpak op zich neemt. Dit sluit tevens aan bij toekomstige beleidsontwikkelingen waaronder het Toekomstscenario en de inzet van de "Doorbraakmethode". Ook worden door deze aanpak bestuurders tijdig ingelicht en betrokken. Voor de pilotperiode van september 2025 tot september 2027 is totaal € 140.000 nodig voor het aanstellen van de proces coördinatoren Zorg & Veiligheid voor het IST (Sociale Teams).

Mutatie: € 29.000 in 2025, € 70.000 in 2026 en € 41.000 in 2027. Dekking uit Reserve Sociaal Domein

Tijdelijke inzet realisatie plekken vergunninghouders

Voor onze gemeente ligt er een flinke taakstelling met betrekking tot de huisvesting van vergunninghouders. Voor 2025 moeten ruim 100 vergunninghouders worden geplaatst. De provincie is namens het ministerie toezichthouder en dreigt met maatregelen als indeplaatsstelling en overname van regie als het Hogeland haar aandeel niet haalt.

Het is nodig om tijdelijk in te huren om beweging te krijgen in onze taakstelling en om daardoor te voorkomen dat de provincie in de plaats gaat treden. Hiervoor nemen we een bedrag van € 190.000 op in de begroting. Dit is voor de inzet 2025 en 2026.

Dekking vindt plaats uit de reserve vluchtelingen.

Mutatie: € 190.000 nadeel incidenteel, dekking uit de reserve vluchtelingen € 190.000 voordeel incidenteel

Financiële mutaties

Lasten en baten programma Sociaal Domein & Volksgezondheid (x € 1.000)						
Lasten	Rekening	Voorjaarsnota				
	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Structureel Begroting (actueel)	91.042	100.852	93.713	93.312	93.517	93.234
Structureel Voorjaarsnota			64	1.051	971	1.307
Incidenteel Begroting (actueel)			6.140	1.166	-	-
Incidenteel Voorjaarsnota			1.399	67	21	-
Baten	Rekening	Voorjaarsnota				
	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Structureel Begroting (actueel)	31.746	33.360	24.909	24.726	25.401	25.432
Structureel Voorjaarsnota			64	1.070	984	936
Incidenteel Begroting (actueel)			4.269	705		
Incidenteel Voorjaarsnota			642	(3)	(20)	-

6. Ruimtelijke Ordening, Wonen & Duurzaamheid

In dit hoofdstuk vindt u een toelichting op de belangrijkste voorgestelde financiële mutaties van de begroting 2025 binnen het programma 'Ruimtelijke Ordening, Wonen & Duurzaamheid'. Dit zijn de mutaties met een omvang van boven de € 60.000. Mutaties onder deze grens worden niet toegelicht, maar vindt u wel in het totaaloverzicht van de mutaties in de bijlagen.

Ruimen graven Uithuizermeeden, Zuidwolde en Baflo

Voor de begraafplaatsen Uithuizermeeden en Zuidwolde is het nodig om op korte termijn graven fysiek boven- en ondergronds te ruimen om zodoende nieuwe begraafruimte te creëren. Voor de begraafplaats Baflo geldt dat alleen bovengronds hoeft te worden geruimd. Het ruimen kost in 2025 € 70.000,- en in 2026 € 80.000,-. Dekking vindt plaats uit de reserve Begraafplaatsen.

Mutatie: € 70.000, - incidenteel nadeel in dit programma, dekking uit Reserve begraafplaatsen

Begraafplaatsen

In het groenbeleidsplan is een incidenteel bedrag geraamd voor het onderhoud van begraafplaatsen. Dit bedrag ad € 200.000 staat momenteel bij het groenbeleid in programma 4. Met deze mutatie hevelen we dit budget over naar Begraafplaatsen in programma 6.

Mutatie: € 200.000 incidenteel nadeel

Leges omgevingsvergunningen

De opbrengst leges omgevingsvergunningen is de afgelopen jaren aanmerkelijk hoger geweest dan geraamd in de begroting. De raming 2025 wordt met een bedrag van € 450.000 opgehoogd. Dit bedrag wordt gebruikt voor extra formatie voor het Team VTH. Zie ook de toelichting in hoofdstuk 10 Personeel en Organisatie.

Mutatie: € 450.000 structureel voordeel

Uitvoering klimaatbeleid CDOKE

In 2024 heeft uw raad de geactualiseerde begroting Energie (inzet CDOKE-middelen) vastgesteld. Daarnaast heeft u de Hogelandster Energie Strategie met uitvoeringsprogramma energie in de tweede helft van 2024 vastgesteld. Naast wat we nu al doen laten we in dit programma zien wat we willen bereiken, welke projecten daarvoor nodig zijn, met wie we samenwerken en welke investeringen daarbij horen. Dit programma is een levend document dat de jaren er na actualisatie zal behoeven. In 2024 heeft uw raad de specifieke uitkering CDOKE jaarlijks toegekend tot 2030. De gemeente heeft een aanvullende beschikking ontvangen voor een bedrag van € 927.981,00. Dit betreft de indexatie op de al toegezegde bijdragen. Wij voegen dit bedrag toe aan de al bestaande stelpost CDOKE-middelen. Voor de inzet van deze stelpost komen wij met voorstellen in de raad.

Mutatie: € 927.981 incidenteel voordeel (budgettair neutraal, zie programma 9)

Lokale Aanpak Isolatie

In 2024 heeft uw raad ingestemd met de verduurzamingsaanpak particuliere woningvoorraad (Z.HHL.080129). Dit draagt bij aan het behalen van de geformuleerde ambities in de Omgevingsvisie voor een gezamenlijke aanpak waarmee alle woningen voor 2035 van het aardgas af kunnen zijn. En de uitwerking in het Warmtetransitieplan (2023).

Voor het jaar 2024 heeft uw raad met dit voorstel € 1.885.608 (incidenteel) beschikbaar gesteld. Vervolgens had de minister van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening met een wijziging van de regeling de bedragen die per woning beschikbaar worden gesteld verhoogd. Uw raad is via de voorjaarsnota 2024 gevraagd om deze aanvulling van € 1.712.731 toe te kennen. Dit maakte dat het beschikbare bedrag voor de SPUK LAI in 2024 neerkomt op € 3.023.901,70.

Vervolgens is er via de 2de aanvraagronde SPUK LAI in 2024 extra budget beschikbaar gesteld voor gemeenten die het onderdeel doe-het-zelfmaatregelen opnamen in hun aanvraag. Deze tweede ronde hebben wij als gemeente ook aangevraagd en is toegewezen. Daarnaast heeft het RVO het bedoelde budget dat overbleef uit de 1e aanvraagronde met terugwerkende kracht verdeeld. Dit maakt dat het totale budget wat wij als gemeente hebben ontvangen nu neerkomt op € 7.546.022,70.

Uw raad wordt gevraagd deze ambtshalve aanvulling van €4.522.121 via de voorjaarsnota 2025 toe te kennen. De gevraagde middelen worden de komende jaren ingezet ter uitvoering van het Hogelandster Isolatie Plan, welke aansluit op de plannen uit Maatregel 29 van Nij Begun. Hieronder vallen de uitgifte van energieadviezen aan inwoners. In 2025 zijn dit 1.000 energieadviezen. Daarnaast komt er ook een uitgifte van de SPUK LAI subsidie voor onze inwoners in 2025.

Mutatie: is budgettair-neutraal (€ 4.522.121 verhoging lasten en baten)

Dorpswarmteplannen

De ambitie is dat iedereen voor 2035 van het aardgas af kan zijn conform ons Warmtetransitieplan. Recent hebben we aangegeven welke vervolgstappen we (gaan) zetten. Het is een opgave met grote impact voor onze inwoners waarbij er ondermeer kansen liggen door de inzet van gelden die vanaf 2025 beschikbaar komen vanuit Nij Begun (maatregel 29). Gelet op deze kansen en andere investeringsgeldten vanuit het Rijk is het van belang om op korte termijn duidelijkheid te geven aan de bewoners welke alternatieven voor de hand liggen en welke handelingsperspectieven daarbij horen. Hiervoor creëren wij samen met inwoners zogenaamde dorpswarmteplannen. In 2024 hebben we het eerste dorpswarmteplan opgesteld voor Onderdendam en zijn we begonnen aan de plannen voor Suyderoogh en Zuidwolde. In 2025 gaan we aan de slag met nog eens 7 dorpswarmteplannen.

Mutatie: € 245.000 incidenteel nadeel

Ontwikkeling Masterplan Winsum

In Winsum spelen verschillende (toekomstige) ruimtelijke ontwikkelingen die invloed op elkaar hebben. Denk hierbij aan de herijking van het centrumplan, Wierde van Waarde, de verbouw/nieuwbouw van de basisscholen, plannen van de scholen voortgezet onderwijs, herinvulling vrijkomende locaties, woningbouw, gemeentehuis etc. Wij willen deze ontwikkelingen in samenhang kunnen beoordelen en ook kijken of er 'koppelkansen' zijn te vinden. Hiervoor zien we een traject voor het opstellen van een Masterplan gelijk aan die in de Uithuizen en Bedum. Vanwege het hiermee gemoeid gaande tijdsbeslag in relatie met andere projecten en daarvoor benodigde inzet, is dit niet op hele korte termijn te realiseren. We starten daarom met een eerste aanzet om ontwikkelingen in kaart te brengen en de samenhang te onderzoeken. Op een later moment starten we dan het proces voor het opstellen van het Masterplan. Wij vragen u het geraamd benodigd budget van € 200.000,- beschikbaar te stellen.

Mutatie: € 200.000 incidenteel nadeel

Formatie team RO Grondzaken

Bij het team RO Grondzaken is sprake van een structurele onderbezetting. Er is vooral behoefte aan een (strategisch) adviseur Grondzaken. Dit heeft enerzijds met de verschillende programma's en projecten te maken. Daarnaast zie we ook hier het 'reguliere' werk toenemen door alle ontwikkelingen

die in onze gemeente spelen. Het maakt dat de samenleving ook in beweging komt en er meer initiatieven van buitenaf ontstaan die inzet vragen.

Mutatie: € 90.000 structureel nadeel

Leefbaarheid en wijkontwikkeling (maatregel 14 Nij Begun)

Zie de toelichting in de Paragraaf Aardbevingen.

Opvoeren subsidie 2025 – 2029. Last wordt in programma 9 opgevoerd als stelpost.

Per saldo budgettair neutraal in de voorjaarsnota.

Mutatie € 4.106.994 incidenteel (2025-2029) voordeel

Subsidieregeling Blok B

Zie de toelichting in de Paragraaf Aardbevingen.

Mutatie € 2.695.838 incidenteel voor- en nadeel

Financiële mutaties

Lasten en baten programma Ruimtelijke Ordening, Wonen & Duurzaamheid (x € 1.000)						
Lasten	Rekening	Voorjaarsnota				
	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Structureel Begroting (actueel)	27.439	47.892	20.321	21.143	21.257	21.224
Structureel Voorjaarsnota			46	46	46	46
Incidenteel Begroting (actueel)			960	960	960	960
Incidenteel Voorjaarsnota			8.099	1.877	1.797	1.590
Baten	Rekening	Voorjaarsnota				
	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Structureel Begroting (actueel)	24.293	37.426	19.225	18.282	18.723	18.920
Structureel Voorjaarsnota			450	450	450	450
Incidenteel Begroting (actueel)						
Incidenteel Voorjaarsnota			12.253	5.904	5.904	5.697

7. Burger & Bestuur

In dit hoofdstuk vindt u een toelichting op de belangrijkste voorgestelde financiële mutaties van de begroting 2025 binnen het programma 'Burger & Bestuur'. Dit zijn de mutaties met een omvang van boven de € 60.000. Mutaties onder deze grens worden niet toegelicht, maar vindt u wel in het totaaloverzicht van de mutaties in de bijlagen

Burgerberaad

Het Burgerberaad kent een lange aanloop in Het Hogeland, maar gaat in 2025 nu echt van start. In 2022 heeft u hiervoor een bedrag van € 135.000 beschikbaar gesteld. Het restant van dit budget wordt jaarlijks overgeheveld. Een externe begeleider heeft nu op verzoek van de werkgroep Burgerberaad het hele proces uitgeschreven en op geld gezet. Dit op basis van de eerder, door de raad genomen besluiten en keuzes. In verband met de inzet van meer externe deskundigheid dan verwacht en gestegen kosten, blijkt het bestaande budget niet voldoende om alle kosten te dekken. Hiervoor is een aanvullende budget nodig van € 70.000.

Mutatie: € 70.000 incidenteel nadeel (2025)

Informatiebeveiliging

Gemeenten zijn verantwoordelijk voor het naleven van wet- en regelgeving en normen op het gebied van informatiebeveiliging. Door het vaststellen van het strategisch informatiebeveiligingsbeleid en de roadmap informatiebeveiliging heeft de gemeente zich gecommitteerd om te groeien naar volwassenheidsniveau 3 'de beheersmaatregelen zijn gedocumenteerd en worden op een gestructureerde en geformaliseerde wijze uitgevoerd. De uitvoering is aantoonbaar en wordt getoetst'. Om volwassenheidsniveau 3 te bereiken is het nodig om een solide (beveiligings-)organisatie neer te zetten met externe ondersteuning door een Information Security Officer (ISO). De ISO geeft invulling aan de functie op team/ domeinniveau en ondersteund op plan- en beleidsvorming niveau, tactische en operationele advisering en ondersteuning. De ISO maakt onderdeel uit van de staf waardoor de ISO onafhankelijk in de organisatie gepositioneerd is. De kosten 2025 bedragen € 98.000 te dekken uit het budget informatiebeveiliging.

Mutatie: budgettair-neutraal (verschuiving budget van Informatiebeveiliging naar de staf)

Opbrengst leges rij- en reisdocumenten

Naar aanleiding van recente cijfers, zijn de verwachtingen m.b.t. het aantal uit te geven rij- en reisdocumenten in 2025 geactualiseerd. Dit levert een mutatie op voor zowel de opbrengsten (€ 113.500) gemeentelijke leges als de afdracht (€ 43.000) rijksleges aan de RDW. Deze actualisatie werkt ook door naar de jaren 2026 en volgende. Dit wordt verwerkt in de kadernota. Voor 2025 wordt het resultaat incidenteel opgenomen.

Mutatie: € 113.500 incidenteel voordeel en € 43.000 incidenteel nadeel

Financiële mutaties

Lasten en baten programma Burger en Bestuur (x € 1.000)

Lasten	Rekening	Voorjaarsnota				
	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Structureel Begroting (actueel)	4.894	4.908	5.426	5.279	5.099	5.067
Structureel Voorjaarsnota			78	76	117	88
Incidenteel Begroting (actueel)						
Incidenteel Voorjaarsnota			(29)	25	-	-
Baten	Rekening	Voorjaarsnota				
	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Structureel Begroting (actueel)	1.025	845	879	1.004	1.001	960
Structureel Voorjaarsnota			113	103	203	151
Incidenteel Begroting (actueel)						
Incidenteel Voorjaarsnota			-	-	-	-

8. Bedrijfsvoering

In dit hoofdstuk vindt u een toelichting op de belangrijkste voorgestelde financiële mutaties van de begroting 2025 binnen het programma 'Bedrijfsvoering'. Dit zijn de mutaties met een omvang van boven de € 60.000. Mutaties onder deze grens worden niet toegelicht, maar vindt u wel in het totaaloverzicht van de mutaties in de bijlagen

Onderhoud Ontwikkelplein Uithuizen

Voor de jaren 2025 tot en met 2034 staat er in het MJOP gemiddeld € 400.000,- voor het onderhouden van het pand van Ontwikkelplein in Uithuizen. Bij het vaststellen van het MJOP is daar voor de jaren 2025 en 2026 een besparing op geboekt, waardoor het budget incidenteel € 97.000,- is. Bij de begroting hebben we u reeds gemeld dat we indien noodzakelijke aanpassingen nodig blijken te zijn, we dit bij u vragen. In verband met de noodzakelijke aanpassingen/vervanging van het klimaatsysteem, moet de raming worden verhoogd tot € 350.000.

Mutatie: € 350.000 incidenteel nadeel in programma 8, € 97.000 incidenteel voordeel programma 9

Sloopkosten voormalig basisschool de Brunwerd Uithuizen en pand Oosterstraat 25 Uithuizen

De voormalig basisschool de Brunwerd wordt inclusief naastgelegen tijdelijke units in één keer gesloopt. In eerste instantie zouden de units vooraf gesloopt worden, hier is al budget voor. Nu wordt ook budget aangevraagd voor de sloop van het volledige pand. De sloopkosten worden geraamd op € 60.000. Verwacht wordt dat dit jaar het pand Oosterstraat 25 te Uithuizen wordt gesloopt t.b.v. uitvoering Centrumplan Uithuizen. De sloopkosten worden geraamd op € 50.000.

Mutatie: € 110.000 incidenteel nadeel

Extra Nedvang inkomsten

De inkomst Nedvang betreft een vergoeding voor het feit dat de gemeente verpakingsafval opruimt in de openbare ruimte. Hiervoor is een landelijke vergoeding (€ 2,42) per inwoner vastgesteld. Het bedrag dat in 2025 wordt ontvangen is hoger dan geraamd.

Mutatie: € 70.000 incidenteel voordeel

Team VTH

Het groeiende aantal vergunningaanvragen, de komst van de omgevingswet en het grote aantal gemeentelijke programma's en projecten, leidt tot een fors hogere workload voor het team VTH. Om hier op in te kunnen spelen is extra formatie voor dit team noodzakelijk. Wij stellen voor deze uitzetting te dekken uit de legesopbrengsten, die de afgelopen jaren aanmerkelijk hoger uitpakten dan de raming.

Mutatie: € 450.000 structureel nadeel (gedekt uit een hogere leges inkomstenraming)

Gegevenshuis

Ontwikkelingsbudget voor de inzet van inhuur m.b.t. migratie en implementatie diverse applicaties binnen het gegevenshuis.

Mutatie: € 60.000 incidenteel nadeel

Kwartiermaker I&A

De samenleving verandert en de rol als gemeente verandert. De variëteit in opgaven en de integrale vraagstukken waarmee gemeenten te maken hebben ontwikkelen zich in een hoog tempo. Deze

ontwikkelingen vragen om een robuuste informatievoorziening die aansluit op maatschappelijke opgaven, bijdraagt aan een efficiënte bedrijfsvoering, de (digitale) dienstverlening versterkt en sturing mogelijk maakt op operationeel, tactisch en strategisch niveau. Dit vraagt om een andere manier van werken: wendbaarder organiseren, flexibel kunnen inspelen op veranderingen, verdere professionalisering én versnelling. Met een strategische herinrichting van de I&A-functie willen we een krachtige vernieuwingsimpuls geven en toekomstbestendig positioneren binnen onze organisatie. Om bovenstaande stappen te zetten gaan wij tijdelijk een kwartiermaker I&A aanstellen. De kosten hiervan dekken wij uit de reserve Opgaven.

Mutatie: € 157.000 in 2025 en € 115.000 in 2026 incidenteel nadeel (dekking BR opgaven)

Licentiekosten en project implementatie Microsoft 365

De incidentele kosten in het kader van de verdere digitalisering van onze dienstverlening worden gedekt uit de bestemmingsreserve opgaven. In eerdere P&C documenten hebben we aangegeven dat dit traject aanvullende kosten met zich mee zal gaan brengen. Belangrijk onderdeel in dit proces is de implementatie van M365. Het Project "Introductie M365" vraagt echter extra werk en inhuur. Daarnaast zien we dat de kosten voor de diverse licenties die wij hebben stijgen en voor 2025 extra lasten met zich meebrengen.

Wij stellen u daarom voor om voor 2025 een eenmalig bedrag van € 226.500 beschikbaar te stellen. Dit bedrag wordt, net als de reeds geraamde kosten in dit kader, gedekt uit de reserve "Opgaven".

Mutatie: € 226.500 incidenteel nadeel (dekking BR Opgaven)

Vorbereidingsbudget nieuwbouw Ontwikkelplein

Op dit moment wordt er onderzoek gedaan naar een nieuw te bouwen Ontwikkelplein locatie in Uithuizen. Voor dit onderzoek is een voorbereidingsbudget benodigd, inhoudelijk bent u middels een raadsvoorstel op de hoogte gebracht. In dit voorstel stelden wij u voor via deze Voorjaarsnota incidenteel middelen voor de voorbereiding beschikbaar te stellen.

Mutatie: € 355.000,- incidenteel nadeel in 2025 en € 390.000,- incidenteel nadeel in 2026

Financiële mutaties

Lasten en baten programma Bedrijfsvoering (x € 1.000)						
Lasten	Rekening	Voorjaarsnota				
	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Structureel Begroting (actueel)	32.765	43.790	37.799	37.330	36.990	36.548
Structureel Voorjaarsnota			1.766	2.119	2.003	2.019
Incidenteel Begroting (actueel)			526	435	110	
Incidenteel Voorjaarsnota			6.254	605	-	-
Baten	Rekening	Voorjaarsnota				
	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Structureel Begroting (actueel)	2.066	1.407	648	738	748	763
Structureel Voorjaarsnota			-	-	-	-
Incidenteel Begroting (actueel)			92			
Incidenteel Voorjaarsnota			80	-	-	-

9. Algemene Dekkingsmiddelen

Stelpost onderhoud Ontwikkelplein Uithuizen

Zie toelichting programma 8.

Mutatie: € 97.000 incidenteel voordeel

Indexatie CDOKE-middelen

Wij hebben een bedrag van € 927.981 ontvangen als indexatie van de al toegezegde CDOKE-middelen. Zie toelichting in programma 6. Dit bedrag wordt toegevoegd aan de al bestaande stelpost CDOKE-middelen ad € 959.994.

De stelpost wordt t.z.t. ingezet op basis van voorstellen die wij aan de raad gaan voorleggen.

Mutatie: € 927.981 incidenteel (budgetneutraal)

Stelpost bijdrage leefbaarheid en wijkontwikkeling (maatregel 14 Nij Begun)

Zie de toelichting in de Paragraaf Aardbevingen.

Opvoeren stelpost. De bate is opgevoerd in programma 6. Per saldo budgettair neutraal in de voorjaarsnota.

Mutatie € 4.106.994 incidenteel (2025-2029) (budgetneutraal)

Effecten Algemene uitkering (inclusief uitwerking Meicirculaire)

Na de vaststelling van de begroting 2025 zijn twee circulaire met betrekking tot de ontwikkeling van het gemeentefonds van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties ontvangen: de december- en de meicirculaire. De effecten van beide circulaire op onze begroting 2025 en verder staan in onderstaande tabel opgenomen.

Ontwikkeling Algemene Uitkering					
Bedragen x € 1.000,-	2025	2026	2027	2028	2029
Opgenomen in de primitieve begroting 2025	121.508	118.180	121.407	124.478	127.805
AU op basis van de december- en meicirculaire	125.204	125.959	129.387	128.896	132.678
Saldo	3.696	7.779	7.980	4.418	4.873
Waarvan bestemd voor:					
- loon en prijsontwikkelingen (stelpost)	1.457	2.745	2.913	2.992	3.407
- doel- en integratieuitkeringen (stelpost)	2.059	730	712	685	670
- jeugd	1.241	2.868	2.882	-689	-597
- incidenteel effect circulaire	-231	-	-	-	-
- structureel effect circulaire	-830	1.436	1.474	1.430	1.392
Saldo mutaties	3.696	7.779	7.980	4.418	4.873

De uitkomst van beide circulaire op de algemene uitkering is positief. De algemene uitkering stijgt met bijna € 4 miljoen in 2025 tot bijna € 5 miljoen in 2029. Het gaat hier om mutaties ten opzichte van de bedragen die staan opgenomen in de begroting 2025 en de daarin opgenomen meerjarenraming. Een groot gedeelte van de extra middelen is geormerkt. Het structureel effect op onze begroting is bijna € 1,5 miljoen en kan worden ingezet voor dekking tekorten op de begroting.

De diverse posten worden hier onder nader toegelicht.

Loon- en prijsontwikkelingen

Gemeenten ontvangen via de algemene uitkering compensatie van het rijk voor prijsstijgingen en de ontwikkeling van loonkosten. In de meicirculaire is een nieuwe raming voor deze ontwikkelingen opgenomen. Deze raming is gebaseerd op de actuele raming van de ontwikkeling van het bbp (bruto binnenlands product) door het Centraal Planbureau. Op basis van deze nieuwe ramingen ontvangen wij extra middelen voor dekking prijs- en loonstijgingen. Oplopend van € 1,4 miljoen tot € 3,4 miljoen in 2029. Wij voegen deze middelen toe aan de stelposten in de begroting als dekkingsmiddel voor toekomstige prijs- en loonstijgingen.

Doel- en integratie-uitkeringen

Gemeenten ontvangen via de algemene uitkering ook een aantal doeluitkeringen. Deze krijgen de gemeenten voor dekking van de kosten voor specifieke opgaven die (vaak incidenteel) bij de gemeente komen te liggen.

In de begroting 2025 staan al een aantal doeluitkeringen opgenomen. Deze bedragen staan op stelposten. Inzet van de bedragen vindt plaats op basis van op te stellen plannen voor de besteding van de middelen. Via een separaat voorstel aan de raad of via de oor- of najaarsnota kunnen de middelen daarna worden toegevoegd aan de functionele begrotingsposten. De extra middelen die wij nu ontvangen voegen wij toe aan de stelpost.

Onderstaand een overzicht van de extra middelen.

Extra doel- en integratieuitkeringen	2025	2026	2027	2028	2029
Problematische schulden	50.111				
Landelijke aanpak adreskwaliteit	3.908				
Natuur bij energieprojecten	326.166				
Anti discriminatievoorzieningen	6.719				
Einde lening inburgeringsplicht	4.174				
Alleenverdienersproblematiek	57.106				
Impulsbudget sociale infrastructuur	95.868	86.281	86.281	86.281	86.281
Toekomstbestendig maken energiebeleid	370.500				
Jeugdhulp kinderen in een AZC	2.637	2.637	2.637	2.637	2.637
Armoedebestrijding kinderen		27.647	27.647	27.647	27.647
In/uitvoeringskosten Omgevingswet	450.151				
Integratieuitkering sociaal domein	691.561	613.919	595.552	569.079	554.040
Voorschoolse voorziening peuters	-325	-325	-325	-325	-325
Totaal	2.058.576	730.159	711.792	685.319	670.280

Jeugd

Op basis van de meicirculaire ontvangt de gemeente extra middelen voor dekking kosten jeugdzorg. Voor de jaren 2025, 2026 en 2027 heeft dit een positief effect op onze begroting. Vanaf 2028 ontstaat als gevolg van de invoering van de zogenaamde Hervormingsagenda jaarlijks een tekort op lasten en baten jeugd. Een tekort van gemiddeld ongeveer € 600.000. Als gevolg van eerdere aankondigingen m.b.t. korting op de beschikbaar komende budgetten jeugd hebben wij in onze begroting al een taakstelling staan om deze kortingen op te vangen. Deze taakstelling bedraagt in 2029 afgerond € 400.000. Met de nieuwe taakstelling van € 600.000 die wij via de meicirculaire krijgen bedraagt de totale taakstelling voor 2029 € 1 miljoen.

Op 30 januari 2025 is het rapport “Groeipijn” van de Deskundigencommissie Hervormingsagenda Jeugd (Commissie Van der Ark) verschenen.

Deze commissie had tot taak *“onafhankelijk zwaarwegend advies uit te brengen aan partijen over de uitvoering van de maatregelen en de gepleegde inspanningen uit de Hervormingsagenda Jeugd, mede in relatie tot de uitgavenontwikkeling”*.

Deze commissie heeft geadviseerd om het tekort op jeugdzorg in gelijke delen te verdelen over het Rijk en de gemeenten. Dit betekent voor 2025 dat wij een bedrag van € 1,2 miljoen aan hogere uitkering jeugd ontvangen. Dit loopt op tot 1,4 miljoen in 2029.

De commissie Van der Ark adviseert verder om de Hervormingsagenda c.q. de besparingen in te voeren vanaf 2028 en de jaren 2025, 2026 en 2027 te gebruiken om benodigde maatregelen voor te bereiden zodat ingaande 2028 de kortingen kunnen worden afgedekt door effecten van de maatregelen.

Het kabinet heeft hierop besloten om het ingroeipad invoering van de Hervormingsagenda te verzachten en hiervoor in 2026 en 2027 extra middelen ter beschikbaar te stellen zodat gemeenten voldoende mogelijkheden hebben om de invoering van de Hervormingsagenda in 2028 te kunnen realiseren.

De extra middelen die wij voor de jaren 2025, 2026 en 2027 krijgen voor Jeugd willen wij voorlopig reserveren (via een stelpost) en bestemmen voor genoemd invoeringstraject om de bezuinigingen op de kosten Jeugd te kunnen realiseren. De extra korting vanaf 2028 van deze maatregelen nemen we op als aanvullende taakstelling, zodat ook dit budgetneutraal voor deze nota is.

Wanneer wij de bestaande taakstelling op de jeugdzorg combineren met de effecten op het jeugdcluster in de Algemene Uitkering, dan leidt dat tot het onderstaande:

Ontwikkeling stelpost/taakstelling Jeugd					
Bedragen x € 1.000,-	2025	2026	2027	2028	2029
- mutaties uit de meicirculaire	1.241	2.868	2.882	-689	-597
- correctie opgenomen taakstelling Jeugd	-588	-617	-530	-478	-421
Saldo na mutaties	653	2.251	2.352	-1.167	-1.018

Incidenteel

De uitkomst van de december- en meicirculaire heeft voor 2025 een incidenteel effect van negatief € 231.000. Dit komt doordat het Rijk de ruimte onder het zogenaamde BCF-plafond 2024 afrekent. Gemeenten hebben in 2024 te veel gecompenseerd gekregen. Dat wordt nu verrekend. Gaat om een bedrag van € 313.000. Daar tegenover staat een incidentele uitkering “Verdeelreserve” voor een bedrag van € 82.000.

Structureel

Het structurele effect van de verwerking september- en meicirculaire loopt op tot € 1,4 miljoen positief in 2029.

In 2025 is het effect nog negatief. Dit komt met name door hogere WOZ-waarden eigen woningen. Dit heeft een negatief effect op onze algemene uitkering. Rekening is gehouden met de ontwikkeling woningvoorraad zoals opgenomen in spoor 9 van het maatregelenpakket. Daarnaast hebben we de diverse maatstaven die worden gebruikt voor de berekening van de algemene uitkering geactualiseerd. Dat geeft voor 2025 een negatief effect. Voor de jaren na 2025 werkt dit positief uit.

Gemeenten krijgen vanaf 2026 extra middelen uit het gemeentefonds met omschrijving “Demping terugval gemeentefonds 2026”. Het Rijk stelt hiervoor vanaf 2026 € 400 miljoen beschikbaar oplopend tot € 424 miljoen in 2030. Voor onze gemeente betekent dit een hogere algemene uitkering van € 1,2 miljoen in 2026 tot € 1,4 miljoen in 2029.

Het structureel resultaat wordt gebruikt voor dekking structureel tekort op onze begroting.

Samenvatting incidenteel/structureel algemene uitkering

Samenvatting mutaties algemene uitkering					
Bedragen x € 1.000,-	2025	2026	2027	2028	2029
Incidenteel	4.526	6.343	6.507	2.988	3.481
Structureel	-830	1.436	1.474	1.430	1.392
Saldo mutaties	3.696	7.779	7.980	4.418	4.873

De incidentele baten worden toegevoegd aan stelposten.

Ontvangen dividend

In verband met het resultaat van Enexis over 2024 ontvangen wij een hogere dividenduitkering in 2025. Het aantal aandelen bedraagt 624.792. Het dividend per aandeel bedraagt € 0,85. Dat betekent een verhoging van de raming met € 200.000.

Mutatie: € 200.000 voordeel incidenteel

Financiële mutaties

Lasten en baten programma Algemene Dekkingsmiddelen (x € 1.000)						
Lasten	Rekening		Voorjaarsnota			
	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Structureel Begroting (actueel)	2.707	(556)	3.315	5.918	8.929	11.524
Structureel Voorjaarsnota			(1.391)	(1.429)	(1.463)	(1.484)
Incidenteel Begroting (actueel)			4.526	6.343	6.507	2.988
Incidenteel Voorjaarsnota			100	4.107	4.107	4.107
Baten	Rekening		Voorjaarsnota			
	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Structureel Begroting (actueel)	149.932	152.507	154.862	152.995	157.680	162.001
Structureel Voorjaarsnota			(830)	1.436	1.474	1.430
Incidenteel Begroting (actueel)			4.526	6.343	6.507	2.988
Incidenteel Voorjaarsnota			200	-	-	-

10. Personeel & Organisatie

De afgelopen jaren is onze financiële huishouding behoorlijk veranderd als gevolg van de vele opgaven en problematieken waar wij in onze gemeente aan werken. Veel van deze opgaven gaan namelijk gepaard met incidentele financieringsstromen vanuit het Rijk, of worden gedekt uit onze reserves. Daar waar deze tijdelijke financiering in het verleden vaak uitzondering was en een beperkt deel van de dekking van onze lasten in de begroting betrof, zien we dat dit een behoorlijke vlucht heeft genomen in onze financiële huishouding. Deze incidentele dekking, gepaard gaande met een programmatische of projectmatige aanpak van opgaven en gestage groei van de organisatie is complex en geeft de nodige uitdagingen.

Om gekwalificeerd personeel aan te kunnen trekken, is het nodig deze mensen perspectief te kunnen bieden en werken we veelal met aanstellingen en vaste contracten. Dit staat op gespannen voet met de incidentele dekking van de personele lasten en onze structurele financiële begrotingspositie.

De snelle groei en complexe kostendekking in onze organisatie heeft geleid tot de noodzaak om meer inzicht in zowel de structurele als incidentele personele inzet te krijgen en dit goed af te stemmen op de structurele en incidentele dekkingsbronnen die hiervoor aanwezig zijn. Eerder hebben we met u afgestemd dat wij in zouden zetten op een goede personele inventarisatie, waar we de afgelopen maanden mee bezig zijn geweest. Daarnaast hebben we onze systemen hierop ingericht.

De komende periode zijn we bezig met de nadere analyse van deze resultaten, zodat we u bij de begroting en najaarsnota kunnen informeren over de precieze financiële effecten.

De effecten op de personele begroting ziet u hieronder in meer detail beschreven.

Ontwikkeling loonkosten 2025

Uit een eerste analyse van de personele formatie in de afgelopen periode, zien we dat we op diverse opgaven aanvullende formatie hebben aangetrokken. Deze formatie wordt deels gedekt uit incidentele geldstromen of reserves. Als gevolg van deze uitzetting stijgen de personeelslasten met ca. € 4,9 miljoen.

Ontwikkeling Personeelsbegroting (bedragen x € 1.000,-)		
Huidige raming	51.515.280	
Uitkomst Voorjaarsnota	56.379.824	
Uitzetting Personeelsbegroting	-4.864.544	

In de Voorjaarsnota's van 2023 en 2024 beschreven wij de personele ontwikkelingen in het licht van de verschillende grote organisatieontwikkelingen en de grote maatschappelijke opgaven. Deze opgaven maken dat een continue bijsturing en aanpassing in onze personele bezetting noodzakelijk is. De ontwikkelingen m.b.t. de maatschappelijke opgaven gaan onverminderd door, zoals u ook elders in deze nota kunt lezen. Denk hierbij ook aan de vele SPUKS op het terrein van de versterkingsopgave, de CDOKE of de PAWOZ middelen.

Daarnaast komen er ook nog nieuwe uitdagingen op ons af, zoals Nij Begun, wat ook nog weer personele inzet vergt. Deze extra uitdaging is voor een totale omvang van € 20 miljoen in deze nota opgenomen. Deze lopende en nieuwe ontwikkelingen op diverse terreinen vragen om een continue bijsturing op onze personele formatie, om alle opgaven en taken goed kunnen blijven uitvoeren.

Bovenstaande houdt in dat wij de afgelopen maanden t.o.v. de formatie die wij hebben meegenomen in de begroting 2025 extra medewerkers hebben moeten aantrekken. Zowel met een tijdelijke als vaste

aanstelling. T.o.v. de begroting betekent dit een uitzetting van zowel van baten en lasten van bijna € 4,9 miljoen in 2025.

Incidentele dekking

Vanwege de hiervoor benoemde vele incidentele dekkingsbronnen, zullen wij in de komende begroting de lijn volgen dat formatieplekken die worden ingezet op projecten en programma's met incidentele tijdelijke dekking incidenteel in de personeelsbegroting worden opgenomen voor de duur van deze tijdelijke dekking. Wanneer de dekking stopt, vervalt deze formatieplek.

Dit zorgt er voor dat er balans moet worden gezocht tussen inzet medewerkers met een tijdelijke aanstelling en medewerkers met een vaste aanstelling. Uitgangspunt is dat voor de uitvoering van projecten en programma's met incidentele dekking en tijdelijke formatieplekken, medewerkers worden aangetrokken met een tijdelijk arbeidscontract. De kosten kunnen dan binnen het project worden gedekt.

Vanwege de krapte op de arbeidsmarkt blijkt dit in de praktijk niet altijd haalbaar is, waarbij in deze gevallen genoodzaakt zijn medewerkers een contract aan te bieden voor een langere looptijd of een vast contract. In deze gevallen lopen contracten nog door, terwijl de dekking is weggefallen. Dit brengt een risico met zich mee dat er een structureel tekort ontstaat in onze begroting, wat we zoveel mogelijk willen voorkomen. Daarom brengen we deze problematiek zo goed mogelijk in beeld in onze administratie, om waar nodig maatregelen te kunnen treffen.

De uitzetting van € 4,9 miljoen kan voor € 1 miljoen worden gedekt door een verlaging van bestaande budgetten en voor een bedrag van € 2,8 miljoen uit incidentele externe middelen. Dit betekent dat deze formatie ook incidenteel in de begroting wordt opgenomen voor de duur van de incidentele dekking. Voor het resterende deel van de personele uitzetting is nog geen dekking beschikbaar, maar vraagt het nadere analyse. Wij stellen daarom voor deze uitzetting ook als taakstellende stelpost in de begroting op te nemen.

In de najaarsnota zullen wij uw raad nader informeren over het verloop van de personeelskosten 2025 met bijbehorende dekking.

Mutatie: € 4.864.544 Incidenteel/structureel. Budgetneutraal.

Cao-ontwikkeling

Er ligt een eindbod door de VNG voor een nieuwe CAO gemeentebesturen ingaande 1 april 2025 met een doorlooptijd tot en met 31 maart 2027. De structurele salarisstijging gedurende deze periode bedraagt 6,7%.

De reguliere salarisschalen worden verhoogd met:

- 1 april 2025 een loonstijging van 2%
- 1 oktober 2025 een loonstijging van 1,85%
- 1 januari 2026 het bodem uursalaris 16 euro exclusief schaal A (zie verderop)
- 1 januari 2026 35 euro nominaal in de salarisschalen
- 1 juli 2026 een loonstijging van 1,25%
- 1 januari 2027 een loonstijging van 1,6%

Bovenstaande betekent voor 2025 een verhoging van de totale loonsom met afgerond € 847.000 voor de salarisstijging per 1 april en € 265.000 voor de salarisstijging per 1 oktober. Totaal voor 2025 is dit € 1.112.000. Dekking vindt plaats binnen de stelpost lonen en prijzen.

Mutatie: € 1.112.000 structureel (budgetneutraal door dekking uit stelpost lonen en prijzen)

11. Mutaties Investerings

Naast de mutaties in de gemeentelijke exploitatie, zijn er ook diverse budgettaire ontwikkelingen in de investeringskredieten. Deze mutaties stellen we u voor in dit hoofdstuk. De mutaties van deze investeringen vindt u ook terug in de bijlage 'Mutaties Investeringslijst 2025-2029'. De kapitaallasten worden ook in deze bestuursrapportage meegenomen en hebben effect vanaf het jaar na investering.

Nieuwbouw gemeentehuis

In 2024 is het investeringskrediet voor de nieuwbouw van het gemeentehuis door uw raad beschikbaar gesteld. In deze aanvraag is geen rekening gehouden met prijsindexeringen; er is besloten dat dit jaarlijks tegen de dan geldende prijsindexering wordt meegenomen, zodat er aan het einde van de bouwperiode geen onoverkomelijke overschrijdingen zijn. Deze eerste prijsindexering nieuwbouw gemeentehuis wordt middels deze nota aangevraagd en zoals afgesproken gedekt uit de stelpost lonen en prijzen. De kapitaallast van de verhoging van het krediet bedraagt € 51.800 (afschrijving € 34.500 en rente 17.300).

Mutatie: verhoging investeringskrediet met € 1.725.300.

Locatiekeuze nieuwbouw gemeentehuis

Het investeringskrediet voor de nieuwbouw van het gemeentehuis is in 2024 goedgekeurd door uw raad. De locatiekeuze was geen onderdeel van dit voorstel. Het voorstel van de locatiekeuze wordt inhoudelijk door uw raad behandeld, het financiële effect wordt in deze nota meegenomen. De kapitaallast van het krediet bedraagt € 87.000. De extra kapitaallasten landen vanaf 2026 in de begroting.

Mutatie: nieuw investeringskrediet voor € 2.900.000.

Verduurzaming gemeentelijk vastgoed

Door gebruik te maken van het Ontzorgingsprogramma Maatschappelijk vastgoed zijn alle gemeentelijke panden met specifieke bouwkundige- en energie eigenschappen in kaart gebracht. Per pand zijn een drietal verduurzamingsscenario's voorgesteld waarbij per gebouw een afweging moet worden gemaakt of en welk scenario moet worden toegepast. Verduurzaming vindt plaats door panden van een bepaald type te clusteren, per pand het ambitieniveau bepalen, budget te vragen en gaan aanbesteden. Bij strategiekeuze maximaal is een investering gemoeid circa € 62.000.000 voor het beoordeelde vastgoed, wordt gekozen voor strategiekeuze minimaal is de investering circa € 2.500.000.

Mutatie: voorlopig geen

Vervanging werkplekken

Door de uitbreiding van de organisatie in 2024 hebben zijn er nu te weinig middelen beschikbaar om noodzakelijke vervangingen hardware door te kunnen voeren. De uitbreiding betreft ca. 100 werkplekken. Voor 2025 is een extra krediet nodig van € 57.500 en voor 2026 € 59.000.

Mutatie: nieuw krediet voor 2025 € 57.500 en voor 2026 € 59.000.

Aanschaf nieuwe telefoontoestellen

Door uitbreiding van de organisatie in 2024 en het duurder worden van de nieuwe telefoontoestellen is het reeds beschikbaar gestelde investeringsbudget onvoldoende gebleken. In 2025 resulteert dit in een claim van € 55.000, voor de twee opvolgende jaren € 45.000 per jaar.

Mutatie: nieuwe kredieten 2025 € 55.000, 2026 € 45.000 en 2027 € 45.000

Herstel buitenterrein/kantine sportterrein Winsum

Bij de aanleg van het sportpark in Winsum zijn ontwerpwijzigingen c.q. bezuinigingen doorgevoerd die tot kwaliteitsproblemen leiden. Het gebouw op het sportcomplex is omgeven door een grondlichaam. In het oorspronkelijke ontwerp zou het lichaam opgebouwd worden uit EPS (piepschuim) met een afdeklaag van grond. In de praktijk is het gehele grondlichaam uit grond opgebouwd. Door het gewicht van het lichaam wordt water als het ware het gebouw ingedrukt met de nodige overlast en schade als gevolg. Door zetting en werking van het grondlichaam is de waterdichte schil rond het gebouw beschadigd en moet hersteld worden. Het aangevraagde budget is nodig om grond af te voeren en te vervangen door een lichte constructie zoals oorspronkelijk bedacht is. Dit is geraamd op € 450 K. Daarnaast is € 150 K. geraamd voor het herstellen van de waterdichte schil. Dit bedrag, opgeteld € 600 K., is nodig om een duurzame oplossing voor de problematiek in en bij het gebouw. Een alternatief is om gedurende de resterende levensduur van het gebouw regelmatig reparaties uit voeren. Dit pappen en nathouden is per saldo duurder en geeft ontevredenheid bij de gebruikers van het gebouw.

Tot slot is bij de aanleg vrijgekomen overvloedige grond aan de zijde van de Garnwerderweg verwerkt. Dit beperkt het vrije uitzicht van inwoners aan de Garnwerderweg, terwijl aangegeven wordt dat bij de totstandkoming van het sportpark is afgesproken dat het vrije uitzicht blijft. Het afvoeren en weer afwerken van deze locatie is begroot op € 430 K.

Mutatie: verhoging kredieten respectievelijk € 1.030.000

Vorbereidingskrediet fietspad Garnwerderweg Winsum

In het kader van het Romp-akkoord is een krediet van € 125.000 beschikbaar gesteld voor de Fietsroute-plus Winsum. Op dit krediet is afgerond € 25.000 uitgegeven. We willen het restant-krediet ad € 100.000 overhevelen naar een nieuw krediet Fietspad Garnwerderweg Winsum en daar een extra budget van € 50.000 aan toevoegen voor de eerste voorbereidingskosten. Voor dit project komt dan in totaal een krediet van € 150.000 beschikbaar.

Mutatie: Verlaging krediet Fietsroute-plus Winsum met € 100.000 en opvoeren nieuw krediet van € 150.000 voor de aanleg fietspad Garnwerderweg Winsum.

Fietspaden

Het Rijk heeft besloten om de derde tranche SPV subsidiepot alleen nog dit jaar beschikbaar te stellen. Voor Het Hogeland is € 1.100.000 beschikbaar, maximaal voor 50% cofinanciering. De bijdrage wordt berekend aan de hand van kostenkengetallen. Projecten moeten in 2025 worden ingediend en kunnen worden gestapeld met SPV subsidies van de provincie. Na 2025 vervalt de Rijkssubsidie. Projecten met SPV subsidie van het Rijk moeten uiterlijk 31 december 2028 zijn uitgevoerd. Wij willen gebruik maken van bovenstaande mogelijkheid door dit jaar nog een aantal projecten in te dienen voor de SPV-subsidie. O.a. fietspaden Ellerhuizerkleiweg en De Rug Lauwersoog. Uitvoering in 2026, 2027 en 2028. We nemen daarom al voor deze jaren kredieten op (€ 170.000 per jaar) voor onze eigen bijdrage in deze projecten. Voor de daadwerkelijke uitvoering komen wij met aparte voorstellen in de raad.

Mutatie: investeringskredieten € 170.000 per jaar voor de jaren 2026, 2027 en 2028

Vervanging openbare verlichting

Uw raad heeft op 12 maart 2025 besloten om over te gaan tot versneld vervangen van de openbare verlichting. Hiervoor is een totaal budget nodig van € 2,5 miljoen. In 2025 € 2.200.000, in 2026 € 150.000 en in 2027 € 150.000. De kapitaallasten van deze investering worden nu opgevoerd in de begroting 2025 en volgende jaren. Dekking van de kapitaallasten vindt plaats door lagere exploitatielasten openbare verlichting.

Mutatie: investeringskredieten € 2.200.000 voor 2025 en voor de jaren 2026 en 2027 € 150.000 per jaar

Herstel constructiefouten HHC Warffum

Uit bouwkundige inspecties is gebleken dat er sprake is van twee constructiefouten bij het Hogeland College in Warffum. Een groot deel van de gevel zit los en de riolering onder het gebouw is niet correct aangelegd. Op basis van de Wet Voorgezet Onderwijs (artikel 6.1. en 6.2) en de Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs Het Hogeland 2019 (artikel 2b) is de gemeente verantwoordelijk voor het herstel van constructiefouten.

In sommige gevallen kunnen de kosten voor constructiefouten verhaald worden op de aannemer. Er is onderzocht of dit nu nog mogelijk is. De bouw is echter te lang geleden om dit te kunnen verhalen. Bovendien bestaat het bedrijf dat destijds de werkzaamheden heeft uitgevoerd niet meer.

De investering bedraagt € 219.000 en wordt afgeschreven in 25 jaar. De jaarlijkse kapitaallasten bedragen gemiddeld €10.000 per jaar vanaf 2026.

Mutatie: nieuw investeringskrediet € 219.000

Verhoging voorbereidingskrediet bedrijfsterrein Bedum

Via de Voorjaarsnota 2024 is een voorbereidingskrediet van € 200.000 beschikbaar gesteld voor de uitbreiding van bedrijventerreinen in Bedum. Met het voorgestelde voorbereidingskrediet kan een plan ontwikkeld worden voor een nieuw bedrijventerrein in Bedum. Het beschikbaar gestelde krediet is niet toereikend en dient verhoogt te worden met € 55.000. Op termijn zullen een omgevingsplan, een stedenbouwkundig plan en een GREX aan uw raad voorgelegd worden.

Mutatie: verhoging krediet met € 55.000, wordt t.z.t. opgenomen in een grondexploitatie

Reservemutaties

In deze Voorjaarsnota staan een aantal mutaties die dan wel onttrokken dan wel toegevoegd worden aan de reserves. In dit hoofdstuk vindt u de voorgestelde mutaties per reserve weergegeven. Om inzicht te geven is het meerjarig verloop van de reserves die gemuteerd worden in deze nota opgenomen. Voor een nadere toelichting per mutatie verwijzen we naar de mutaties zoals ze zijn opgenomen bij de verschillende programma's.

Overzicht mutaties reserves					
	2025	2026	2027	2028	2029
Reserve Onderhoud begraafplaatsen: stand 1-1	565	470	365	340	315
Mutaties in Begroting 2025	-25	-25	-25	-25	-25
Mutaties Voorjaarsnota 2025	-70	-80	0	0	0
Prognose 31-12	470	365	340	315	290
	2025	2026	2027	2028	2029
Reserve Opvang Vluchtelingen: stand 1-1	5.243	4.726	4.599	4.503	4.503
Mutaties in Begroting 2025	-127	-127	-96	0	0
Mutaties Voorjaarsnota 2025	-390	0	0	0	0
Prognose 31-12	4.726	4.599	4.503	4.503	4.503
	2025	2026	2027	2028	2029
Reserve Sociaal Domein: stand 1-1	5.910	4.125	3.708	3.667	3.667
Mutaties in Begroting 2025	-1.756	-347	0	0	0
Mutaties Voorjaarsnota 2025	-29	-70	-41	0	0
Prognose 31-12	4.125	3.708	3.667	3.667	3.667
	2025	2026	2027	2028	2029
Reserve Doorontwikkeling Erfgoed: stand 1-1	850	750	750	750	750
Mutaties in Begroting 2025	0	0	0	0	0
Mutaties Voorjaarsnota 2025	-100	0	0	0	0
Prognose 31-12	750	750	750	750	750
	2025	2026	2027	2028	2029
Reserve Opgaven 2022-2026: stand 1-1	2.724	713	1.278	2.548	3.938
Mutaties in Begroting 2025	-1.647	720	1.270	1.390	0
Mutaties Voorjaarsnota 2025	-364	-155	0	0	0
Prognose 31-12	713	1.278	2.548	3.938	3.938
Totaal reservemutaties Voorjaarsnota 2025	-953	-305	-41	0	0

Paragraaf Aardbevingen

Nij Begun

Op 25 april 2024 heeft het Kabinet Nij Begun gepresenteerd, met daarin 50 maatregelen. Dit is het antwoord op de parlementaire enquête gaswinning Groningen. Maatregel 14, 15, 18, 23 en 31 bevatten financiële afspraken tussen Rijk en regio/gemeenten. Het gaat dan om uitvoering van nieuwe maatregelen (14 en 31) of om voortzetting, inclusief eventuele extra middelen, van eerder gemaakte financiële afspraken (18, 23 en 31).

Tijdens het Bestuurlijk Overleg Groningen (BOG) van 11 december 2024 zijn tussen Rijk en regio afspraken gemaakt over de additionele werkzaamheden die regionale overheden uitvoeren in het kader van de uitwerking van Nij Begun over 2024 en 2025. Er is gezocht naar dekking binnen Nij Begun. Die lijkt te zijn gevonden bij de loon- en prijsbijstelling van de reeds toegekende middelen. Overheveling van de middelen wordt verwacht in september en zal worden verwerkt in de najaarsnota.

Nationaal Programma Groningen

Vanuit het programmabureau Nationaal Programma Groningen zal de gemeente Het Hogeland over 2024 nog een indexatiebedrag van € 400.040 ontvangen. Dit bedrag wordt toegevoegd aan het gemeentelijk trekkingsrecht (eerste en tweede tranche). Het indexatiebedrag is bedoeld voor compensatie van gestegen kosten in het afgelopen kalenderjaar door toedoen van inflatie, zoals de bouwkosten. Het indexatiebedrag wordt naar rato verdeeld over het percentage Nationaal Programma Groningen-gelden dat ieder project heeft ontvangen. Het indexatiebedrag verdeelt de gemeente Het Hogeland onder vijf lopende gemeentelijke Nationaal Programma Groningen-projecten: Tijd voor Toekomst, Tocamaheerd, Kunstcentrum De Ploeg, Waterwerken Zoutkamp en Nieuw Roakeldais. Nadat de aanvraag door het programmabureau Nationaal Programma Groningen is goedgekeurd, zal de financiële mutatie via de Najaarsnota 2025 in de begroting worden verwerkt.

In april 2025 zijn twee nieuwe NPG aanvragen goedgekeurd, te weten kerk Obergum en Meanderen in het Reitdiepdal. Deze mutatie wordt via de Najaarsnota in de begroting 2026 worden verwerkt.

Bijdrage leefbaarheid en wijkontwikkeling (maatregel 14 Nij Begun)

Maatregel 14 uit Nij Begun heeft als doel: Het bereiken van een kwalitatieve verbetering van de leefbaarheid van een straat, wijk of dorp dat te maken heeft (gehad) met een versterkingsopgave of problemen rondom shadeafhandeling. Deze kwalitatieve verbetering dient te zorgen voor "een plus" voor de straat, de wijk en/of het dorp.

Hiervoor komt voor onze gemeente totaal € 24.450.000 beschikbaar, waarvan € 2.546.033 rechtstreeks afgedragen wordt aan het btw-compensatiefonds. De bedragen worden in verschillende jaartranches tussen 2024 t/m 2029 uitgekeerd. De bijdrage van 2024 is al in de begroting verwerkt. Wij stellen u nu voor de bijdragen vanaf 2025 op te voeren in de begroting. Tegenover deze jaarlijkse ontvangsten worden stelposten opgevoerd zodat de verwerking budgettair neutraal is.

Over de inzet van de middelen zullen wij u binnenkort voorstellen doen. De nu opgevoerde stelposten worden dan ingezet voor dekking van de voorgestelde uitgaven in deze voorstellen.

Mutatie: € 20.534.969 (budgetneutraal)

Bijdrage herstel openbare ruimte na versterking Blok D (maatregel 15 Nij Begun)

Maatregel 15 van Nij begun heeft als doel: Verbetering van de leefbaarheid nádat de versterking in een wijk of straat is afgerond. Het gaat dan bijvoorbeeld om herbestrating, het vervangen van de riolering en waterleidingen of de aanleg van nieuwe groenvoorzieningen. Dit soort kosten (voor het herstel van de openbare ruimte na versterking) worden inpassingskosten genoemd. Deze extra

inpassingsmiddelen zetten wij ook in om daar waar in het kader van de gebiedsgerichte aanpak grootschalige sloop-nieuwbouw plaatsvindt, de stedenbouwkundige en ruimtelijke kwaliteit te verhogen. Hierbij worden ook doelstellingen als vergroten van de leefbaarheid door aanpassingen in de openbare ruimte (meer groen en meer ruimte voor ontmoeten) en maatregelen t.b.v. de klimaatadaptatie (meer groen, opvang regenwater) ingepast. Hiervoor komt voor onze gemeente totaal € 37.156.303 beschikbaar, waarvan € 5.758.356 rechtstreeks wordt afgedragen aan het btw-compensatiefonds. De bedragen worden in verschillende jaartranches uitgekeerd tot en met 2027. De uitkeringen tot en met 2024 heeft u al beschikbaar gesteld. Wij stellen u voor de resterende bedragen nu ook als krediet beschikbaar te stellen. Over de inzet zullen wij in de reguliere rapportages verslag doen.

Mutatie: € 10.201.942 (budgetneutraal)

Actualisatie begroting Lumpsum gaswinning (maatregel 18 Nij Begun)

Sinds 2020 ontvangen we middelen om kosten die het gevolg zijn van de schadeafhandeling en de versterkingsoperatie en alles wat daarmee samenhangt als gevolg van de gaswinning en de aardbevingen in Groningen, te dekken. Binnen deze afspraken vallen algemene personeels- en organisatiekosten. Deze zogenaamde lumpsum gaswinning nemen we budgetneutraal op in onze begroting. In september 2024 zijn de bedragen (inclusief indexering) vanaf 2024 t/m 2028 bekend geworden. De aangepaste bedragen zijn al bij de Begroting 2025 meegenomen.

Bijdrage sociale- en emotionele ondersteuning (maatregel 23 Nij Begun)

Maatregel 23 heeft als doel: De gevolgen van de gaswinning die kunnen leiden tot stress en een verslechterde mentale gezondheid, te verminderen. De impact van de aardbevingen, de versterking en de lange processen op de mentale gezondheid zijn onderzocht en beschreven in verschillende rapporten. In de bestuurlijke afspraken van 6 november 2020 zijn daarom toezeggingen gedaan om de inzet voor sociale en emotionele ondersteuning vanuit het Rijk voor de inwoners van Groningen te continueren. Vanaf 2021 tot en met 2030 ontvangen we in totaal € 6.720.819. Hiervan is al € 1.650.200 in de begroting verwerkt. Wij stellen u nu voor ook de resterende bijdragen over de jaren 2025 tot en met 2030 beschikbaar te stellen. Uit de middelen voor 2025 stellen we geld beschikbaar om een extra aardbevingscoach aan te nemen vanwege een toenemende behoefte aan ondersteuning bij onze inwoners. Daarnaast kijken we naar slimme en noodzakelijke verbindingen tussen het programma aardbevingen en de reguliere opgave in het sociaal domein voor het oplossen van sociaal/emotionele vraagstukken ten gevolge van de aardbevingsproblematiek.

Mutatie: € 5.070.619 (budgetneutraal)

Bijdrage Knelpunten (maatregel 31 Nij Begun)

Maatregel 31 van Nij begun heeft als doel: oplossen van knelpunten die binnen de bestaande structuren en regelingen niet goed kunnen worden opgelost. In Nij Begun is daarom opgenomen dat aardbevingsgemeenten middelen krijgen om knelpunten te kunnen oplossen die niet elders of (in volledigheid) door anderen zoals NCG of IMG worden opgelost. Deze bijdrage wordt aan onze gemeente uitgekeerd in jaarlijkse tranches vanaf 2024 tot en met 2026 van € 1.750.370. De totale bijdrage, samen met de uitkering in 2023 van € 2.880.000 is daarmee € 8.131.110. De tranche 2023 en 2024 heeft u al beschikbaar gesteld. Wij stellen u nu voor de resterende bijdragen als krediet beschikbaar te stellen. Over de inzet van de middelen zullen wij u in een apart raadsvoorstel voorstellen doen.

Mutatie: € 3.500.740 (budgetneutraal)

Blok B

In de bestuurlijke afspraken van 6 november 2020 is de scope van de versterkingsopgave opgedeeld in drie blokken (Blok A, B en C). Deze drie blokken kennen verschillende financiële regelingen die tegemoet moeten komen aan de positie van een woningeigenaar in de versterkingsopgave. Blok A is voor alle huizen die op die datum al een versterkingsadvies hebben of waar reeds bestuurlijke afspraken over zijn gemaakt en die op basis van die adviezen worden versterkt, tenzij de eigenaar kiest voor een herbeoordeling. Blok B is een gemeentelijke regeling voor een specifieke groep eigenaren van woningen die o.a. op basis van ligging ten opzichte van woningen in Blok A vergelijkbaar zijn maar niet voldoen aan de voorwaarden van Blok A, maar die ook vanwege deze ligging een andere status hebben dan woningeigenaren in blok C. Blok C is voor eigenaren die een woning hebben die in de versterkingsoperatie is opgenomen omdat zij mogelijk in een woning wonen die niet aan de norm voldoet, maar waar nog geen versterkingsadviezen beschikbaar zijn. Het doel van de regeling Blok B is om (nog meer) verschillen te voorkomen. De regeling kent een standaardbedrag van € 30.000 per woning. Dit bedrag is opgebouwd uit een vrij besteedbaar bedrag van € 13.000 en een bedrag van € 17.000 voor verbetering- /verduurzamingsmaatregelen. In onze gemeente gaat het om in totaal 326 woningen, waaronder huurwoningen (voornamelijk in het bezit van woningcorporaties). De uitvoering is uitbesteed aan SNN. Vanuit het Rijk hebben we hiervoor middelen ontvangen die vervolgens naar gelang de liquiditeitsbehoefte worden door geboekt naar SNN.

In de begroting is al een bedrag van € 13.996.156 verwerkt. Wij stellen u voor de bijdragen over de jaren 2025 tot en met 2028 nu ook beschikbaar te stellen.

Mutatie: € 7.879.834 (budgetneutraal)

Zorgprogramma

De realisatie van het zorgprogramma (versterking zorggebouwen) is in handen van de NCG. De versterking in Bedum is in uitvoering waarbij gebruik gemaakt wordt van de tijdelijke huisvesting nabij de weg Ter Laan in Bedum. In Uithuizen is de bouw van tijdelijke zorgwoningen gereed en zijn de bewoners van Hunsingoheerd daarheen verhuisd; de versterking en verbouw van dat complex is inmiddels gestart.

Uit het Groninger Zorgakkoord komt voort de nieuwbouw van zorgwoningen De Zijwende (voorheen De Tille). Dit wordt na het wegvallen van Noorderzorg georganiseerd door Cosis en Lentis. Hiervoor is de bestemmingsplanprocedure afgerond en de bouw zal zoals het nu lijkt eind 2025 starten. Op de locatie is ruimte voor een aanvullend plan voor de bouw van grondgebonden woningen. Hiervoor is een samenwerking met Goud Wonen aangegaan. Voor de realisatie van de locatie heeft de gemeente een bijdrage van het Rijk ontvangen (inpassingsgelden). Dit bedrag heeft u via de inpassingskosten (zie hierboven) al beschikbaar gesteld. De gemeentelijke kosten worden hieruit voldaan.

Scholenprogramma

Uitvoering van het Scholenprogramma is beschreven in de betreffende paragraaf.

Voortgang gebiedsgerichte aanpak woningen

Van de verschillende projecten in de gebiedsgerichte aanpak worden de resultaten zichtbaar. Inmiddels opgeleverd zijn de gebieden Wilgenbos, Kantens fase 1, Zandeweer fase 1 en Uithuizen Noord fase 1. De vervolgfases zijn inmiddels gestart of de voorbereidingen daarvoor zijn gestart. Eén van de grootste risico's ten aanzien van de planning is de tijdige beschikbaarheid van de nutsvoorzieningen.

Paragraaf Grote Projecten en Programma's

Wij hebben met u afgesproken om in de P&C documenten separaat aandacht te schenken aan de grote projecten en programma's. Dat doe wij dus ook weer in deze Voorjaarsnota. Hieronder vindt u in het kort de stand van zaken van de diverse grotere programma's en projecten.

Centrumplannen

Voor de kernen Uithuizermeeden, Uithuizen, Bedum, Winsum en Leens zijn centrumplannen in uitvoering; deze zijn vanwege de samenhang ondergebracht in het programma Centrumplannen.

Algemeen

Voor het programma Centrumplannen is voor de vier kernen Bedum, Uithuizen, Uithuizermeeden en Winsum in 2019 een NPG-bijdrage toegekend van € 11,6 miljoen. Deze is gebaseerd op de voorstellen zoals die zijn opgenomen in de aanvraag "Plus op vier centrumplannen". Een van de onderdelen is het in het leven roepen van een subsidieregeling voor het verplaatsen en opknappen/transformeren van winkelpanden. Deze regeling is zeer succesvol gebleken: de hiervoor beschikbare middelen zijn uitgeput. Voor de kernen Bedum en Uithuizen heeft u in 2024 daarom extra middelen beschikbaar gesteld (per kern € 500.000,-); hiervan wordt inmiddels gebruik gemaakt. Voor de kern Leens is op een later moment een NPG-bijdrage van € 1.583.992 toegekend.

Regiodeal Masterplan Regiocentra

Het programma centrumplannen heeft een directe relatie met de Regiodeal Masterplan Regiocentra. Deze Regiodeal met het Rijk is in 2024 getekend. Voor onze gemeente zijn de kernen Uithuizen en Bedum opgenomen. Meer over de Regiodeal hebben we opgenomen in de aparte paragraaf.

Bedum

Het schetsontwerp van het plan Blok C met de nieuwbouw van de dubbele gymzaal is gereed en wordt nu getoetst aan de programma's van eisen en de beschikbare middelen. Aansluitend zullen we starten met het participatie- en informatietraject. We verwachten aan het eind van 2025 de formele planologische procedure te kunnen starten.

Begin 2025 zijn de werkzaamheden aan de vijver tussen de Vrije Gang en Bederawalda uitgevoerd. De bouw van de faunatorenren heeft vertraging opgelopen, maar zal in 2025 starten.

Het gezondheidscentrum is begin dit jaar in gebruik genomen en de GGD (consultatiebureau), Certe en het Integraal Sociaal Team zijn hier nu ook gehuisvest.

Samen met de Bedrijvenvereniging Bedum zijn we aan het onderzoeken of we iets kunnen met een deel van de leegstaande winkelpanden in de Grotestraat. Samen met Algemeen Plaatselijk Belang zijn we bezig met het verder brengen van de door hun opgestelde Dorpsvisie. Hierin staat met stip op één het realiseren van zaal- en podiumruimte. Hierover worden gesprekken gevoerd met meerdere betrokkenen om te zien of dit te realiseren is door een combinatie van de ruimte voor de bibliotheek etc. in Blok C en de Maranathakerk. Het combineren van cultuur-maatschappelijk voorzieningen in het centrum is een van de uitgangspunten van het centrumplan en wij zijn verheugd dat dit op deze manier gecombineerd zou kunnen worden. In de Gebiedsvisie is dit een van de projecten die op korte termijn uitgevoerd zou kunnen worden.

Het project Boterdiep Wz is in 2024 afgerond en het project Boterdiep-Molenweg-Boterdiep ZZ is eind 2024 gestart.

Uithuizen

Medio 2022 is door het Rijk in het kader van de PIW-subsidie voor het Centrumplan Uithuizen een subsidie van € 1.800.000 verleend, deze is voor het overgrote deel toegevoegd aan de grondexploitatie Centrumplan Uithuizen (deelprojecten Schoolstraat en Molenerf). De opgestelde grexen inclusief wijzigingen worden u separaat aangeboden.

De bouw van de nieuwe Albert Heijn vordert gestaag. Het aangekocht pand De Komeet is inmiddels gesloopt, net als de gebouwen om de nieuwe passage tussen de Blink en Molenerf te realiseren.

Wij zijn verheugd te kunnen melden dat de contracten met Lidl zijn getekend, zodat dat deel van het centrumplan kan starten.

Een punt van aandacht blijft de waterkwaliteit in de Blink. De waterkwaliteit ligt buiten onze invloedsfeer. Er wordt met partijen gekeken naar oplossingen om de stankoverlast op te lossen. Het verhogen van het zuurstofgehalte van het water en voorkomen van kroosvorming zijn oplossingen samen met het baggeren van het Boterdiep.

In relatie met de aanpak van de wijk Menkema en de uitvoering van het centrumplan met de aanpak van Molenerf en de nieuwbouw van de Lidl, voldoet de huidige inrichting van de Snik niet meer. Daarom heeft u hiervoor middelen beschikbaar gesteld om dit weggedeelte aan te pakken. De werkzaamheden worden dit voorjaar afgerond.

Uithuizermeeden

In het Gezondheidsplein Uithuizermeeden participeren de huisartsen voor 50%, de fysiotherapeuten voor 25% en UHS voor 25%. Hiervoor hebben wij de subsidiebeschikking verstrekt. Mogelijke inzet van PAWOZ om bij te dragen in de realisatie zijn we nog aan het onderzoeken. Door de architect wordt nu gewerkt aan het ontwerp van de plattegronden. De ontvangen input ontvangen vanuit het IST wordt verwerkt. Inmiddels hebben de installatieadviseur en constructeur ook opdracht gekregen. De verdere uitwerking van het ontwerp is opgestart. De verwachting is dat in mei / juni de omgevingsvergunning zal kunnen worden aangevraagd. Voor de overdracht en aankoop van de locatie heeft de benodigde Didam publicatie plaatsgevonden en is er geen bezwaar ontvangen. De concept koopovereenkomst wordt nu opgesteld.

Winsum

Eind 2024 heeft u ingestemd met het opstellen van de heroverweging van de plannen voor het Boogplein. Hiermee zijn we gestart. We zijn bezig met de selectie van een stedenbouwkundig bureau, de inschakeling van een cultuurhistorisch adviesbureau en het voorbereiden van het participatietraject. Omdat de uitkomst van de herijking nog niet is in te schatten, kunnen we niet aangeven of de beschikbare middelen uiteindelijk voldoende zijn voor de realisatie.

Ten aanzien van het plan Wierde van Waarde (ontwikkeling van het gebied rond kerk Obergum) is in 2022 gestart met de planvorming. Vanwege de directe relatie met de ontwikkelingen plan Boogplein, hebben we de besluitvorming hierover gekoppeld aan de herijking. Dit zal u nu in de tweede helft van dit jaar worden voorgelegd. Tevens ligt hier een relatie met het NPG-project kerk Obergum, hiervan is de NPG bijdrage in april toegekend.

Tenslotte is er, gerelateerd aan beide centrumplan ontwikkelingen, vanuit het dorp de wens naar voren gekomen om de parkeergelegenheid bij Marenland uit te breiden. Deze uitbreiding heeft twee grote voordelen: (1) het kan de parkeerdruk in het centrum verlichten, waardoor bezoekers beter het centrum kunnen bereiken en (2) het draagt bij aan onze doelen uit het mobiliteitsprogramma 'Mobiliteit in Het Hogeland', om de centra autoluwer te maken. Deze uitbreiding heeft een breed maatschappelijk

draagvlak en kan los gezien worden van beide centrumprojecten waar de planvorming nog voor bezig is (no regret). Daarom stellen wij voor om de geraamde kosten ad circa € 450.000,- ten laste te brengen van het beschikbare krediet 'infra centrumplan Winsum' (nog circa € 1,2 miljoen beschikbaar).

Leens

Het Centrumplan Leens, gestart in september 2022, wordt volledig gefinancierd met NPG-gelden. De verruiming van het winkelaanbod in het kernwinkelgebied wordt gestimuleerd door een subsidieregeling. Dit heeft al geleid tot één subsidie voor de transformatie van een leegstaand pand naar woningen. Daarnaast zijn er gesprekken met de eigenaar van een bouwkaavel tegenover de Jumbo over invulling met commerciële ruimte en appartementen.

Een ander onderdeel is de realisatie van een dorps huis. In dit kader is eind 2024 een bidboek ingediend voor de herontwikkeling van het huidige gemeentehuis. We zijn bezig met de voorbereidingen voor besluitvorming.

Het bidboek heeft ons bewust gemaakt van de strategische keuzes voor ons vastgoed, waaronder het gemeentehuis, sportvoorzieningen, zwembad, gemeentewerf en politiebureau. We onderzoeken of de scope van het Centrumplan breder moet worden opgezet voor een integrale afweging. Mogelijk zijn hier aanvullende middelen voor nodig.

De herinrichting van de Breekweg is een ander projectonderdeel waarvoor NPG-geld beschikbaar is. Eind 2024 hebben we gesprekken gevoerd met inwoners over het vergroenen van de weg. De input wordt verwerkt in een ontwerp, dat we opnieuw bespreken met omwonenden. We kunnen dan ook een betere kosteninschatting maken. Naast NPG-gelden kan mogelijk gemeentelijke bijdrage nodig zijn.

Werelderfgoedcentrum

De bouw van het Werelderfgoedcentrum is gestart op 20 april 2023 en op 17 december 2024 is het gebouw opgeleverd. Vanaf eind 2024 is gewerkt aan de inrichting van het gebouw en aan de voorbereiding van de opening. Op 25 april 2025 is het WEC geopend.

In 2024 en 2025 is ook gewerkt aan de inrichting van de buitenruimte. Over het ontwerp is in 2024 veelvuldig overleg geweest met verschillende stakeholders, waaronder de ondernemers in de nabije omgeving. Bij de inrichting is zoveel mogelijk gebruik gemaakt van bestaande materialen. De stichting WEC is verantwoordelijk voor de buitenruimte rond het WEC en de gemeente voor het openbaar gebied tussen het WEC en de visafslag.

De realisatie van het WEC brengt een extra parkeerbehoefte op Lauwersoog met zich mee, waarvoor parkeerplaatsen benodigd zijn. Hiervoor heeft stichting WEC een overeenkomst gesloten met een particuliere ondernemer. Een gemeentelijke inspanning ten behoeve van het parkeren voor het WEC kwam hiermee te vervallen.

Scholenprogramma

Het Scholenprogramma om aardbevings- en toekomstbestendige schoolgebouwen te realiseren gaat richting afronding. Voor dit jaar staat nog een aantal zaken op stapel: Van de onlangs opgeleverde scholen zijn nog enige restpunten met de aannemers af te ronden en lopen onderhoudsverplichtingen nog door, de afronding van Het Hogeland College Uithuizen is gaande (met name buitenterrein), de tijdelijke school in Uithuizermeeden is afgevoerd, de formele overdracht van een aantal scholen aan het schoolbestuur gaat plaatsvinden en gestart is met de bouw van de gymzaal in Zandeweer. Omdat het Scholenprogramma bijna afgerond is, organiseren we een afsluitende bijeenkomst voor de deelnemers.

Tweede ontsluiting Lauwersoog

Voor de aanleg van de tweede ontsluitingsweg naar de haven van Lauwersoog is door de raad een totaalkrediet beschikbaar gesteld van € 1.951.747

De aanleg van de tweede ontsluitingsweg voorloopt voorspoedig en is voor het grootste gedeelte klaar. De weg wordt al voor een gedeelte als bouwweg voor de dijkversterking gebruikt. De asfaltdeklaag moet nog worden aangebracht, inclusief wegmarkering, bebording en openbare verlichting, en dan resturen nog wat afwerkpunten. De weg wordt opgeleverd en in gebruik genomen als de dijkversterking klaar is. Dat zal zijn in 2026.

In 2025 is een 14e termijn ontvangen voor de ANWB bebording van € 91.000. Tot en met de 14e termijn is dan een bedrag van € 1.797.605 betaald. In 2026 ontvangen we nog een slottermijn van € 153.000. Het totale krediet bedraagt € 1.951.747. De werkelijke kosten blijven daarmee precies binnen het beschikbare krediet.

Omdat het project over meerdere jaren loopt (van 2022 t/m 2026) is wel met de aannemer de afspraak gemaakt dat geïndexeerd zal worden volgens de CBR-richtlijnen voor GWW vanaf moment van opdracht.

Op dit moment is er nog geen duidelijkheid over de financiële gevolgen van deze indexering.

Uitgaven					Inkomsten		
Tweede ontsluiting bedragen x € 1.000	Raming uitgaven	Werkelijke uitgaven	Prognose	Restant raming	Raming Inkomsten	Werkelijke Inkomsten	Prognose inkomsten
Vorbereidingskosten	55	55	0	0	0	0	0
Uitvoeringskosten	1.951	1.797	154	0	0	0	0
Totaal	2.006	1.852	154	0	0	0	0

Nieuwe Waterwerken Zoutkamp

Het project (nieuwe) waterwerken Zoutkamp is een project dat wordt gefinancierd vanuit de middelen van het Nationaal Programma Groningen en het Waddenfonds. De voorbereidingsfase van het project is afgerond. In maart 2023 is de eerste schep de grond in gegaan op de dijk in Zoutkamp.

De stand van zaken betreffende de gemeentelijke meekoppelkansen is als volgt:

MKK3 fietsbrug in fietspad Zoutkamp-Vierhuizen

Oorspronkelijk was het de bedoeling de fietsbrug in het Panserpad (fietspad Zoutkamp-Vierhuizen) te verbreden van 80 cm naar 120 cm. Hiervoor is vergunning verleend maar daar is bezwaar tegen gemaakt. Het fietspad loopt over een boerenerf en de eigenaar verwacht dat verbreding van de brug een aantrekkende werking heeft op fietsers. In overleg met deze eigenaar wordt gezocht naar een oplossing.

Er is nu een ontwerp gemaakt van een brug met dezelfde breedte als de bestaande brug. Deze zal in het voorjaar van 2025 worden geplaatst. Hiervoor hebben we medewerking nodig van een andere landeigenaar maar dat lijkt te gaan lukken.

MKK4 aanmeervoorziening Hunsingokanaal

Voor deze aanmeervoorziening is in 2024 nog een optimalisatie van het ontwerp doorgevoerd. Het lage gedeelte voor kanoërs en roeiers wordt geen vaste steiger maar een drijvende steiger.

Dit heeft als voordeel dat bij wisselende waterstanden het hoogteverschil tussen het water en de steiger altijd gelijk blijft. Het ontwerp voor het hogere deel blijft hetzelfde. De aanleg is op dit moment gepland in het voorjaar van 2025.

MKK 5 aanmeervoorziening Reitdiephaven

Ook bij deze aanmeervoorziening zijn in 2024 optimalisaties in het ontwerp doorgevoerd.

Eind 2024 is aan de Reitdiepskade een bezwaken houten damwand vervangen door een stalen damwand. Bij deze werkzaamheden is een klein deel van de basaltstenen kademuur ingestort. Dit zal worden hersteld. Dit was de aanleiding om nader onderzoek te doen naar de constructie onder water van de bestaande kademuur. De kademuur dateert van 1999/2000, maar het onderzoek heeft opgeleverd dat de bestaande constructie in slechte staat verkeert. Hier moet een oplossing voor gevonden worden voordat de aanmeervoorziening kan worden aangebracht. Dit betekent dat de uitvoering niet meer begin 2025 zal worden uitgevoerd.

MKK6 herstel muraltbekleding

Deze werkzaamheden zullen in 2025 worden uitgevoerd. Hiervoor is in 2023 al een plan gemaakt. Dit plan is in 2024 niet gewijzigd.

MKK7 fietspad Zoutkamp-Electra

Ook in 2024 is er nog geen duidelijkheid gekomen over het fietspad Zoutkamp-Electra.

Begin 2025 zal in overleg met ecologen op locatie bekeken gaan worden wat er gedaan moet worden om de aanleg van het fietspad toch mogelijk te maken.

Uitvoering zal op z'n vroegst in 2026 plaatsvinden.

MKK8 toeristische ontsluiting jachthaven

Het ontwerp voor deze ontsluiting is in 2024 afgerond en de aanleg zal plaatsvinden in 2025 gelijk met de afwerking van het terrein rondom het gemaal/sluis.

MKK9 fietsverbinding Hunsingosluis-Reitdiepsluis (brug Spuistraat)

Ook dit ontwerp was al gereed in 2023.

Deze werkzaamheden worden uitgevoerd in 2025 in combinatie met de aanleg van het vrij liggende fietspad langs de N388 in opdracht van de provincie Groningen.

SV Bedum

De bouw van de nieuwe accommodatie voor SV Bedum verloopt volgens planning en zal medio 2025 afgerond worden. SV Bedum kan voor de start van het voetbalseizoen 2025/2026 intrek nemen in de nieuwe accommodatie. Aansluitend worden de oude gebouwen gesloopt en wordt de openbare ruimte ingericht.

Van de aanleg van het kunstgrasveld resteert nog een bedrag van € 33.000, en de nieuwbouw kan naar verwachting ook ruimschoots binnen het beschikbare budget afgerond worden. Voor de (her)inrichting van de openbare ruimte is echter meer geld nodig dan begroot. Dit komt enerzijds vanwege gestegen bouwkosten en anderzijds vanwege de wens om enkele win-win-situaties mee te nemen die buiten de oorspronkelijke scope vallen. Binnenkort ontvangt de raad daarom een herinrichtingsvoorstel met een bredere scope, inclusief een voorstel voor herverdeling van de financiële middelen voor de drie deelprojecten (kunstgrasveld, nieuwbouw en openbare ruimte) dat per saldo budgetneutraal zal zijn.

Nieuwbouw gemeentehuis

In december 2024 heeft de gemeenteraad in gestemd met het programma van eisen, het exploitatiebudget, het investeringsbudget, het plan van aanpak en de risicoanalyse van het project. Het project wordt nu voorbereid binnen deze kaders.

Als eerste starten we met de selectie en contractvorming van een integraal ontwerpteam. De contractvorming zal in het vierde kwartaal van 2025 worden afgerond. Daarnaast zal de definitieve locatie worden bepaald. Het voorstel voor deze locatie zal in het tweede kwartaal van 2025 worden voorgelegd aan de gemeenteraad ter besluitvorming.

Volgens het plan van aanpak had de locatie gelijk gekozen moeten worden met het vaststellen van de kaders door de gemeenteraad. Door de late toevoeging van een locatie wordt dit nu medio 2025. Dit heeft geen effect op de doorlooptijd van het project.

Het budget dat door de raad beschikbaar is gesteld bedraagt € 57.510.000 inclusief niet compensabele BTW. Hiervan is nu nog niets besteed ultimo maart 2025. Het bedrag is gebaseerd op het prijspeil 2024. Het bedrag dient voor 2025 geïndexeerd te worden. Dit wordt middels deze nota gedaan.

Het budget voor het opstellen van de kader stellende stukken is nog niet uitgeput. Het budget dat door de raad beschikbaar is gesteld bedraagt € 590.000 exclusief BTW.

Op dit moment loopt het project volgens verwachting en planning.

Uitgaven						Inkomsten		
Vorbereiding nieuw gemeentehuis bedragen x €1.000	Raming uitgaven	Werkelijke uitgaven	Verplichtingen	Prognose	Restant raming	Raming Inkomsten	Werkelijke Inkomsten	Prognose Inkomsten
Vorbereidingskosten	599	381	0	218	0	0	0	0
Totaal	599	381	0	218	0	0	0	0

Uitgaven						Inkomsten		
Nieuwbouw gemeentehuis bedragen x €1.000	Raming uitgaven	Werkelijke uitgaven	Verplichtingen	Prognose	Restant raming	Raming Inkomsten	Werkelijke Inkomsten	Prognose Inkomsten
Investering	57.510	0	0	57.510	0	0	0	0
Totaal	57.510	0	0	57.510	0	0	0	0

Programma Eemshaven+

Voor het programma EH+ hebben we op dit moment geen financiële afwijkingen te melden voor het lopende jaar. Voor wat betreft 2026 zien wij op dit moment nog geen aanvullende aanvragen bovenop het al bestaande budget.

Voor het programma werken we met een jaarplan en een jaarverslag. Het jaarplan is in januari aangeboden aan de Raad en bevat alle acties die we dit jaar in gang zetten. Uitvoering van dit jaarplan vind nu plaats en loopt conform de planning. Het jaarverslag over 2024 maakt onderdeel uit van de gemeentelijke programmarekening.

Ter voorbereiding op de planvorming voor 2026 wordt de raad na de zomer uitgebreid geïnformeerd over de vorderingen van het programma en de doelen en inspanningen voor 2026.

Dienstverlening

Vanaf februari 2025 is het programma gestart met de uitvoering van de inspanningen zoals genoemd in het Programmacontract. In overleg met de opdrachtgevers hebben we het vergroten van onze telefonische bereikbaarheid geprioriteerd boven de overige doelstellingen in het contract. Concreet zijn we daarom met het volgende bezig:

1. We verbeteren de samenwerking tussen ons KCC en de vakinhoudelijke teams.

2. We zijn samen met de teamleiders van de vakinhoudelijke teams en de directie actief gaan sturen op inwonercontact, op basis van (service)normen.
3. Er wordt een inventarisatie gemaakt over hoeveel en welke brieven we vanuit de gemeente versturen naar inwoners. Deze brieven worden, binnen wettelijke kaders, herschreven naar eenvoudige taal (B1)
4. Op dit moment inventariseren we welke informatiestromen er binnen de gemeente bestaan. Met een informatiestroom bedoelen we het doen van een melding, of aanvraag, waar een inwoner later terugkoppeling over verwacht.

Programma Vluchtelingen

Opvang Oekraïne

Binnen de Oekraïne opvang is het stabiel en rustig. Op dit moment hebben we in de Gemeentelijke Opvang 161 bedden beschikbaar. De particuliere opvang loopt terug. Hier maken nog maar 14 personen gebruik van. 46 Personen huren op dit moment zelfstandig een woning. De vraag naar meer opvangplekken is nog steeds onverminderd groot. Vanuit de afspraken die gemaakt zijn in de bestuursovereenkomst van de provincie en het ministerie hoeven wij als provincie nog niet op te schalen. Wel kijken we of we het snijverlies kunnen verminderen. Met name de nieuwe vorm van opvang biedt daar gelegenheid toe.

De Richtlijn Tijdelijke Bescherming Oekraïners loopt in ieder geval door tot 4 maart 2026. De gemeente blijft dan tot 4 maart 2027 verantwoordelijk voor de opvang.

Gezien het feit dat de woningbouwcoöperaties steeds minder woningen beschikbaar hebben zijn wij gestart met de verbouw van het HHC in Wehe den Hoorn. Deze zal geschikt gemaakt worden als opvanglocatie. Deze verbouwing ligt op schema. In het najaar volgt de voormalige samenwerkingsschool de Dobbe in Roodeschool. We zullen dan meer geconcentreerd de Oekraïners op gaan vangen en kunnen daardoor ook meer op locatie aanwezig zijn.

Noodopvang AZC

Op de beide noodlocaties in Winsum en Uithuizen zijn geen bijzonderheden. De noodlocatie in Winsum is verlengd tot juli 2029 en de noodlocatie in Uithuizen tot 1 september 2026. Het COA zal de locatie in Winsum deels gaan vervangen, omdat de huidige staat van de gebouwen onvoldoende is voor de langere periode.

Onderwijs aan vluchtelingen

Het programma heeft geen projectleider meer op het onderwerp onderwijs. Deze wordt nu vanuit de lijn uitgevoerd. Uiteraard in samenwerking met de projectleiders op de onderwerpen AZC en Oekraïne opvang.

De gemeente Het Hogeland verzorgt het onderwijs voor diverse kinderen van niet Nederlandse afkomst.

Kinderen woonachtig bij COA:

- 2,5 tot 4 jaar VVE op locatie
- 5-12 jaar nieuwkomersschool.

Oekraïense en statushouders kinderen:

- 2,5-3 jaar VVE in woonplaats
- 4-5 jaar basisschool in woonplaats
- 6-12 jaar 3 dagen taalklas Winsum, 2 dagen basisschool in woonplaats.

Alle kinderen van 12-18 jaar:

- naar ISK Warffum.

Op dit moment zijn er gesprekken met de scholen ivm de verhuizingen van de Oekraïense gezinnen. De verwachting is dat de Oekraïense kinderen na de zomer niet meer naar de taalklas hoeven. Alleen eventueel nieuwe ontheemden zullen indien nodig instromen.

Ook het taxivervoer naar de taalklas zal dan stoppen. Eventueel leerlingenvervoer sluiten we aan bij de bestaande regelingen.

Een aandachtspunt is wel dat de ISK in Warffum 3 nieuwe schoollokalen nodig heeft. Dit i.v.m. de sloop van de huidige noodlokalen.

Regulier AZC

Raad en college hebben besloten om het onderzoek wat liep naar het vinden van een plek voor een regulier AZC in Bedum te stoppen. Er wordt nu nagedacht over het starten van een nieuw onderzoek naar het vinden van een plek voor een regulier AZC binnen de gehele gemeente. Uw raad wordt binnenkort geïnformeerd over hoe het college denkt verder te gaan.

Inburgering en taakstelling

In 2023 is er een multidisciplinair project Inburgering gestart om uitvoering aan de wet Inburgering te geven. Dit project heeft allerlei verbeterpunten opgesteld om de uitvoering van de wet naar een kwalitatief hoger niveau te brengen. In januari 2025 is dit project gestopt en zijn de taken weer terug in de lijn gebracht.

Programma Transformatie Sociaal Domein

Het integraal beleidsplan Sociaal Domein en Samenleving "Naar een nieuw sociaal domein" vormt het overkoepelend beleidskader voor het sociaal domein. Langs vier strategische doelen van meer veerkracht, meer preventie, meer maatwerk en meer innovatie werken we aan een toekomstbestendig sociaal domein. De ambitie is een maatwerkgericht, nuchter en solide sociaal domein, met een vraaggerichte en integrale dienstverlening waarbinnen het zorggebruik en het beschikbare budget meer in evenwicht zijn. Focus ligt op het versterken van de zelfredzaamheid van onze inwoners en het bevorderen van de samenredzaamheid in de dorpen door informele en formele ondersteuning meer aan elkaar te verbinden. In het nieuwe sociaal domein staat de inwoner centraal, doet de gemeente wat nodig is om inwoners te ondersteunen en hebben we grip op de kosten van onze dienstverlening.

Meer Veerkracht: door samen te werken aan krachtige gemeenschappen, zorgen we met elkaar dat iedereen mee kan doen. We faciliteren initiatieven dat inwoners zo lang mogelijk zelfstandig kunnen functioneren en/of thuis kunnen blijven wonen. In vier dorpen (Den Andel, Eenrum, Usquert en Warffum) zijn we gestart met domeinoverstijgende samenwerking tussen informele en formele zorg. In deze dorpen starten we met de inzet van dorpsondersteuners. Via de Regiodeal kunnen we een plus op deze inzet realiseren door in de komende jaren in steeds meer dorpen de domeinoverstijgende samenwerking te implementeren vanuit een dorpseigen aanpak.

Meer Preventie: we werken samen in het voorliggend veld aan preventie zodat inwoners meer zelfredzaam worden. We maken de omslag van aanbod gestuurd naar vraag gestuurd. Zo versterken we het voorliggend veld op de vraag van onze inwoners en verwachten we substitutie te realiseren voor de zwaardere geïndiceerde zorg. De inzet van Welzijn op Recept in twee huisartsenpraktijken (Bedum en Uithuizen) is hier een voorbeeld van. Positieve gezondheid, bestaanszekerheid en vroegsignalering zijn belangrijke dragers van preventie. Het project Kansen voor Kinderen om gezinnen structureel uit armoede te halen heeft al deze elementen in zich, waar we veel van kunnen leren.

Meer Maatwerk: De inwoner staat centraal in onze dienstverlening. Dit betekent dat de vraag van de inwoners leidend is voor de toegang tot en de organisatie van het sociaal domein. Met de implementatie van de doorbraakmethode implementeren we een standaard voor maatwerk om willekeur te voorkomen. We doen dit mede op basis van het project Kansen voor Kinderen waar de doorbraakmethode ook wordt ingezet. Samen met de uitvoering is het hoofdproces Sociaal Domein vastgesteld. De onderliggende werkprocessen van het sociaal domein (zoals Jeugd, Wmo, Inkomen, Participatie, inburgering,

schuldhulpverlening) worden op basis van het hoofdproces verder uitgewerkt in vraaggerichte procesontwerpen.

Meer Innovatie: Wij zijn een lerende en innoverende organisatie in de gemeenschap. Innovatie stimuleren we door te leren van elkaar en van inwoners. Het hebben van eenduidige informatie over vraag van inwoners en het beschikbare (in)formele aanbod is daarbij cruciaal. Daarvoor brengen we de veelal nog ongestructureerde informatievoorziening van het sociaal domein op orde. Om te kunnen tellen, vertellen en voorspellen is er een aanpak vastgesteld voor informatie gestuurd werken (voorheen data gestuurd werken). In het kader van deze aanpak zijn pilots gestart voor Wmo (HO) en Jeugd.

In 2025 doen we een verkenning naar de best passende werkvorm om de transformatiedoelen van het sociaal domein te realiseren. De wens is om de beweging die de inhoudelijke transformatie van het sociaal domein ondersteunt ook zoveel mogelijk binnen de lijn te organiseren. De uitkomsten van deze verkenning zal het college tegen die tijd met de raad delen.

Wonen en in Het Hogeland

In oktober 2024 heeft u het programma Wonen in het Hogeland vastgesteld. Vanaf dat moment zijn wij gestart met het opzetten van het programma en het instellen van het programmateam. De uitwerking van alle inspanningen (zowel lopend als nieuw) verloopt conform planning. Dit jaar zijn we gestart met een aantal specifieke inspanningen uit het programmaplan, zoals de planning en prioritering van de nieuwbouwprojecten, een dashboard om de gerealiseerde nieuwbouw te monitoren en de ruimtelijke strategie voor de uitbreiding van dorpen. Voor het realiseren van de doelen voor de bestaande voorraad wordt er nauw samengewerkt met het team Energie binnen de organisatie. Ook is er gezamenlijk met het Programma Vluchtelingen een onderzoek gestart naar flexwoningen. En worden de ervaringen met de dorpsagenda's in de Eemshaven verwerkt in de werkwijze voor de dorpsagenda's die binnen het programma wonen wordt opgesteld.

Op dit moment worden geen wijzigingen in de benodigde middelen voorzien. Eind 2025 komen we bij u terug met een eerste evaluatie en doorkijk naar 2026.

Opgavegericht werken

Huidige opgaven zoals de invoering van Eemshaven, de woonopgave en dienstverlening vragen om nieuwe vormen van samenwerking die vraaggericht vanuit onze inwoners en betrokken organisaties worden opgezet. Die manier van werken aan opgaven vloeit op logische wijze voort uit onze visie 'Ruimte! Om daar goed in te worden is in 2023 besloten om opgavengericht werken te professionaliseren. Dat doen we in het programma Opgavegericht werken dat eind 2026 zal worden afgerond en overgedragen aan de lijn.

Op dit moment voeren we de jaarplancycclus nog uit met behulp van Excel. Omdat dit op termijn niet is vol te houden denken we erover om een systeem aan te schaffen voor de Jaarplancycclus. We kijken er nu naar of dit in combinatie kan met het opzetten van een systeem voor doel en resultaatsturing. Dit wordt afgestemd op de ontwikkelplannen van het cluster Bedrijfsvoering.

Binnen het deelprogramma Processen wordt de scope uitgebreid om via procesoptimalisatie met dit programma een bijdrage te leveren aan de bezuinigingen. Dit valt onder de paraplu van spoor 4 van de bezuinigingsmaatregelen.

Toekomstbestendige Organisatie

De projectfase is afgerond in 2025. Er zijn drie producten opgeleverd die ons helpen onze kwaliteit en wendbaarheid te vergroten:

- 1) De sturingsvisie 'Samen vooruit'

- 2) Een (concept) adviesrapport over structuur en inrichting
- 3) Het op onze organisatie gemaakte instrumentarium om Strategische PersoneelsOntwikkeling (SPO) in te bedden in onze organisatie

In vervolg op dit project zijn we aan de slag gegaan met de ontwikkelthema's die uit de SPO sessies komen en gaan we de adviezen die de directie neemt op basis van het adviesrapport invoeren.

De ontwikkelthema's uit SPO gaan over ontwikkeling van medewerkers en leidinggevenden. In de sturingsvisie is benadrukt dat met name het leiderschap van onze leidinggevenden iets anders vraagt. We zetten daarom in op een ontwikkeltraject voor al onze leidinggevenden; de directie, de programmamanagers en de teamleiders. Dit ontwikkeltraject start rond de zomer en gaat twee jaar duren. Daarnaast gebruiken we de ontwikkelthema's die uit de SPO sessies komen om gericht in te zetten op ontwikkeling van medewerkers. Twee van de drie clusters zijn in de afrondingsfase van de eerste SPO ronde. Dat betekent dat we binnenkort kunnen starten met het inzetten op de ontwikkelthema's. We willen vanuit HRM een ontwikkelplatform inrichten om ontwikkeling op deze thema's te faciliteren.

We kijken tot slot naar ons HR instrumentarium en richten deze waar nodig opnieuw in passend bij vernieuwde structuur en de uitkomsten van onze SPO sessies.

Gebiedsopgaven Waddenkust en Reitdiep

Op basis van de bestuursopdrachten Waddenkust en Reitdiep wordt gewerkt aan het opstellen van een programmacontract voor deze gebiedsopgave. Gebiedsgericht werken is in Het Hogeland met de vaststelling van het programma Eemshaven+ voortvarend opgepakt.

Tegelijkertijd liggen er grote kansen om het unieke landschap, het culturele erfgoed, de kust en de gemeenschap in samenhang te versterken, met name vanwege de vele middelen die hiervoor beschikbaar zijn en komen. De grootte van het gebied helpt ons om één en ander in samenhang op te pakken.

Naast de jaarlijkse extra middelen verwachten we in 2026 € 150.000,00 nodig te hebben voor het opstarten van de Dorpsagenda Zoutkamp, een ontwikkelplan Lauwersoog en de vervolgaanpak regiovisie Marnegebied.

Bovenstaande is een indicatie van de middelen die wij verwachten nodig te hebben. In de begroting (en na goedkeuring van de raad van het programmacontract) voor de projecten worden de definitieve bedragen opgenomen. Besluitvorming over het programmacontract in de raad staat gepland voor oktober.

Taakstellingen

Stand van zaken taakstellingen begroting 2025

In de begroting 2025 staan een aantal taakstellingen opgenomen die er mede toe hebben geleid dat de begroting 2025 sluitend is. Uiteraard vragen deze taakstellingen om nadere uitwerking en plannen om ze te kunnen realiseren. Wij schetsen u daarom de huidige stand van zaken, zodat u een beeld krijgt van waar we op dit moment in het proces van realisatie staan.

In onderstaand overzicht wordt de stand van zaken m.b.t. de opgenomen taakstellingen inzichtelijk gemaakt.

Stand van zaken bestaande taakstellingen					
Bedragen x € 1.000,-	2025	2026	2027	2028	2029
Structureel personeel op tijdelijke functie	-	317	489	723	723
Efficiency (invulling door verkoop gemeentehuis)	151	151	151	151	151
Sport	100	100	100	100	100
Saldo	251	568	740	974	974

Personeel

In de Voorjaarsnota 2023 heeft uw raad ingestemd met het laten vervallen van de taakstellende bezuiniging op personeel. Een aantal functies zijn ingezet voor het bemensen van diverse programma's die lopen in onze gemeente. Daarbij valt te denken aan de woningbouwopgaven en Eemshaven+. Aangezien deze programma's een tijdelijk karakter hebben is voor deze functies vanaf 2026 een taakstellende bezuiniging opgenomen. Wij gaan ervan uit dat deze medewerkers op termijn weer teruggaan naar hun reguliere functie, dan wel ingezet gaan worden voor een ander programma. De taakstelling loopt op tot € 723.000.

Bij de begroting zullen we deze taakstelling actualiseren in de tijd. De genoemde programma's worden in 2026 nog niet afgerond. Dat betekent dat de taakstelling wordt doorgeschoven en dat de personele lasten voor die jaren worden gedekt uit de bestemmingsreserve 'Opgaven'. Dit laatste conform de huidige systematiek.

Efficiency

Op de taakstelling "Efficiency" resteert nog een saldo van € 151.000. Dit bedrag willen wij gaan invullen door het afstoten van het gemeentehuis in Bedum. De procedure van de verkoop van het gemeentehuis in Bedum loopt nog.

Sport

Dit betreft een relatieve kleine taakstelling inzake de sportaccommodaties. Deze verwachten wij zonder ingrijpende maatregelen te kunnen realiseren.

Kaderstelling 2026 – 2029

Naast de Bestuursrapportage, zoals u die in het eerste deel van deze nota hebt kunnen lezen, kijkt de Voorjaarsnota ook vooruit richting de Begroting 2026. In dit deel van de voorjaarsnota leest u een aantal zaken waarvan wij voorstellen deze als input mee te nemen bij de op te stellen begroting 2026 en de meerjarenbegroting 2027 – 2029.

Gelet op de grote financiële taakstellingen die op ons afkomen is er voor gekozen om een beleidsarme kaderstelling voor de jaren 2026 – 2029 aan u voor te leggen. Wij beperken ons daarom tot de autonome ontwikkelingen die op ons afkomen, zoals de ontwikkeling van de algemene uitkering en de personeelslasten.

Het belangrijkste onderdeel van de kaderstelling voor de op te stellen begroting 2026 betreft echter het maatregelenpakket. Deze heeft u in technische zin eerder besproken in uw raad. In deze nota doen wij u voorstellen over de rangorde in de mogelijke toepassing bij de totstandkoming van de komende begroting.

Autonome ontwikkelingen

Algemene Uitkering

Zoals gewoonlijk verschijnt vlak voor de afronding van onze Voorjaarsnota de meicirculaire over de algemene uitkering. Normaal gesproken heeft deze een grote invloed op onze financiële armslag, doordat deze circulaire een vertaling is van de Voorjaarsnota van het Rijk vanuit het perspectief van gemeenten. Hiermee wordt dan ook vaak duidelijk wat het rijk aan de gemeenten bijdraagt in de opgaven die het rijk ziet voor de gemeenten. Het is dus cruciaal om deze circulaire bij ons perspectief voor de komende jaren te betrekken.

Voor een onderbouwing van de belangrijkste effecten van de meicirculaire voor de jaren 2025 tot en met 2029 verwijzen we naar de paragraaf algemene dekkingsmiddelen in deze Voorjaarsnota. Zowel in incidentele als in structurele zin heeft deze circulaire een positief effect op onze begroting.

Samenvatting mutaties algemene uitkering					
Bedragen x € 1.000,-	2025	2026	2027	2028	2029
Incidenteel	4.526	6.343	6.507	2.988	3.481
Structureel	-830	1.436	1.474	1.430	1.392
Saldo mutaties	3.696	7.779	7.980	4.418	4.873

Loon- en prijsindexatie

In deze Voorjaarsnota zijn een aantal mutaties opgenomen als gevolg van loon- en prijsstijgingen (o.a. loonstijgingen als gevolg van de nieuwe CAO voor gemeenteambtenaren). Hier is in de begroting rekening mee gehouden door een stelpost op te nemen voor deze ontwikkelingen. Via deze Voorjaarsnota wordt de stelpost 2025 gedeeltelijk ingezet.

De compensatie die wij ontvangen voor gestegen lonen en prijzen via de algemene uitkering is in de meicirculaire 2025 naar boven toe aangepast. Dit betekent dat wij voor 2025 en volgende jaren meer uitkering hiervoor ontvangen.

De ontwikkeling van de stelpost wordt hieronder weergegeven.

Ontwikkeling stelpost lonen en prijzen					
Bedragen x € 1.000,-	2025	2026	2027	2028	2029
Stand primaire begroting	708	2.784	5.516	7.509	7.509
Inzet in deze Voorjaarsnota	-1.391	-1.429	-1.463	-1.484	-1.484
Toevoeging van meicirculaire 2025	1.457	2.745	2.913	2.992	3.407
Saldo	774	4.100	6.966	9.017	9.432

In onze begroting houden wij meerjarig geen rekening met stijging van lonen en prijzen. Deze stelpost wordt gebruikt om de stijgingen af te kunnen dekken wanneer ze zich gaan voordoen. De bedragen in bovenstaande tabel lijken fors maar als we dit in perspectief zien t.o.v. de omvang van onze begroting, dan hebben wij de budgetten nodig om de stijgende kosten af te kunnen dekken.

De begrotingsomvang is ruim € 220 miljoen. Een index van bijvoorbeeld 2,5% op dit bedrag betekent een stijging van kosten met € 5,5 miljoen.

Overige financiële voorstellen en ontwikkelingen

In dit hoofdstuk vindt u de voorgestelde financiële mutaties voor de jaren na dit begrotingsjaar. Deze worden betrokken bij de opstelling van de Begroting 2026. Zoals u ziet zijn deze

Informatiebeveiliging

In 2024 is voor de jaren 2024 en 2025 tijdelijk budget beschikbaar gesteld voor dekking kosten tijdelijke aanstelling m.b.t. informatiebeveiliging. In de begroting 2025 is dit budget structureel opgenomen. Dit wordt nu gecorrigeerd voor de jaren 2027 en volgende.

Mutatie: 2027 en volgende jaren € 151.875 per jaar voordeel

Archief

In de begroting 2023 is voor de jaren 2023, 2024 en 2025 een jaarlijks incidenteel budget opgenomen van € 130.000 voor digitalisering archief, uitvoering archiefwet, aansluiting E-depot etc. De werkzaamheden hebben echter een structureel karakter. Vanaf 2026 wordt dit budget structureel in de begroting opgenomen.

Mutatie: 2026 en volgende jaren € 130.000 per jaar nadeel

Personeel & Organisatie

Voor de ontwikkeling m.b.t. personeel en organisatie wordt verwezen naar de inhoud van de bestuursrapportage en specifiek naar hoofdstuk 10 Personeel en Organisatie.

Maatregelenpakket

In de begroting 2025 is reeds te zien dat de financiële positie van onze gemeente in het meerjarig perspectief vanaf 2026 stevig onder druk staat. Met de informatie die op dat moment beschikbaar was, werd het begrotingsjaar 2025 weliswaar structureel sluitend, maar in het meerjarig perspectief zien we als gevolg van teruglopende rijksinkomsten het 'Ravijnjaar' 2026 zich aandienen. Daarnaast zien we diverse ontwikkelingen die nu nog als PM in de begroting worden benoemd en zullen leiden tot aanvullende claims, die de opgave verder vergroten. Dit vraagt om een constructieve aanpak, waarbij ook beleidsmatige keuzes niet kunnen worden vermeden.

In februari hebben wij u daarom geïnformeerd over de wijze waarop wij denken te komen tot een pakket met maatregelen waarmee een sluitende begroting 2026 en een daarbij behorend sluitend meerjarig perspectief opgesteld kan worden. Dit maatregelenpakket is daarmee het belangrijkste onderdeel van de kaderstelling in de Voorjaarsnota 2025.

Inmiddels hebben we de diverse sporen waarover wij u hebben geïnformeerd verder uitgewerkt en vertaald naar mogelijke 'opbrengsten' voor het Maatregelenpakket. Kortgeleden hebben we de uitgewerkte sporen ook met u gedeeld en besproken in uw raad. Uw gevoelens met betrekking tot de diverse sporen hebben we betrokken bij de uiteindelijke keuzes in de sporen die in dit hoofdstuk worden beschreven.

Hieronder zullen wij in het kort schetsen wat de opbrengsten van de diverse sporen zijn. Daarbij maken we wel de opmerking dat diverse sporen meer tijd zullen vragen om te komen tot een concrete invulling van het te besparen bedrag. In die gevallen zal er worden gewerkt met een taakstelling die kan worden ondersteunt met de informatie uit het uitgewerkte spoor.

Naast de opbrengsten uit de diverse sporen, hebben we in het kader van de Voorjaarsnota natuurlijk ook gekeken naar de ontwikkeling van de in te vullen opgave. De opgave is afgeleid van het begrotingssaldo, maar is niet hetzelfde. In de opgave houden we rekening met bandbreedtes vanwege onzekere ontwikkelingen in de komende jaren. Een belangrijk voorbeeld daarvan is het mogelijke gevolg van de herijking van het Gemeentefonds. Deze is nog niet in ons perspectief verwerkt, maar zal in de komende jaren zeker een negatief effect op ons begrotingssaldo gaan hebben. Wij streven daarom naar een pakket dat flexibel is van opzet, zodat ook in de komende jaren in financiële zin geanticipeerd kan worden op ontwikkelingen.

Opgave

Zoals gebruikelijk zien we in de Voorjaarsnota diverse ontwikkelingen beschreven die van invloed zijn op ons begrotingssaldo. Het betreffen echter voornamelijk exogene ontwikkelingen en geen nieuwe beleidsvoornemens. Daarom schetsen wij u hieronder eerst het bijgestelde opgavenplaatje, alvorens dieper in te gaan op de opbrengsten van de diverse onderzoeksporen.

In te vullen opgave bedragen x € 1.000								
	2026		2027		2028		2029	
	Min.	Max.	Min.	Max.	Min.	Max.	Min.	Max.
Perspectief Meerjarenbegroting 2025	-5.658	-5.658	-3.651	-3.651	-4.071	-4.071	-4.071	-4.071
Taakstellingen in Begroting 2025	-1.184	-1.184	-1.272	-1.272	-1.458	-1.458	-1.458	-1.458
Structureel effect Voorjaarsnota	697	697	890	890	411	411	367	367
Gevolgen herijking Gemeentefonds			-1.000	-4.000	-1.000	-4.000	-1.000	-4.000
Loon-/prijscompensatie	-	-2.500	-1.500	-4.000	-1.500	-5.000	-1.500	-6.000
Nieuwbouw gemeentehuis							-350	-750
Herhuisvesting IBOR en Ontwikkelplein							-250	-500
Transitie naar leer-werkbedrijf	-	-1.000	-	-1.000	-	-1.000	-	-1.000
Rentestijging	-200	-800	-200	-800	-200	-800	-200	-800
Opgave in totaal	-6.345	-10.445	-6.733	-13.833	-7.818	-15.918	-8.462	-18.212

Bovenstaande opgave wijkt op onderdelen uiteraard af van de opgave die wij u eerder schetsten bij de informatie over de uit te werken onderzoeksporen. Deze afwijkingen lichten we kort toe.

Structureel effect Voorjaarsnota (incl. Meicirculaire)

Inmiddels hebben we met deze nota een beeld van de ontwikkelingen die nu bekend zijn en van invloed zijn op ons begrotingssaldo. Door de effecten van de Meicirculaire zien we een licht positief effect op ons begrotingssaldo, waar het eerdere beeld op basis van de Najaarsnota een licht negatief effect liet zien.

Jaarschijf 2029 toegevoegd

Al eerste hebben we uiteraard het perspectief op basis van de opgaven doorgetrokken naar 2029. De meerjarenbegroting bij de komende begroting zal immers ook de jaren 2026 tot en met 2029 betreffen. Eerder dit jaar hadden we nog niet de informatie om dit door te trekken. Dit leidt met name bij de post loon- en prijscompensatie tot een verder oplopend tekort. Deze compensatie was immers in de huidige ramingen van het rijk beperkt en geven een groot risico op tekorten in de rijksfinanciering.

Herhuisvesting IBOR/Ontwikkelplein

In het memo dat wij u aan het begin van het jaar hebben voorgelegd maakten wij een voorzichtige inschatting van de mogelijke effecten van de nieuwbouwplannen voor ons Ontwikkelplein en ons team IBOR (Integraal Beheer Openbare Ruimte). Inmiddels zijn plannen verder gevorderd en hebben wij u om een voorbereidingskrediet gevraagd voor de nieuwbouw van het pand voor het Leer/werkbedrijf. De vervolgstappen hebben ook geleid tot een verdiepend inzicht in de verwachte kosten met een bandbreedte. Globale berekeningen laten zien dat de structurele lasten voor het Ontwikkelplein zullen toenemen in een bandbreedte van € 250.000 tot € 700.000 per jaar. Deze middelen komen bovenop de reeds beschikbare dekking voor de bestaande lasten van € 900.000 per jaar.

Aangezien we verwachten dat het nieuwe pand niet voor 2028 in gebruik zal worden genomen, hebben we het structurele effect als gevolg van de uitzetting van de kapitaallasten vanaf 2029 in bovenstaande opgave opgevoerd.

Voor de eventuele nieuwbouw voor het IBOR team hebben we nog geen nadere planuitwerking. Daarom houden we daarvoor de lijn uit het eerdere memo over het Maatregelenpakket aan.

Transitie naar Leer-werkbedrijf

U hebt in de sporen voor het maatregelenpakket ook kunnen lezen wat het effect van de huidige uitstroom van de bestaande doelgroep en de toekomstige instroom van de nieuwe doelgroep betekent

voor onze gemeentelijk begroting. Daarbij ook rekening houden met kosten voor begeleiding en effecten op de omzet en bijbehorende inkoopkosten. U kunt bij dit spoor lezen dat de effecten op basis van de huidige situatie binnen de bandbreedte valt die we u eerder hebben geschetst. Daarom hebben we dit effect voorsnog niet aangepast, omdat de toekomstige effecten ook afhankelijk zijn van de koers die wordt gevaren met het Leer-werkbedrijf.

Maatregelenpakket

Hieronder geven wij u een overzicht van de uitkomsten van de verschillende onderzochte sporen voor het Maatregelenpakket. De interne memo's die de gedetailleerdere uitwerking betreffen heeft u separaat mogen ontvangen. Bij elk spoor geven wij u tevens aan hoe wij de uitkomsten van het spoor classificeren. Dat betekent dat wij ze rangschikken in een A, B en C categorie. Daarbij stellen wij u voor de voorstellen in categorie A te verwerken in de begroting 2026,. De categorie B voorstellen verwerken we indien het begrotingssaldo daar om vraagt. Tenslotte willen we de voorstellen in de categorie C alleen inzetten als het echt niet anders kan.

Spoor 1: Clusters Algemene Uitkering vs. uitgaven medebewindstaken

Om inzicht te krijgen in welke inkomensstromen vanuit het gemeentefonds komen en wat de kosten van onze (medebewinds)taken zijn, willen we graag een vergelijking hebben van de diverse clusters in het gemeentefonds en de gemeentelijke uitgaven die daaraan gelinkt kunnen worden. Bij de beoordeling van dit inzicht speelt wel dat door de onlangs doorgevoerde herijking de uitgangspunten van het gemeentefonds drastisch zijn gewijzigd.

In de onderstaande tabel de uitkomsten van dit onderzoek. Hierbij maken we de opmerking dat de Algemene Uitkering een algemeen dekkingsmiddel is en dat de bedragen voortkomen uit een model dat is gebaseerd op statistische regressie. Daarmee is er geen directe link tussen de inkomsten in het betreffende cluster en onze uitgaven die we vanuit het oogpunt van medebewind daaraan kunnen koppelen.

Vergelijking Algemene Uitkering en Medebewindstaken				
<i>Bedragen x € 1.000,-</i>	AU in €	Uitgaven in Euro	AU in %	Uitgaven in %
Bestuur en ondersteuning	€ 18.112	€ 42.131		
Openbare orde en veiligheid	€ 6.772	€ 6.397	6%	5%
Infrastructuur, ruimte en milieu	€ 25.632	€ 19.720	21%	17%
Sport, cultuur en recreatie	€ 11.515	€ 13.282	10%	11%
Onderwijs	€ 7.760	€ 8.432	6%	7%
Sociale basisvoorzieningen	€ 10.462	€ 12.762	9%	11%
Individuele voorzieningen Jeugd	€ 24.248	€ 22.182	20%	19%
Individuele voorzieningen WMO	€ 15.105	€ 17.216	13%	15%
Participatie	€ 19.318	€ 18.516	16%	16%
Totaal	€ 138.923	€ 160.637	100%	100%

In bovenstaand overzicht ziet u dat we het cluster Bestuur en Ondersteuning buiten beschouwing hebben gelaten. We hebben het onderzoek immers gefocust op de medebewindstaken, waar dit cluster niet toe behoort.

Wanneer we inzoomen op de diverse clusters, dan zien we een behoorlijke afwijking op het cluster Infrastructuur, Ruimte en Milieu. Dit cluster behelst 21% van het totaal van de Algemene Uitkering (m.u.v. cluster B&O). Daar tegenover staat dat 17% van onze uitgaven gaat naar de taakvelden die bij dit cluster behoren. Daar tegenover staat dat wij met name op de clusters Sociale Basisvoorzieningen en

Individuele voorzieningen Wmo procentueel meer uitgeven dan het aandeel van de clusters in de Algemene Uitkering. Op de overige clusters zijn de uitgaven en inkomsten qua % redelijk in evenwicht.

Dit spoor leidt niet tot financiële effecten in het kader van het maatregelenpakket.

Spoor 2a: Analyse overschotten Jaarrekeningen (A)

In het kader van dit spoor hebben we de rekeningresultaten van de jaren 2022 tot en met 2024 op een rij gezet op kostenplaatsniveau. Bij de kostenplaatsen waarbij in de afgelopen drie jaren een overschot is te zien, hebben we een inschatting gemaakt van de ruimte om het budget structureel te verlagen. Eventuele incidentele budgetten hebben we daarom in de overzichten buiten beschouwing gelaten.

We zouden diverse budgetten structureel kunnen verlagen, voor een totaal bedrag van bijna € 2,2 miljoen. We hebben ons daarbij vooralsnog gericht op de afwijkingen van €100.000 en hoger. De grootste bijstellingen liggen op het vlak van structureel te ramen rentebaten, het structureel ramen van de verkoop van overhoekjes grond, verlaging van de geraamde energielasten en diverse budgetten in het Sociaal Domein. In de interne memo's, die u eerder heeft mogen ontvangen kunt u een nadere onderbouwing vinden van de bij de begroting 2026 te verlagen posten.

Wanneer we op deze wijze scherper aan de wind zeilen, dan is het noodzakelijk dat we vanuit de raad, het college en de directie een veilige situatie creëren, waarbij er niet wordt afgerekend wanneer door het bewust meer risico nemen budgetten onverhoopt worden overschreden. Ook moeten we er voor open staan dat budgetten op een later tijdstip mogelijk verhoogd moeten worden, wanneer daar een goede argumentatie aan ten grondslag ligt.

Spoor 2b: Stelpost loon-/prijzontwikkelingen als gevolg van scherper begroten (A)

Aan de uitkomsten van dit spoor willen we op basis van het verhoogde risico op budgetoverschrijdingen als gevolg van loon en prijzeffecten een spoor 2b toevoegen. Dit spoor betreft het opvoeren van een stelpost van € 1 miljoen vanaf 2027 voor mogelijke dekking van dergelijke overschrijdingen. Wij stellen voor dit vanaf 2027 te doen, omdat de hoogte van de loon- en prijsontwikkelingen moeilijker in te schatten zijn, naarmate het verder weg ligt in de tijd.

Spoor 3: Analyse af te sluiten investeringskredieten (A)

In de analyses van ons begrotingssaldo zijn de investeringen meestal minder prominent in beeld. Dit komt doordat deze via de kapitaallasten een indirect effect hebben op ons begrotingssaldo. Ook bij de analyse van de niet gebruikte begrotingsruimte blijft dit element daardoor onderbelicht. Maar wij constateren dat er de afgelopen jaren voor een behoorlijk bedrag aan investeringskredieten open staat. Naar aanleiding hiervan heeft de raad bij de begroting 2025 besloten een stelpost in de begroting op te nemen in verband met 'onderuitputting' kapitaallasten voor een bedrag van € 1,5 miljoen structureel.

Wanneer we strikt de financiële verordening volgen dan ontstaat het onderstaande beeld voor wat betreft af te sluiten investeringskredieten:

	Begroot	Uitgaven	Saldo	Kapitaallast
Wegen	7.575.988	2.233.056	5.342.932	297.540
Gebouw	15.724.995	12.991.336	2.733.659	72.924
Sport	4.569.239	4.574.326	-5.087	3.028
Materieel	534.733	80.000	454.733	62.415
Divers	1.226.125	910.556	315.569	-108
Totaal	29.631.080	20.789.274	8.841.806	435.800
Riool	2.059.125	308.923	1.750.202	54.869

Bij een deel van de kredieten is sprake is van lopende afspraken of een verwachte afronding in 2025. Ook zijn er diverse kredieten waarbij we willen voorstellen deze als dekking in te zetten voor een alternatieve besteding. Wanneer we deze uitsplitsing maken, dat ontstaat onderstaand beeld:

	Restantkrediet	Kapitaallast
Lopende projecten/trajecten	5.930.045	254.314
Voorstel tot alternatieve besteding	1.026.103	57.842
Overige af te sluiten kredieten	1.885.658	123.644
Totaal	8.841.806	435.800

Wij stellen voor de 'Overige af te sluiten kredieten' mee te nemen in het maatregelenpakket en de 'Lopende projecten/trajecten' in stand te laten. Voor deze laatste is uitvoering aanstaande, of zijn er reeds lopende processen/procedures. Daarmee leidt dit spoor tot een bijdrage van ruim € 120.000 aan het Maatregelenpakket. Voor wat betreft de voorstellen voor alternatieve inzet van de kredieten zal dit gebeuren door nieuwe kredieten te vragen, waarbij de bestaande kredieten als dekking kunnen worden geschrapd.

Spoor 4: Verbeteren van processen op het gebied van doelmatigheid/efficiency (A)

Een aanzienlijk deel van de begroting (ongeveer een derde) bestaat uit personeelslasten en dat geeft aanleiding om in het kader van de bezuinigingstaakstelling ook te onderzoeken of er besparingen te realiseren zijn op de personeelsuitgaven, door onze processen door te lichten.

Aangezien dit een proces is dat langere tijd in beslag zal nemen, hebben we in het kader van het Maatregelenpakket een hoog over inschatting gemaakt van het besparingspotentieel van de diverse processen. Daarbij hebben we gekeken naar:

- Omvang van het team;
- Financiële omvang van het proces;
- De ontwikkeling (afgelopen jaren) in fte van het team i.r.t. opgavegericht werken en onze programma's;
- Mate van digitalisering/automatisering;
- Kwaliteit/samenstelling/opbouw van de teams;
- Voorziene ruimte in de processen.

Op basis van deze analyse komen we tot een inschatting dat het op termijn reëel is dat er een besparing mogelijk is van ongeveer 5,33%. Dit komt neer op een besparing van ongeveer 2,7 miljoen euro. Na de herindeling is er ook boventalligheid ontstaan in onze personeelsbegroting. Wanneer we boventalligheid weten op te lossen, dan zal dat ook de personeelsbegroting ontlasten. Ook hiervoor kan een stelpost worden opgenomen, die oploopt van ca. €600.000 in 2026 tot € 1.200.000 in 2028.

Samengevat kan dit spoor leiden tot onderstaande bijdrage aan het Maatregelenpakket.

Mogelijke opbrengsten efficiency en doelmatigheids-onderzoeken				
	2026	2027	2028	2029
Op te nemen stelpost efficiency	€ 300.000	€ 600.000	€ 1.800.000	€ 2.700.000
Oplossen boventalligheid	€ 600.000	€ 1.000.000	€ 1.200.000	€ 1.200.000
Samenwerking solistische functies	PM	PM	PM	PM
Totaal (personele) taakstelling	€ 900.000	€ 1.600.000	€ 3.000.000	€ 3.900.000

Spoor 5: inzetten tijdelijke externe financiering ter dekking structurele begroting (B/C)

In onze financiële huishouding zien we dat de structurele tekorten vanaf 2026 fors oplopen, terwijl er wel de beschikking is over incidentele geldstromen waaruit diverse maatschappelijke opgaven op incidentele wijze gedekt kunnen worden. Denk daarbij aan de Regiodeal, Nij Begun, de versterkingsopgave en PAWOZ. Wij willen graag onderzoeken welke mogelijkheden er zijn om de incidentele dekking op zodanige wijze in te zetten, dat ook de structurele lasten van de gemeente kunnen worden gedrukt. Dat kan door zo te investeren dat de structurele lasten dalen, of door te kijken naar overlap tussen de betrokken programma's en ons bestaande beleid.

In dit spoor hebben we onderzoek gedaan naar 6 verschillende externe inkomensstromen, die we kort zullen toelichten. Deze stromen betreffen:

- Sociale Agenda Nij Begun;
- Aardbevingen en NPG
- Economische Agenda Nij Begun;
- Regio Deal;
- PAWOZ;
- CDOKE.

5.1 Sociale Agenda Nij Begun (C)

Zoals bekend zijn 16 maatregelen onderdeel van de Sociale Agenda. De nader in te richten governance van de sociale agenda kent nog vele uitdagingen. De ambitie is snel voortgang te maken met de uitvoering; daar hoort bij centrale regie richting gemeenten op in te zetten acties en keuzes t.a.v. het besteden van financiële middelen.

In onderstaand overzicht is zichtbaar gemaakt of de betreffende maatregel van de sociale agenda al loopt binnen onze gemeente of het kan dienen als bezuinigingsoptie met daarop eventuele korte toelichting. Er is hierbij onderscheid gemaakt tussen maatregelen die al zijn gestart en maatregelen die nog opgestart moeten worden.

	Loopt het nu al?	Bezuinigingsoptie?	Toelichting:
Maatregelen Nij Begun			
Inwoners eigen budget			
	Ja (lijkt enigzins op "onze dorpsbudgetten")	Nee, want:	Incidenteel in de begroting (tm 2026), bovendien zijn deze middelen per dorp!
Ontmoetingsplekken	Nee	nvt	nvt
Dorpsondersteuning	Nee	nvt	nvt
Opbouwwerk, jeugdwerk, sport- en cultuurcoaches in lage SES-gebieden	Ja (maar niet de insteek in Sociale Agenda)	Misschien ten dele	Zie toelichting, veel onzekerheid over daadwerkelijke besparing op korte en langere termijn
Cultureel erfgoed			
	Nee	nvt	nvt
Tijd voor toekomst	Ja	Nee, want:	Incidentele NPG-subsidie (tm 2025)
Brugfunctionaris po	Ja (is nu op 3 basisscholen)	Nee, want:	Incidentele NPG-subsidie (tm 2025) en incidentele bijdrage uit Nij Begun maatregel 31
Pedagogische omgeving in vo (digitale) Geletterdheid	Nee	nvt	nvt
	Ja (nl: onderdeel schoolbibliotheken)	Ja, voor een deel want:	Zie toelichting
Nij begun banen	Nee	nvt	nvt
Generatiearmoede	Ja (in 2025 start Kansen voor kinderen)	Nee, want:	Incidentele NPG-subsidie (tm 2026)
Financieel weerbaarheid	Nee	nvt	nvt
Vroegtijdig schoolverlaters			
	Nee	nvt	nvt
Kansrijke start	Ja (maar niet de insteek in Sociale Agenda)	Nee, want:	Incidentele SPUK-middelen GALA
Welzijn op recept	Ja (is nu in 3 huisartspraktijken)	Nee, want:	Incidentele NPG-subsidie en SPUK-middelen GALA en IZA (tm 2025)
Mentale weerbaarheid			
	Nee	nvt	nvt

We zullen moeten afwachten hoe de daadwerkelijke invulling van de maatregelen (besluitvorming vanuit Kerngroep Sociale Agenda) gaat lopen. Aan de hand daarvan kunnen we contracten met bijvoorbeeld Biblionet, Mensenwerk, Huis voor de Sport, Barkema en de Haan en Cultuurcentrum herijken. Het een en ander is afhankelijk van de looptijd contracten.

Mogelijke bezuiniging op maatregel 9: Stevige basis voor taal en (digitale) geletterdheid.

Kosten die we nu besteden aan Boekstart en Bibliotheek op School, middels een jaarlijkse subsidietoekenning aan Biblionet:

- € 120.000 uit SPUK-middelen Onderwijsachterstandsbeleid (OAB)
- € 184.000 uit reguliere begroting

De € 120.000 die is geormerkt als SPUK, staat niet in de begroting, dus hierop kan niet bezuinigd worden. De maximaal haalbare bezuiniging betreft daarom € 184.000 euro. Verwacht wordt dat deze maatregel relatief gemakkelijk is te implementeren, dus dat vanaf 2026 een bezuiniging valt in te boeken.

Inzet personeel op maatregelen die relateren aan Nij Begun

Wij dragen vanuit Hogeland bij aan de regionale afstemming met capaciteit voor het kernteam/programma organisatie. Vanuit de financiering voor gemeentelijke inzet voor zowel de sociale als de economische agenda, wordt deze inzet vergoed. Naast deze inzet resteert vanuit de regionale middelen nog een bedrag van plm. € 300.000 voor lokale uitvoeringskosten. Dit bedrag zou ingezet kunnen worden voor substitutie van bestaande structurele capaciteit, aangezien het werkzaamheden zijn die via de maatregelen van Nij Begun mogelijk een vervolg krijgen. Gelet op het feit dat pas na 2026 ook de financiële middelen overgeheveld worden naar gemeenten, zou deze substitutie ook pas per 2027 toegepast kunnen worden.

Wanneer we de uitkomsten van bovenstaand onderzoek samenvatten, dan komen we op onderstaand overzicht aan mogelijke effecten op de komende meerjarenbegroting:

Mogelijke effecten inzet middelen Nij Begun, Sociale Agenda				
	2026	2027	2028	2029
Maatregel9: Stevige basis taalen (digitale)geletterdheid	€ 184.000	€ 184.000	€ 184.000	€ 184.000
Ambtelijke inzet		€ 300.000	€ 300.000	€ 300.000
Maatregel4: Opbouwwerk, jeugdwerk, sport- en sultuurcoaches	PM	PM	PM	PM
Totaal	€ 184.000	€ 484.000	€ 484.000	€ 484.000

5.2 Aardbevingen/NPG (C)

Voor dit onderzoekspoor hebben we gekeken naar twee componenten:

- Doorbelastingen van salariskosten;
- Mogelijkheden van investeringen die (al dan niet gedeeltelijk) vanuit het aardbevingsprogramma gedekt kunnen worden.

De financiële impact van de doorbelastingen van personeel zijn allen incidenteel van aard, doordat de maatregelen waaraan personele doorbelasting plaatsvinden (afhankelijk van de maatregel) tussen 2028 en 2030 stoppen. Dit omdat de betreffende maatregelen gekoppeld zijn aan de versterkingsopgave.

Dit betekent dat het doorbelasten van personeelslasten geen effect heeft op ons structureel begrotingssaldo en daarmee dus niet bijdraagt aan de bezuinigingsopgave. Uiteraard is het wel zo dat zolang deze werkzaamheden lopen en we hieraan personeelskosten doorbelasten er incidentele voordelen op de totale begroting zijn. Door hierin scherper te begroten zal de begroting een scherper beeld geven, hierin valt in onze ogen op incidentele basis nog winst te behalen.

Hoewel we op dit moment geen bijdrage aan het maatregelenpakket zien, gaan we wel vervolgonderzoek doen. Dit onderzoek betreft 2 sporen:

- Doorbelasting van salariskosten; We gaan onderzoeken of er nog meer kosten zijn die we door kunnen belasten aan het programma Aardbevingen. Dit wordt al erg nauwgezet en scherp gedaan, maar wellicht biedt een nog iets creatievere denkwijze ook mogelijkheden voor bijvoorbeeld sociale problematiek.
- Mogelijkheden van investeringen die (al dan niet gedeeltelijk) vanuit het aardbevingsprogramma gedekt kunnen worden. De verwachte opbrengst hiervan wordt echter beperkt door egalisatiereserves en voorzieningen (bijv. rioleringsfonds). Het effect op de daadwerkelijke begroting en meerjarenperspectief hangt echter ook af van het feit op welke wijze dit nu in de begroting opgenomen is. Dat zal nader onderzocht worden richting de begroting.

5.3 Economische agenda Nij Begun (C)

Uit een voorlopige eerste verkenning van de Economische Agenda blijkt dat het erg lastig is om op dit moment concrete inschattingen te maken van mogelijke besparingen. De toekomstige governance is nog niet uitgekristalliseerd, waarmee ook nog niet geheel duidelijk is hoe de financiële stromen gaan lopen. Wel hebben we een paar hoofdlijnen waarlangs wij de komende tijd willen kijken of er wel mogelijke effecten zijn op ons meerjarig structurele begrotingssaldo.

Deze lijnen betreffen:

- Mogelijke detachering van personeel bij team Nij Begun dat niet weer ingevuld hoeft te worden in de staande organisatie;
- (Deels) financieren van bestaande ambtelijke inzet (**structureel**) binnen Nij Begun-projecten via doorbelasting naar projecten in het kader van Nij Begun, wanneer er overlap blijkt te zijn tussen het programma en het bestaande beleid.
- Middelen uit de projecten Nij Begun inzetten voor incidentele dekking van inzet t.b.v. deze projecten (meerjarige raming van deze middelen), Dan zal dat dus geen verlaging van structurele lasten betekenen, maar mogelijk wel een incidenteel voordeel.

Dit onderzoekspoor heeft vooralsnog geen extra financiële effecten. In de toekomst, wanneer er meer duidelijkheid ontstaat over de toekomstige inrichting, mogelijk wel.

5.4 Regiodeal (C)

De Regiodeal omhelst een periode van 4 jaar waarin door het Rijk en meerdere regionale partijen een convenant is gesloten om de kwaliteit van leven, wonen en werken van inwoners en ondernemers in de regio Hogeland te verbeteren. Er wordt binnen de Regiodeal gewerkt met drie themalijnen waaraan door een Maatschappelijke Coalitie (MC) van meerdere partijen wordt gewerkt.

Er is binnen de Regiodeal slechts beperkt sprake van uitvoeringsbudget vanuit het uitgangspunt dat de middelen zoveel mogelijk moeten landen waar het inhoudelijk bijdraagt aan de doelen. Daarnaast betreft het ook hier uitvoeringsbudget van de partijen die onderdeel zijn van de MC. Tenslotte ontvangen we de middelen voor een periode van 4 jaren.

Derhalve is de conclusie dat het voor nu niet haalbaar is om vanuit de opgave van de Regiodeal een financiële bijdrage op te nemen in het kader van het maatregelenpakket.

5.5 PAWOZ (C)

Er zijn binnen de PAWOZ een aantal mogelijkheden om met tijdelijke middelen de structurele begroting te ontlasten. Gedacht kan worden aan:

- Projecten die bijdragen aan de daling van structurele lasten (bv lagere beheer- of onderhoudskosten van gemeentelijke vastgoed);
- Door inzet van intern personeel voor uitvoering het project PAWOZ-gebiedsinvesteringen ontstaat ruimte om financiering/structurele personeelslasten voor de looptijd (2025 – 2030 voor de eerste tranche) van het project te verlagen;
- Tweede tranche gebiedsinvesteringen biedt kansen voor met name Waddenkustregio om gemeentelijke projecten en organisatiekosten te dekken via deze subsidiestroom. De tweede tranche is toegezegd, maar uitvoering e.d. is nog niet bekend. Voorstel is om dit specifieke punt als aparte uitwerking op te nemen binnen het maatregelenpakket.

Als er door herprioritering van gemeentelijke projecten buiten de PAWOZ-projecten, meer interne projectleiders inzetbaar zijn op het PAWOZ-project en dus op het PAWOZ-budget, dan kan dit de gemeentelijke begroting een geschatte tijdelijke besparing opleveren van 3 Fte voor 5 jaar, oftewel jaarlijks circa € 240.000, op de personele lasten.

5.6 CDOKE (C)

Er is op dit moment nog geen duidelijkheid over de planfinanciering CDOKE voor de jaren 2026-2030. Pas na de besprekingen over de voorjaarsnota van het Rijk wordt duidelijkheid hierover verwacht. Als de planfinanciering vanaf 2026 en verder niet doorgaat dan ontstaat er in deze jaren een structureel nadeel van 1 miljoen euro.

Het is dus op dit moment niet mogelijk om aan te geven welke structurele lasten uit de incidentele middelen van CDOKE gedekt kunnen worden.

Spoor 6: Structureel besparen door nu te investeren (B)

De betekenis van dit spoor is vooral gericht op het stimuleren van creativiteit en alertheid in de organisatie op het detecteren van kansen. Voor de korte termijn vertaalt zich dat nog niet in een concrete bezuiniging, maar op de lange termijn kan dat potentieel in besparing wel ontstaan, bijvoorbeeld door doelsturing.

Hoewel niet in dit spoor benoemd, is een voorbeeld daarvan in het sociaal domein de taakstelling op de Jeugdzorg, die gerealiseerd kan worden, omdat wij inschatten dat kosten kunnen worden verlaagd door gerichtere sturing. Een voordeel dat weliswaar niet landt in dit spoor, maar wel als voorbeeld kan dienen van een investering aan de voorkant met een besparingsoptie op termijn.

Spoor 7: Inkoopvoordeel op aanbestedingen (B)

In 2026 en 2027 verwachten wij op basis van historie en onze contractadministratie dat middels aanbestedingen per jaar voor een bedrag van tussen de € 15.000.000 en € 20.000.000 aan opdrachten te gunnen. Centralisatie van de inkoopfunctie zal naar verwachting leiden tot een groter aantal formele inkooptrajecten. Tevens mag verwacht worden dat centralisatie leidt tot een hoger percentage van het inkoopvolume waarbij de juiste inkoopprocedures gevolgd worden. Met een 1-jarige pilot voor centrale inkoop in het Ruimtelijk Domein kan op dit punt ervaring worden opgedaan.

Voor het besparingspotentieel zien wij in de basis twee mogelijkheden.

1. Besparingen kunnen gerealiseerd worden met behulp van de aanbestedingsprocedure (proces): ca. 5%;
2. Besparingen kunnen gerealiseerd worden door het maken van beleidskeuzes (inhoud): ca. 10%.

In de onderstaande tabel ziet u een samenvatting van de mogelijke effecten van de genoemde mogelijkheden op onze meerjarenbegroting. Daarbij zetten we in ieder geval in op het eerste spoor, waarbij we kunnen besparen door vaker de formele aanbestedingsprocedure te doorlopen. Het tweede spoor, waarbij er ook beleidsmatige keuze worden gemaakt boeken we op voorhand niet in, maar houden we zeker achter de hand als de financiële situatie daar om vraagt:

Verwachte effecten centraal inkopen	2026	2027	2028	2029	
Besparingspotentieel proces (5%)	€ 750.000	€ 750.000	€ 500.000	€ 500.000	Minimaal
Besparingspotentieel inhoud (10%)	€ 1.500.000	€ 1.500.000	€ 1.000.000	€ 1.000.000	Eventueel
Totaal maximaal besparingspotentieel	€ 2.250.000	€ 2.250.000	€ 1.500.000	€ 1.500.000	Maximaal

Spoor 8: Ontwikkelingen Oostpolder (B)

Een aanzienlijk deel van de algemene dekkingsmiddelen in onze begroting bestaat uit de inkomsten van de OZB. In het meerjarenperspectief wordt er dan ook geanticipeerd op de areaaluitbreiding in het bestaande Eemshavengebied. We houden echter nog geen rekening in onze begroting met de areaaluitbreiding die voort moet komen uit het programma Eemshaven +. Daarom hebben we zowel de bestaande ontwikkelingen beoordeeld, maar hebben we ook gekeken wat een verantwoorde inschatting is aan het einde van onze meerjarenraming bij de begroting 2026. Dan gaat het om het jaar 2029, met doorkijk naar latere jaren waar mogelijk.

Het onderzoek naar de mogelijke effecten van de geplande uitbreiding vanuit het programma Eemshaven+ is op dit moment echter nog niet afgerond. Deze zijn vooralsnog op PM gezet.

In de onderstaande tabel is een samenvatting te zien van de mogelijke effecten op onze meerjarenbegroting.

Cumulatieve meeropbrengsten OZM niet woningen	2026	2027	2028	2029
Opbrengst inventarisatie April 2025	1.066.000	1.516.000	2.494.674	3.149.874
Uitbreiding Oostpolder	PM	PM	PM	PM
Reeds geraamde uitbreiding	1.066.000	1.516.000	2.016.000	2.016.000
Effect op BRG saldo	-	-	478.674	1.133.874

Bovenstaande effecten moeten indien mogelijk aangevuld worden met de ontwikkelingen in de Oostpolder voor 2029.

Spoor 9: Areaaluitbreiding Woningbouwopave (A)

Voor dit onderzoekspoor hebben we gekeken welke effecten het programma Wonen heeft op de totale WOZ waarde voor woningen in onze gemeente en daarmee de geraamde OZB inkomsten. Achtergrond ligt uiteraard voornamelijk in de landelijke woningbouwopgaven.

Met het Rijk en uw raad is afgesproken dat we 1.000 nieuwe woningen tot 2030 willen realiseren. Momenteel rekenen we met een groei van ca. 15 woningen per jaar. Dat zou een forse verhoging van de jaarlijkse groei van het aantal woningen betekenen.

Van de te realiseren aantal woningen zal 30% sociale huur, 40% betaalbare koop en 30% vrije sector zijn. Daarmee is het type woning redelijk evenwichtig gespreid. Bij dit onderzoek zijn wij daarom uitgegaan van de gemiddelde WOZ-waarde die we ook in de begroting hanteren, om een inschatting te kunnen maken van de verwachte OZB-meeropbrengsten.

In de onderstaande tabel ziet u een samenvatting van de mogelijke effecten van de woningbouw ontwikkelingen op onze meerjarenbegroting:

Financiële effecten areaaluitbreiding woningen op de OZB inkomsten										
	Aantal woningen									
	2026	2027	2028	2029	Gemiddelde waarde	OZB tarief	2026	2027	2028	2029
Woningbouwopgave	125	150	175	200	€ 263.000	0,1417%	€ 46.584	€ 102.485	€ 167.702	€ 242.236
Kwaliteitstoevoeging	PM				PM	0,1417%	PM	PM	PM	PM
Effecten Eemshaven+				100	€ 263.000	0,1417%				€ 37.267
Totaal effect							€ 46.584	€ 102.485	€ 167.702	€ 279.503

Spoor 10: Kostendekkendheid leges (A/B)

Voor dit spoor hebben we onderzocht welke speelruimte we hebben en of er verantwoorde voorstellen voor hogere tarieven kunnen worden gedaan. Daarvoor hebben we gekeken naar de secretarieleges en de leges die geheven worden bij VTH, alsmede de tarieven voor toeristenbelasting.

Secretarieleges

Voor wat betreft de secretarieleges kunne we concluderen dat de tarieven gemaximaliseerd zijn., Alleen de tarieven voor huwelijken e.d. zouden aangepast kunnen worden, echter deze zijn net aangepast in 2025 en de aantallen zijn dermate laag dat het effect minimaal te noemen is. Daarom doen we in dit kader geen voorstellen.

Leges VTH (A)

De meeste mogelijkheden voor het verhogen van de legesinkomsten liggen bij de omgevingsvergunningen. We zien hier dat de meeste gemeenten de omgevingsplanactiviteit (OPA) hoger geprijsd hebben dan de gemeente Het Hogeland en de bouwactiviteit lager. In de afgelopen jaren zijn de inkomsten aan leges omgevingsvergunning steeds fors hoger dan de raming in de begroting. Vandaar dat het realistisch is om de ramingen voor de komende jaren met € 200.000,- te verhogen. Ook wordt hier opgemerkt dat de meeropbrengsten in leges afgelopen jaren in zeer grote mate werden veroorzaakt door de (vrij onvoorspelbare) komst van een zeer klein aantal grote/dure plannen.

Wanneer wij voor de VTH leges voor hogere kostendekkendheid gaan, gaan we richting het tarief van de stad Groningen. Het risico is dat we hiermee te hoog uitkomen voor de markt. Wij stellen daarom voor om een prijsstelling te hanteren rond het provinciale midden. Daarbij hebben we drie varianten uitgewerkt. Een verhoging van de leges op bouwactiviteiten en omgevingsplanactiviteiten van 20%, 25% en 30%.

Toeristenbelasting(A)

Globaal gerekend levert een verhoging en gelijkschakeling van de gedifferentieerde tarieven (camping en overig) zoals wij die kennen in Het Hogeland € 170.000 op. Daarbij gaan we dan uit van een tarief van € 1,75 per overnachting. Daarmee zouden we redelijk in de pas lopen met de andere gemeenten in Groningen.

Evenementen en Horecavergunningen (C)

De financiële effecten van een legesverhoging voor evenementen- en horeca-vergunningen zijn relatief laag, terwijl ook hier een verantwoorde invoering alleen stapsgewijs slagen kan. In onderstaande tabel is dan ook met een redelijk marginaal effect gerekend.

Mogelijke meeropbrengsten omgevingsvergunningen (scenario 1)				
	2026	2027	2028	2029
Autonome verhoging opbrengstraming	€ 200.000	€ 200.000	€ 200.000	€ 200.000
Aanpassing tarieven (20%)	€ 410.000	€ 410.000	€ 410.000	€ 410.000
Totaal meeropbrengst	€ 610.000	€ 610.000	€ 610.000	€ 610.000
Mogelijke meeropbrengsten omgevingsvergunningen (scenario 2)				
	2026	2027	2028	2029
Autonome verhoging opbrengstraming	€ 200.000	€ 200.000	€ 200.000	€ 200.000
Aanpassing tarieven (25%)	€ 510.000	€ 510.000	€ 510.000	€ 510.000
Totaal meeropbrengst	€ 710.000	€ 710.000	€ 710.000	€ 710.000
Mogelijke meeropbrengsten omgevingsvergunningen (scenario 3)				
	2026	2027	2028	2029
Autonome verhoging opbrengstraming	€ 200.000	€ 200.000	€ 200.000	€ 200.000
Aanpassing tarieven (30%)	€ 610.000	€ 610.000	€ 610.000	€ 610.000
Totaal meeropbrengst	€ 810.000	€ 810.000	€ 810.000	€ 810.000
Meeropbrengst Toeristenbelasting naar 1 tarief				
	2026	2027	2028	2029
Verhogen naar € 1,75 voor hotel en camping	€ 170.000	€ 170.000	€ 170.000	€ 170.000
Totaal meeropbrengst	€ 170.000	€ 170.000	€ 170.000	€ 170.000
Meeropbrengst Evenementen en Alcoholvergunning				
	2026	2027	2028	2029
Naar Groninger gemiddelde	€ 10.000	€ 10.000	€ 10.000	€ 10.000
Totaal meeropbrengst	€ 10.000	€ 10.000	€ 10.000	€ 10.000

Spoor 11: Dotatie Bestemmingsreserve Opgaven (A)

In de Kadernota voor de begroting 2023 heeft de raad ingestemd met de vorming van een bestemmingsreserve voor diverse opgaven. Door deze opgaven programmatisch aan te vliegen zijn we beter in staat om incidentele geldstromen in te zetten voor deze programma's. De reserve wordt structureel gevoed middels een jaarlijkse storting van € 3 miljoen.

Op basis van de uitgevoerde analyse zien wij de volgende mogelijkheden voor een bijdrage aan het Maatregelenpakket:

- De structurele dotatie van € 3 miljoen aan de bestemmingsreserve 'Opgaven' met ingang van 2029 te laten vervallen ter dekking van het voorziene begrotingstekort;

- In de komende jaren de bestaande ramingen indien noodzakelijk aan te vullen met lopende ontwikkelingen, zoals op het terrein van het Strategisch Informatiebeleid, de Waddenkust Opgave of de Mobiliteitsvisie;
- Jaarlijks beoordelen of er aanvullende incidentele stortingen noodzakelijk zijn om de reserve positief te houden;
- Deze stortingen jaarlijks bezien in het licht van de rekeningresultaten. Bij de jaarrekening kan dan indien gewenst een deel van het resultaat door de raad bestemd worden voor deze reserve;
- Wanneer er geen positief resultaat is, dan zal een noodzakelijke aanvulling uit de Algemene Reserve gedekt moeten worden.

Spoor 12: Taakstelling Jeugdzorg (C)

Op basis van het uitgevoerde onderzoek concluderen we dat het mogelijk is om de taakstelling te handhaven en uit te breiden. Deze taakstelling kan tot en met 2029 verhoogd worden met de indexatie (aanpassing van de tarieven) + een bedrag voor de taakstelling. De taakstelling loopt hiermee over de jaren op tot € 1,9 miljoen (zie onderstaande tabel voor meerjarenoverzicht). Hier staat tegenover dat de gemeente moet gaan investeren in datamonitoring in het sociaal domein (relatie met spoor 6: structureel voordeel door nu te investeren). Met een investering in een goed werkende monitoring en een verbinding tussen kwaliteit en contractmanagement kan inzichtelijk worden welke (preventieve) maatregelen werken en welke niet, hier kan vervolgens op worden gestuurd en keuzes op worden gemaakt. Bijvoorbeeld op effectiviteit, kosten en besparing.

Benodigde investeringen

Wij denken dat voor het op poten zetten van een goed instrumentarium ongeveer 2 jaar moet worden uitgetrokken. De kosten die hier mee gemoeid gaan schatten we in op +/- €400.000 (incidenteel). Dit zal dan gedekt moeten worden uit onze Algemene Reserve,

Disclaimer/Risico

Er vinden de komende jaren landelijk grote verschuivingen plaats in het jeugdzorglandschap. Zo volgen de ontwikkelingen rondom de hervormingsagenda jeugd, de basisjeugdhulp, de hoog specialistische jeugdhulp en het toekomstscenario elkaar in rap tempo op. Hoe dit er allemaal precies uit komt te zien is nog niet bekend. Wel weten we dat er naast kwalitatief goede jeugdhulp, ook financiële beheersbaarheid van de jeugdzorg als doel wordt gesteld.

Ook zullen we rekening moeten houden met de ontwikkelingen die voortkomen uit de voorjaarsnota 2025 van het Rijk. De ontwikkelingen in deze nota hebben een negatieve invloed op toekomstige (lagere) budgetten die de gemeente van het Rijk ontvangt in relatie tot de ontwikkelingen die voortkomen uit de hervormingsagenda. Het verhogen van de taakstelling beperkt de mogelijkheden om deze aanvullende korting van rijkswege in de toekomst op te kunnen vangen met een verdere verlaging van onze kosten in de Jeugdzorg.

Wanneer we de uitkomsten van dit spoor samenvatten, dan komen we op onderstaand overzicht aan mogelijke effecten op de komende meerjarenbegroting:

Effecten aanpassing taakstelling Jeugdzorg	2026	2027	2028	2029
Bestaande taakstelling	616.682	530.477	477.554	421.340
Voorgestelde taakstelling Jeugdzorg	616.682	950.000	1.425.000	1.900.000
Totaal effect aangepaste taakstelling	-	419.523	947.446	1.478.660

Spoor 13: Effect transitie WSW naar Leer-Werkbedrijf

Sinds 1 januari 2015 is de Wet sociale werkvoorziening (WSW) afgeschaft. Hiervoor in de plek zijn beschutte werkplekken en afspraakbanen gerealiseerd. De instroom bij het Ontwikkelplein noemen we

daarom sindsdien de nieuwe doelgroep. Uw raad heeft in 2023 ingestemd met het omvormen van een traditioneel SW-bedrijf (gericht op productie) naar een organisatie waarbij de ontwikkeling van de medewerker/inwoner centraal staat.

Deze ontwikkelingen brengen financiële gevolgen met zich mee. De rijksbijdrage voor de WSW is hoger dan de bijdrage in de loonkosten (Loonkostensubsidie; hierna LKS) via de Bundeling Uitkeringen Inkomensvoorzieningen Gemeenten (BUIG) voor de afspraakbanen en de beschutte werkplekken. Daarnaast is de productiviteit van de nieuwe doelgroep lager. Hierdoor zullen er minder opbrengsten (omzet) kunnen worden gerealiseerd.

Wij hebben daarom in dit spoor gekeken wat deze ontwikkeling betekent, uitgaande van de huidige situatie. Daarbij gaan we voor de komende begroting uit van de ontwikkelingen tot en met 2029. Daarbij tekenen we wel aan dat de negatieve effecten daarna verder zullen doorzetten.

Samengevat kan de meerjarenbegroting met de onderstaande bedragen worden aangepast, waarmee de in te vullen opgave voor de komende begroting nog weer iets concreter wordt.

Richting de begroting 2026 zullen ook de effecten van de transitie naar het leer/werkbedrijf verder worden uitgewerkt en kan er een verdere doorkijk naar de komende jaren worden gegeven:

Effecten uitstroom WSW instroom nieuwe doelgroep	2026	2027	2028	2029
Effect uitstroom oude instroom nieuwe doelgroep	€ 76.074	€ 186.728	€ 200.560	€ 338.877
Extra begeleiding	€ 28.965	€ 71.096	€ 76.362	€ 129.025
Effect op omzetwaarde	€ 43.447	€ 106.643	€ 114.543	€ 193.538
Totaal (personele) taakstelling	€ 148.486	€ 364.467	€ 391.465	€ 661.440

Spoor 14: Inzet Algemene Reserve ter dekking structureel tekort (B)

In aanloop naar het 'Ravijnjaar' heeft het kabinet aangekondigd de begrotingsdiscipline enigszins te versoepelen en gemeenten meer ruimte te geven om incidentele middelen in te zetten ter dekking van een mogelijk structureel begrotingstekort. Helaas biedt ons dit geen structurele oplossing voor het probleem dat wij te weinig structurele middelen van het rijk ontvangen voor de uitvoering van onze gemeentelijke taken en de structurele lasten die daarmee gepaard gaan.

Het besluit van het kabinet is uitgemond in een notitie van de Commissie BBV, genaamd 'Notitie Structurele en Incidentele Baten en Lasten 2024'. Onderdeel van deze notitie is dat het surplus van de Algemene Reserve mag worden ingezet ter dekking van structurele lasten. Dit mag onder een aantal voorwaarden.

Het surplus van de algemene reserve is dat deel van de reserve dat niet nodig is voor het afdekken van risico's (weerstandscapaciteit). Van dit vrij besteedbare deel (surplus) kan een gemeente met ingang van 1 januari 2024 jaarlijks maximaal 10% inzetten voor het dekken van structurele lasten. Dit met de voorwaarde dat de solvabiliteit groter of gelijk aan 20% is en blijft. De inzet van het surplus algemene reserve (= vrije reserve) wordt door dit gebruik als structurele baat bestempeld en is daarmee ook een uitzondering dat reservemutaties incidenteel van aard zijn.

Door de inzet te koppelen aan zowel de solvabiliteit als het weerstandsvermogen wordt het gebruik van de algemene reserve alleen toegestaan als er voldoende eigen vermogen is en de geïnventariseerde risico's zijn afgedekt.

Ruimte Weerstandsvermogen

Op basis van de begroting 2025 zien we dat de Algemene Reserve een saldo heeft van € 25,36 miljoen. In de paragraaf Weerstandsvermogen en Risicomanagement zien we dat het benodigde weerstandsvermogen, op basis van het risicoprofiel € 9,54 miljoen bedraagt. Dit betekent dat er een ruimte aanwezig is van € 15,82 miljoen. Hiervan kan dus per jaar 10% worden ingezet. Dat is ruim € 1,5 miljoen per jaar.

Solvabiliteit

Zoals in de inleiding is beschreven, mag de solvabiliteit niet onder de 20% komen. Wanneer dat wel het geval is, zal de Algemene Reserve niet meer ingezet kunnen worden ter dekking van een structureel begrotingstekort. De solvabiliteitsratio voor 2025 komt op 27% uit. Dat is dus nog redelijk boven de vastgestelde norm van 20%. De solvabiliteit vormt op dit moment dus geen belemmering voor het toepassen van de verruimde regels voor de inzet van de AR.

Samenvatting en conclusie

In dit hoofdstuk hebben we aan de diverse sporen een A, B of C categorisering gekoppeld. De A categorie willen we in de begroting 2026 opnemen. Samengevat komt het totaal van de diverse sporen uit op de onderstaande omvang:

Totaal categorie A	€ 4.126.000	€ 3.881.000	€ 5.347.000	€ 6.359.000
Totaal categorie B	€ 3.760.000	€ 2.260.000	€ 1.990.000	€ 5.645.000
Totaal categorie C	€ 424.000	€ 1.144.000	€ 1.671.000	€ 2.203.000
Totaal Maatregelenpakket	€ 8.310.000	€ 7.285.000	€ 9.008.000	€ 14.207.000

Wanneer we kijken naar de bijgestelde opgave en dat afzetten tegen de mogelijke opbrengsten vanuit de diverse onderzoeksporen, dan zijn wij van mening dat we met voorliggende ingrediënten en ontwikkelingen tot een sluitende begroting 2026 kunnen komen. We weten dat (nog) niet alle risico's en mogelijke ontwikkelingen die bij de voorliggende opgave zijn geschetst manifest zijn en dat het voorliggende pakket de nodige flexibiliteit bevat.

Toepassing van de maatregelen uit de categorie 'A' leidt op dit moment tot het onderstaande verwachte perspectief voor de opstelling van de begroting 2026:

Ontwikkeling meerjarig perspectief				
<i>Bedragen x € 1.000,-</i>	2026	2027	2028	2029
Bijgesteld perspectief o.b.v. Voorjaarsnota	-4.961	-2.761	-3.660	-3.704
Totale omvang categorie 'A' maatregelenpakket	4.126	3.881	5.347	6.359
Perspectief na maatregelen	-835	1.120	1.687	2.655

U ziet dat er na toepassing van de maatregelen uit de 'A' categorie alleen nog een tekort resteert in 2026. Dit wordt veroorzaakt doordat diverse maatregelen tijd nodig hebben, wat daardoor leidt tot een oplopend effect in het meerjarig perspectief. Wij denken echter dat we dit tekort verantwoord kunnen opvangen binnen de versoepelde begrotingsregels en dit kunnen dekken uit onze Algemene Reserve.

Wij stellen u daarom voor om in te stemmen met de verwerking van de sporen uit de 'A' categorie in de op te stellen begroting 2025.

Op de volgende pagina vindt u een samenvatting van de opbrengsten van de diverse sporen, met een classificatie per spoor. Daarbij hebben we de te verwerken sporen bij de begroting 2026 groen gearceerd.

Bijlagen

Mutaties Bestuursrapportage 2025

Progr.	Kostenplaatsen Omschrijving	Lasten/baten	2025	2026	2027	2028	2029	Inc/str	Omschrijving
P01	APV/Bijzondere wetten	Lasten	7.000					IL	Vervangen BOA touch registratie door BRS van Natuurnetwerk
P01	Openbare orde en veiligheid	Lasten	6.250	6.250	6.250	6.250	6.250	SL	Indexatie subsidie HALT
P01	Openbare orde en veiligheid	Lasten	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	SL	Indexering subsidie Slachtofferhulp
P01	Openbare orde en veiligheid	Lasten	32.000	32.000	32.000	32.000	32.000	SL	Bijdrage Veiligheidshuis
P01	Regionale brandweer en rampenbestrijding	Lasten	20.544	7.179	40.694	62.420	62.420	SL	Actualisatie gemeentelijke bijdrage VRG
		Totaal struct. lasten	59.794	46.429	79.944	101.670	101.670		
		Totaal incid. lasten	7.000	0	0	0	0		
		Totaal struct. baten	0	0	0	0	0		
		Totaal incid. baten	0	0	0	0	0		
P02	Wegen onderdelen	Lasten	17.000					IL	Schade oud en nieuw
P02	Wegen onderdelen	Lasten	18.000	18.000	18.000	18.000	18.000	SL	Prijsindexering onkruidbestrijding
P02	Wegen onderdelen	Lasten	6.000					IL	Aanschaf nieuwe afzetkegels
P02	Wegen onderdelen	Lasten	28.000					IL	Kunstwerk tunnel station Winsum
P02	Wegen onderdelen	Lasten	700	700	700	700	700	SL	Autocad licentie
P02	Gladheidsbestrijding	Lasten	15.000	15.000	15.000	15.000	15.000	SL	Prijsindexering strooizout
P02	Gladheidsbestrijding	Lasten	75.000					IL	Extra kosten gladheidsbestrijding
P02	Verkeer en Vervoer	Lasten	80.000	145.000				IL	Uitvoering mobiliteitsplan
P02	Civiele Constructies	Lasten	-14.000	-14.000	-14.000	-14.000	-14.000	SL	Dekking inzet communicatiemedewerker
P02	Verkeer en Vervoer	Lasten	-6.000	-6.000	-6.000	-6.000	-6.000	SL	Dekking inzet communicatiemedewerker
P02	Baggeren	Lasten	-3.000					IL	Dekking inzet communicatiemedewerker
P02	Wegen	Lasten	-14.000	-14.000	-14.000	-14.000	-14.000	SL	Dekking inzet communicatiemedewerker
P02	Recreatieve havens	Lasten	-3.000	-3.000	-3.000	-3.000	-3.000	SL	Dekking inzet communicatiemedewerker
P02	Openbare verlichting	Lasten	-5.000	-5.000	-5.000	-5.000	-5.000	SL	Dekking inzet communicatiemedewerker
P02	Openbare verlichting	Lasten	-5.000	-5.000	-5.000	-5.000	-5.000	SL	Dekking inzet communicatiemedewerker
P02	Recreatieve havens	Lasten	25.000					IL	Vaarrecreatie
P02	Recreatieve havens	Lasten	150.000	150.000	150.000	150.000	150.000	SL	Vaarrecreatie
P02	Wegen	Lasten	50.000					IL	Aanpassing betonpad
P02	Kapitaallasten investeringslijst 2025-2029	Lasten		132.050	145.500	158.950	164.900	SL	Kapitaallasten investeringslijst 2025-2029
		Totaal struct. lasten	136.700	268.750	282.200	295.650	301.600		
		Totaal incid. lasten	278.000	145.000	0	0	0		
		Totaal struct. baten	0	0	0	0	0		
		Totaal incid. baten	0	0	0	0	0		

Progr.	Kostenplaatsen Omschrijving	Lasten/baten	2025	2026	2027	2028	2029	Inc/str	Omschrijving
P03	Overige gronden en terreinen	Lasten	35.000					IL	Sanering bodemverontreiniging Kievit
P03	Uitvoering detailhandelvisie	Lasten	37.500					IL	Centrummanager Het Hogeland
P03	Planvorming bedrijventerreinen	Lasten	100.000					IL	Vorbereidingskosten bedrijventerrein Edama Uithuizen
P03	Overige gronden en terreinen	Lasten	40.000					IL	Onderhoud De Blink
	Totaal struct. lasten		0	0	0	0	0		
	Totaal incid. lasten		212.500	0	0	0	0		
	Totaal struct. baten		0	0	0	0	0		
	Totaal incid. baten		0	0	0	0	0		
P04	Sportgebouw VV Noordwolde	Lasten	50.000					IL	Achterstallig onderhoud VV Noordwolde
P04	Sporthal Leens	Lasten	50.000	50.000	50.000	50.000	50.000	SL	Energielasten sporthal Leens
P04	Sporthal Leens	Lasten	50.000					IL	Vervangen inventaris Sporthal Leens
P04	Zwembad Leens De Marne eo.	Lasten	20.000					IL	Toegangssysteem zwembad Leens
P04	Zwembad Winsum De Hoge Vier	Lasten	20.000					IL	Toegangssysteem zwembad Winsum
P04	Zwembad Uithuizen De Dinge	Lasten	20.000					IL	Toegangssysteem zwembad Uithuizen
P04	Sportgebouw gym Winsum	Lasten	50.000					IL	Sloop gymzaal Borgweg Winsum
P04	Sportgebouw ARGO Bedum	Lasten	50.000					IL	Sloop Argo Bedum
P04	Molen Uithuizen De Liefde	Lasten	20.000					IL	Roede verwijderen molen de Liefde
P04	Onderwijshuisvesting	Lasten	17.500					IL	Boekwaarde opstal voormalig basisschool Brunwerd Uithuizen
P04	Onderwijshuisvesting	Lasten	57.200					IL	Boekwaarde opstal Oosterstraat 25 Uithuizen
P04	Sportvelden Het Hogeland	Lasten	30.000					IL	Verduurzaming sportveldverlichting
P04	Sportvelden Het Hogeland	Lasten	3.500	3.500	3.500	3.500	3.500	SL	Licentie certificering sportvelden
P04	Sportvelden Het Hogeland	Lasten	50.000					IL	Maatregelen naar aanleiding van mastenkeuring veldverlichting
P04	Kunstgrasvelden Het Hogeland	Lasten	75.000					IL	Uitvoeren zorgplichtmaatregelen drie kunstgrasvelden
P04	Tennisbanen Het Hogeland	Lasten	12.500					IL	Reparatie tennisoefenmuur Bedum
P04	Openbaar groen	Lasten	14.000	14.000	14.000	14.000	14.000	SL	Herstructurering van de Beatrixstraat in Leens
P04	Openbaar groen	Lasten	11.000	2.500	2.500	2.500	2.500	SL	Uitbereiding areaal Bedrijventerrein Noord Zoutkamp
P04	Recreatieve voorzieningen	Lasten	3.200	3.200	3.200	3.200	3.200	SL	Uitbreiding onderhoudscontract watertappunten en prijsindexering
P04	Openbaar groen	Lasten		19.000	19.000	19.000	19.000	SL	Onderhoud groen skatebaan Bedum
P04	Onderwijsachterstandenbeleid	Baten	-132.995	-132.995	-132.995	-132.995	-132.995	SB	Bedrag aanpassen aan beschikking 2025
P04	Onderwijsachterstandenbeleid	Lasten	132.995	132.995	132.995	132.995	132.995	SL	Bedrag aanpassen aan beschikking 2025

Progr.	Kostenplaatsen Omschrijving	Lasten/baten	2025	2026	2027	2028	2029	Inc/str	Omschrijving
P04	SPUK Sportakkoord	Baten	-1.628	-1.251				IB	indexatie SPUK GALA
P04	SPUK Sportakkoord	Lasten	1.628	1.251				IL	indexatie SPUK GALA
P04	Combinatiefuncties	Baten	-9.640	-9.312				IB	indexatie SPUK GALA
P04	Combinatiefuncties	Lasten	9.640	9.312				IL	indexatie SPUK GALA
P04	Lokale pers/omroep	Lasten	12.748					IL	impulssubsidie Omroep Het Hogeland
P04	Sport algemeen	Lasten	15.000					IL	Subsidie Tocht om de Noord
P04	Overige voorzieningen onderwijs	Lasten	30.000	30.000				IL	Uitbreiding Kansrijke Groningeers
P04	Onderwijshuisvesting NSU	Baten	-18.000	-18.000	-18.000	-18.000	-18.000	SB	Rente was niet geraamd
P04	Onderwijshuisvesting	Lasten	200.000	200.000	200.000	200.000	200.000	SL	Structurele mutatie uit de NJN 2024
P04	Zwembad Bedum De Beemden	Lasten	50.000					IL	Buffervat hergebruik zwembadwater zwembad Bedum
P04	Erfgoed beleid	Lasten	100.000					IL	Erfgoednota
P04	Infra Groenbeleid	Lasten	-200.000					IL	Overheveling naar onderhoud begraafplaatsen
P04	Infra Groenbeleid	Lasten	-87.350	-87.350	-87.350	-87.350	-87.350	SL	Formaliseren dekking groenbeheerder, mutatie budgetneutraal
P04	Infra Groenbeleid	Lasten	-11.000	-11.000	-11.000	-11.000	-11.000	SL	Dekking inzet communicatiemedewerker
P04	Speeltuinen	Lasten	-4.000	-4.000	-4.000	-4.000	-4.000	SL	Dekking inzet communicatiemedewerker
P04	Kapitaallasten investeringslijst 2025-2029	Lasten		10.950	10.950	10.950	10.950	SL	Kapitaallasten investeringslijst 2025-2029
		Totaal struct. lasten	312.345	333.795	333.795	333.795	333.795		
		Totaal incid. lasten	541.215	40.564	0	0	0		
		Totaal struct. baten	-150.995	-150.995	-150.995	-150.995	-150.995		
		Totaal incid. baten	-11.267	-10.563	0	0	0		
P05	Buurt- en clubhuizen	Lasten	55.000					IL	Vervangen AED's buurt- en clubhuizen
P05	Vervoersmiddelen WPA	Lasten	-5.000	-5.000	-5.000	-5.000	-5.000	SL	Actualisatie budget obv werkleijke uitgaven afgelopen jaren
P05	Vervoersmiddelen WPA	Lasten	-9.000	-9.000	-9.000	-9.000	-9.000	SL	Actualisatie budget obv werkleijke uitgaven afgelopen jaren
P05	Vervoersmiddelen WPA	Lasten	2.000	2.000	2.000	2.000	2.000	SL	Actualisatie budget obv werkleijke uitgaven afgelopen jaren
P05	Wsw Industrie en Diensten	Lasten	7.500	7.500	7.500	7.500	7.500	SL	Actualisatie budget obv werkleijke uitgaven afgelopen jaren
P05	Sociale werkvoorziening	Lasten	-1.500	-1.500	-1.500	-1.500	-1.500	SL	Actualisatie budget obv werkleijke uitgaven afgelopen jaren
P05	Wsw Industrie en Diensten	Lasten	-2.000	-2.000	-2.000	-2.000	-2.000	SL	Actualisatie budget obv werkleijke uitgaven afgelopen jaren
P05	Sociale werkvoorziening	Lasten	-3.000	-3.000	-3.000	-3.000	-3.000	SL	Actualisatie budget obv werkleijke uitgaven afgelopen jaren
P05	Wsw Industrie en Diensten	Lasten	-4.000	-4.000	-4.000	-4.000	-4.000	SL	Actualisatie budget obv werkleijke uitgaven afgelopen jaren

Progr.	Kostenplaatsen Omschrijving	Lasten/baten	2025	2026	2027	2028	2029	Inc/str	Omschrijving
P05	Wsw Industrie en Diensten	Lasten	-4.000	-4.000	-4.000	-4.000	-4.000	SL	Actualisatie budget obv werkleijke uitgaven afgelopen jaren
P05	Industrie en diensten WPA	Lasten	-30.000	-30.000	-30.000	-30.000	-30.000	SL	Actualisatie budget obv werkleijke uitgaven afgelopen jaren
P05	Industrie en diensten WPA	Lasten	-38.000	-38.000	-38.000	-38.000	-38.000	SL	ingezet voor personeel sw voor ambt
P05	Industrie en diensten WPA	Lasten	-9.000	-9.000	-9.000	-9.000	-9.000	SL	Actualisatie budget obv werkleijke uitgaven afgelopen jaren
P05	Wsw Industrie en Diensten	Lasten	12.000	12.000	12.000	12.000	12.000	SL	Actualisatie budget obv werkleijke uitgaven afgelopen jaren
P05	Sociale werkvoorziening	Lasten	9.000	9.000	9.000	9.000	9.000	SL	Actualisatie budget obv werkleijke uitgaven afgelopen jaren
P05	Sociaal & Gezondheid	Baten	39.617					IB	Aanpassing raming onderst. tafel S&G
P05	Sociaal & Gezondheid	Lasten	-39.617					IL	Aanpassing raming onderst. tafel S&G
P05	Sociaal & Gezondheid	Baten	-657.466					IB	Aanpassen raming ivm SPUK S&G 2025
P05	Sociaal & Gezondheid	Lasten	657.466					IL	Aanpassen raming ivm SPUK S&G 2025
P05	Sociaal & Gezondheid	Baten		20.000	20.000			IB	Vervallen bijdr. onderst. tafel S&G
P05	Sociaal & Gezondheid	Lasten		-20.000	-20.000			IL	Vervallen bijdr. onderst. tafel S&G
P05	Sociaal & Gezondheid	Baten		-1.005.948	-920.099	-872.066	-810.234	SB	SPUK soc.emo.onderst. 2026 tot en met 2029
P05	Sociaal & Gezondheid	Lasten		1.005.948	920.099	872.066	810.234	SL	SPUK soc.emo.onderst. 2026 tot en met 2029
P05	GALA-Gezondheidsachterstanden	Lasten	2.504	2.503				IL	indexatie SPUK GALA
P05	GALA-Gezondheidsachterstanden	Baten	-2.504	-2.503				IB	indexatie SPUK GALA
P05	GALA-Kansrijke start	Lasten	2.003	2.503				IL	Indexatie SPUK GALA cf. beschikking
P05	GALA-Kansrijke start	Baten	-2.003	-2.503				IB	Indexatie SPUK GALA cf. beschikking
P05	GALA-Mentale gezondheid	Lasten	626					IL	Indexatie SPUK GALA cf. beschikking
P05	GALA-Mentale gezondheid	Baten	-626					IB	Indexatie SPUK GALA cf. beschikking
P05	GALA-Aanpak overgewicht	Lasten	2.191					IL	Indexatie SPUK GALA cf. beschikking
P05	GALA-Aanpak overgewicht	Baten	-2.191					IB	Indexatie SPUK GALA cf. beschikking
P05	GALA-Valpreventie	Lasten	5.947	6.132				IL	Indexatie SPUK GALA cf. beschikking
P05	GALA-Valpreventie	Baten	-5.947	-6.132				IB	Indexatie SPUK GALA cf. beschikking
P05	GALA-Leefomgeving	Lasten	1.252					IL	Indexatie SPUK GALA cf. beschikking
P05	GALA-Leefomgeving	Baten	-1.252					IB	Indexatie SPUK GALA cf. beschikking
P05	GALA-Vroegsignalering	Lasten	313					IL	Indexatie SPUK GALA cf. beschikking
P05	GALA-Vroegsignalering	Baten	-313					IB	Indexatie SPUK GALA cf. beschikking
P05	GALA-Versterken sociale basis	Lasten	4.507	3.379				IL	Indexatie SPUK GALA cf. beschikking

Progr.	Kostenplaatsen Omschrijving	Lasten/baten	2025	2026	2027	2028	2029	Inc/str	Omschrijving
P05	GALA-Versterken sociale basis	Baten	-4.507	-3.379				IB	Indexatie SPUK GALA cf beschikking
P05	GALA-Mantelzorg	Baten	-1.252	-1.126				IB	Indexatie SPUK GALA cf beschikking
P05	GALA-Mantelzorg	Lasten	1.252	1.126				IL	Indexatie SPUK GALA cf beschikking
P05	GALA-Eenzaamheid	Lasten	1.002					IL	Indexatie SPUK GALA cf beschikking
P05	GALA-Eenzaamheid	Baten	-1.002					IB	Indexatie SPUK GALA cf beschikking
P05	GALA-Welzijn op recept	Lasten	1.440	1.665				IL	Indexatie SPUK GALA cf beschikking
P05	GALA-Welzijn op recept	Baten	-1.440	-1.665				IB	Indexatie SPUK GALA cf beschikking
P05	GALA-Kennis en advies GGD	Lasten	313					IL	Indexatie SPUK GALA cf beschikking
P05	GALA-Kennis en advies GGD	Baten	-313					IB	Indexatie SPUK GALA cf beschikking
P05	GALA-Regionale coordinatie	Lasten	914					IL	Indexatie SPUK GALA cf beschikking
P05	GALA-Regionale coordinatie	Baten	-914					IB	Indexatie SPUK GALA cf beschikking
P05	Beheersmaatregelen Jeugdzorg	Lasten	-67.500	-53.000	-53.000			IL	Ingezet als dekking Kansen voor kinderen, eigen bijdrage gemeente
P05	Ouderenbeleid	Lasten	-10.000	-10.000	-10.000	-10.000	-10.000	SL	kan vervallen
P05	Jeugd- en jongeren	Lasten	-5.500	-5.500	-5.500	-5.500	-5.500	SL	kan vervallen
P05	Sociaal en cultureelwerk	Lasten	20.000					IL	Subsidie 80 jaar vrijheid
P05	Onderwijsroute WI (sisa G13)	Baten	-41.005	-41.005	-41.005	-41.005	-41.005	SB	Beschikking onderwijsroute Sisa SPUK A39
P05	Onderwijsroute WI (sisa G13)	Lasten	41.005	41.005	41.005	41.005	41.005	SL	Beschikbaar budget onderwijsroute SPUK A39
P05	Wet Inburgering	Baten	56.953	56.953	56.953	56.953	56.953	SB	Voorlopige beschikking Wet Inburgering 2025 Sisa SPUK A38
P05	Wet Inburgering	Lasten	-56.953	-56.953	-56.953	-56.953	-56.953	SL	Budget Wet Inburgering 2025 Sisa SPUK A38
P05	Veilig Thuis	Lasten	19.366					IL	Aanvulling uitvoeringscapaciteit Veilig Thuis Groningen 2025
P05	Jeugdbescherming	Lasten	53.654					IL	Aanvulling uitvoeringscapaciteit JB Noord
P05	DUMO/DUVO	Lasten	-69.507	-104.364	-98.262	285.782	285.782	SL	Actualisatie nav begroting Maatschappelijke Opvang en Vrouwenopvang (MO/VO)
P05	Maatwerkvoorzieningen (WMO)	Lasten	-10.700	-10.700	-10.700	-10.700	-10.700	SL	Contractmanagement voor hulpmiddelen doet de gemeente nu zelf. Nu formatiebudget
P05	Progr Transformatie SD&S	Lasten	-100.000	-100.000	-100.000	-100.000	-100.000	SL	Verplaatsen POK budget POK (middelen voor de verbetering van de dienstverlening)
P05	OGGz	Lasten	12.015	12.015	12.015	12.015	12.015	SL	Budget aanpassen cf DVO GGD
P05	Vrije kavel jeugd	Lasten	-19.345	-19.345	-19.345	-19.345	-19.345	SL	Aanpassing cf DVO GGD
P05	Projecten onderwijs/jeugd	Lasten	29.424	29.424	29.424	29.424	29.424	SL	School als wijk MJB
P05	Maatwerkvoorzieningen (WMO)	Lasten	-18.500	-18.500	-18.500	-18.500	-18.500	SL	Bijstelling budget, kan deels vervallen
P05	Ondersteuning mantelzorg	Lasten	-30.500	-30.500	-30.500	-30.500	-30.500	SL	Bijstelling budget cf uitgaven

Progr.	Kostenplaatsen Omschrijving	Lasten/baten	2025	2026	2027	2028	2029	Inc/str	Omschrijving
P05	WMO - Hulpmiddelen	Lasten	25.000	25.000	25.000	25.000	25.000	SL	Structurele mutatie uit de NJN 2024
P05	WMO - Hulpmiddelen	Lasten	50.000	50.000	50.000	50.000	50.000	SL	Structurele mutatie uit de NJN 2024
P05	Eigen bijdrage WMO	Baten	-80.000	-80.000	-80.000	-80.000	-80.000	SB	Structurele mutatie uit de NJN 2024
P05	Noorderhuizen	Lasten	-20.000	-20.000	-20.000	-20.000	-20.000	SL	Herverdeling re integratiebudget per onderdeel
P05	TTAC	Lasten	20.000	20.000	20.000	20.000	20.000	SL	Herverdeling re integratiebudget per onderdeel
P05	Praktijkleren	Lasten	-1.000	-1.000	-1.000	-1.000	-1.000	SL	Herverdeling re integratie budget per onderdeel
P05	Wijkleerbedrijf	Lasten	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	SL	Herverdeling re integratiebudget per onderdeel
P05	Individueel vervoer	Lasten	-5.000	-5.000	-5.000	-5.000	-5.000	SL	Structurele mutaties uit de NJN
P05	TTAC	Lasten	200.000					IL	Incidenteel budget voor de verplichte participatie uren van de Z-route vanuit de Wet inburgering
P05	WMO algemeen	Lasten	38.571	38.571	38.571	38.571	38.571	SL	indexatie 2024
P05	WMO algemeen	Lasten	34.781	34.781	34.781	34.781	34.781	SL	indexatie 2025
P05	Cliëntondersteuning	Lasten	15.340	15.340	15.340	15.340	15.340	SL	indexatie 2024
P05	Cliëntondersteuning	Lasten	9.655	9.655	9.655	9.655	9.655	SL	indexatie 2025
P05	Jongerenwerk - basisondersteuning	Lasten	23.903	23.903	23.903	23.903	23.903	SL	indexatie 2024
P05	Jongerenwerk - basisondersteuning	Lasten	21.557	21.557	21.557	21.557	21.557	SL	indexatie 2025
P05	Dorpen coordinatie	Lasten	165.000					IL	Beschikbaar stellen budget uit bestemmingsreserve
P05	WMO - Trapliften	Lasten	64.000	64.000	64.000	64.000	64.000	SL	verwerking struc mutatie NJN 24
P05	Kansen voor Kinderen	Lasten	67.500	53.000	53.000			IL	Kansen voor kinderen, eigen bijdrage gemeente
P05	Verbeteren Dienstverlening (POK)	Lasten	100.000	100.000	100.000	100.000	100.000	SL	Verplaatsen POK budget POK (middelen voor de verbetering van de dienstverlening)
P05	Flexwonen (Sisa J41B)	Lasten	25.000					IL	projectleider. Dekking onttrekking reserve opvang vluchtelingen
P05	OGGZ	Lasten	29.000	70.000	41.000			IL	Pilot Aanpak Voorkomen Escalatie
P05	Inhuur realisatie plekken vergunninghouders	Lasten	190.000					IL	Inhuur realisatie plekken vergunninghouders
P05	Kapitaallasten investeringslijst 2025-2029	Lasten		15.800	15.800	15.800	15.800	SL	Kapitaallasten investeringslijst 2025-2029
	Totaal struct. lasten		64.246	1.051.137	971.390	1.307.401	1.245.569		
	Totaal incid. lasten		1.399.132	67.308	21.000	0	0		
	Totaal struct. baten		-64.052	-1.070.000	-984.151	-936.118	-874.286		
	Totaal incid. baten		-642.112	2.692	20.000	0	0		

Progr.	Kostenplaatsen Omschrijving	Lasten/baten	2025	2026	2027	2028	2029	Inc/str	Omschrijving
P06	Begraafplaatsen	Lasten	70.000	80.000				IL	Ruimen graven Uithuizermeeden, Zuidwolde en Baflo
P06	Begraafplaatsen groen	Lasten	200.000					IL	
P06	Subsidieregeling Blok B	Lasten	2.695.838	1.797.225	1.797.225	1.589.545		IL	SPUK Blok B 2025 t/m 2028
P06	Subsidieregeling Blok B	Baten	-2.695.838	-1.797.225	-1.797.225	-1.589.545		IB	SPUK Blok B 2025 t/m 2028
P06	Leefbaarheid en wijkontwikkeling	Baten	-4.106.994	-4.106.994	-4.106.994	-4.106.994	-4.106.994	IB	Bijdrage Nij Begun maatregel 14
P06	Omgevingswet projgrp P&I	Lasten	-16.000	-16.000	-16.000	-16.000	-16.000	SL	Overhevelen budget over programma's heen, budget blijft binnen hetzelfde team. Mutatie is budgetneutraal
P06	Omgevingswet projgrp P&I	Lasten	-15.562	-15.562	-15.562	-15.562	-15.562	SL	Overhevelen budget over programma's heen, budget blijft binnen hetzelfde team. Mutatie is budgetneutraal
P06	Omgevingswet projgrp P&I	Lasten	-71.077	-71.077	-71.077	-71.077	-71.077	SL	Overhevelen budget over programma's heen, budget blijft binnen hetzelfde team. Mutatie is budgetneutraal
P06	Omgevingsvergunningen	Baten	-450.000	-450.000	-450.000	-450.000	-450.000	SB	Groeiende werkvoorraad VTH
P06	Omgevingsvergunningen	Lasten	53.000	53.000	53.000	53.000	53.000	SL	Als gevolg van de aanbesteding van een nieuw softwarepakket bij de ODG en het uifaseren van het oude pakk
P06	Ontwikkeling Gegevensmanagement	Lasten	15.000	15.000	15.000	15.000	15.000	SL	Ontwikkeling gegevenshuis, procesverbeteringen
		Lasten	200.000					IL	Ontwikkeling masterplan Winsum
	Formatie team Grondzaken	Lasten	90.000	90.000	90.000	90.000	90.000	SL	Formatie team Grondzaken
P06	Biodiversiteit	Lasten	50.000					IL	Circulaire Economie
P06	Biodiversiteit	Lasten	50.000					IL	Biodiversiteit
P06	Warmtetransitie	Lasten	245.000					IL	7 dorpswarmteplannen in 2025
P06	SPUK Klimaatbeleid CDOKE	Baten	-927.981					IB	Indexatie CDOKE-middelen
P06	SPUK Lokale Aanpak Isolatie (LAI)	Lasten	4.522.121					IL	Hogelandster Isolatie Plan
P06	SPUK Lokale Aanpak Isolatie (LAI)	Baten	-4.522.121					IB	Hogelandster Isolatie Plan
P06	Burgerberaad omgevingsvisie	Lasten	70.000					IL	Aanvullend budget Burgerberaad
P06	Stedelijk water	Lasten	-3.000	-3.000	-3.000	-3.000	-3.000	SL	Dekking inzet communicatiemedewerker
P06	Vrijverval riolering	Lasten	-4.000					IL	Dekking inzet communicatiemedewerker
P06	Mechanische riolering	Lasten	-3.000	-3.000	-3.000	-3.000	-3.000	SL	Dekking inzet communicatiemedewerker
P06	Vrijverval riolering - beleid	Lasten	-3.000	-3.000	-3.000	-3.000	-3.000	SL	Dekking inzet communicatiemedewerker
		Totaal struct. lasten	46.361	46.361	46.361	46.361	46.361		
		Totaal incid. lasten	8.098.959	1.877.225	1.797.225	1.589.545	0		
		Totaal struct. baten	-450.000	-450.000	-450.000	-450.000	-450.000		
		Totaal incid. baten	-12.252.934	-5.904.219	-5.904.219	-5.696.539	-4.106.994		

Progr.	Kostenplaatsen Omschrijving	Lasten/baten	2025	2026	2027	2028	2029	Inc/str	Omschrijving
P07	Informatiebeveiliging	Lasten	-98.000					IL	Dekking loonkosten ISO cf pmf 21/1/25
P07	Rekenkamer	Lasten	2.000	2.000	2.000	2.000	2.000	SL	Indexatie vergoeding rekenkamer
P07	Burgerzaken Algemeen	Lasten	8.000					IL	Uitbreiding iBurgerzaken iBrondocumenten
P07	Burgerzaken Algemeen	Lasten	12.000	12.000	12.000	12.000	12.000	SL	Uitbreiding iBurgerzaken iBrondocumenten
P07	Burgerzaken Algemeen	Lasten	36.500					IL	Uitbreiding iBurgerzaken iArchief
P07	Burgerzaken Algemeen	Lasten	21.000	21.000	21.000	21.000	21.000	SL	Uitbreiding iBurgerzaken iArchief
P07	Gemeenteraad	Lasten	25.000	25.000				IL	Extra middelen opkomstbevordering verkiezingen
P07	Rijdocumenten	Baten	-65.371	-83.291	-120.461	-108.935	-108.935	SB	Actualisatie verwachting aantal rijbewijzen
P07	Rijdocumenten	Lasten	11.392	16.069	27.486	24.172	24.172	SL	Actualisatie verwachting aantal rijbewijzen
P07	Reisdocumenten	Baten	-48.066	-19.257	-82.305	-41.963	-41.963	SB	Actualisatie verwachting aantal reisdocumenten
P07	Reisdocumenten	Lasten	31.729	24.581	54.977	28.399	28.399	SL	Actualisatie verwachting aantal reisdocumenten
	Totaal struct. lasten		78.121	75.650	117.463	87.571	87.571		
	Totaal incid. lasten		-28.500	25.000	0	0	0		
	Totaal struct. baten		-113.437	-102.548	-202.766	-150.898	-150.898		
	Totaal incid. baten		0	0	0	0	0		
P08	Huisvesting IST	Lasten	35.000					IL	Extra aanpassingen IST Bedum
P08	Team Vastgoed	Lasten	2.000	2.000	2.000	2.000	2.000	SL	Licentie Autocad en Incontrol
P08	Leegstaande Gebouwen	Lasten	60.000					IL	Sloopkosten vml. basisschool de Brunwerd Uithuizen
P08	Leegstaande Gebouwen	Lasten	50.000					IL	Sloopkosten Oosterstraat 25 Uithuizen
P08	Vastgoed Algemeen	Lasten	15.000					IL	Extra inhuur voorbereiding nieuwbouw Ontwikkelplein
P08	OHH Uithuizen	Lasten	350.000					IL	Onderhoud pand Ontwikkelplein Uithuizen
P08	OHH Uithuizen	Lasten	355.000	390.000				IL	Vorbereidingskosten nieuwbouw Ontwikkelplein
P08	Team IBOR Bedrijfsbureau	Baten	-70.000					IB	Extra Nedvang inkomsten
P08	Team IBOR Bedrijfsbureau	Lasten	30.000	30.000	30.000	30.000	30.000	SL	Inleveren 0,49 FTE voor flexibele schil
P08	Gereedschappen	Lasten	6.000					IL	Leasen landmeetapparatuur
P08	Gereedschappen	Lasten	32.000					IL	Kasten voor opbergen accu's
P08	Team Staf	Lasten	98.000					IL	Dekking loonkosten ISO cf pmf 21/1/25
P08	Teams Samenleving en Sociaal D	Lasten	-35.000	-35.000	-35.000	-35.000	-35.000	SL	Omgezet in formatie contractmanager jeugd bij JZ
P08	Dienstverlening	Lasten	-43.697					IL	15% bijdrage stelpost overhead
P08	Informatiemanagement	Lasten	85.000	85.000	85.000	85.000	85.000	SL	Extra werkplek licenties o.a. Microsoft vanwege groei organisatie (+100)

Progr.	Kostenplaatsen Omschrijving	Lasten/baten	2025	2026	2027	2028	2029	Inc/str	Omschrijving
P08	Informatiemanagement	Lasten	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	SL	AutoCAD LT licenties Vastgoed
P08	Informatiemanagement	Lasten	51.000					IL	Herstel Compliancy iFinancien SAP en implementatie SSO
P08	Informatiemanagement	Lasten	11.000	11.000	11.000	11.000	11.000	SL	Uitbereiding Licenties iFinancien SAP
P08	Informatiemanagement	Lasten	1.600	1.600	1.600	1.600	1.600	SL	Licenties Vectorworks RO-Beleid
P08	Informatiemanagement	Lasten	20.000	20.000	20.000	20.000	20.000	SL	Systeemsoftware VMWare, Tariefsverhoging & hercontractuering
P08	Informatiemanagement	Lasten	10.000	10.000	10.000	10.000	10.000	SL	Uitbreiding licenties t.b.v. herinrichting vergaderruimten digitaal / hybride vergaderen
P08	Informatiemanagement	Lasten	65.000					IL	Project "Introductie M365" Uitbesteed en extra werk & inhuur externe locaties
P08	Informatiemanagement	Lasten	1.000					IL	Vervangen Multibel door Picasse
P08	Informatiemanagement	Lasten	8.000	8.000	8.000	8.000	8.000	SL	Vervangen Multibel door Picasse
P08	Informatiemanagement	Lasten		-5.000	-5.000	-5.000	-5.000	SL	Vervangen Multibel door Picasse
P08	Informatiemanagement	Lasten	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	SL	Aanschaf Incontrol, inspectierapportgenerator van Maxdoro
P08	Informatiemanagement	Lasten	6.500	6.500	6.500	6.500	6.500	SL	Jaarlijkse kosten iRapportage / iFinancien
P08	Informatiemanagement	Lasten	8.000					IL	Extra Micollab/ telefonie licenties vanwege groei organisatie
P08	Informatiemanagement	Lasten	2.000	2.000	2.000	2.000	2.000	SL	Extra Micollab/ telefonie licenties vanwege groei organisatie
P08	Informatiemanagement	Lasten	40.000	40.000	40.000	40.000	40.000	SL	Verwachte prijsstijgingen en onvoorzien, 1,5% van licentiekosten
P08	Informatiemanagement	Lasten	16.000	16.000	16.000	16.000	16.000	SL	Overhevelen budget over programma's heen, budget blijft binnen hetzelfde team. Mutatie is budgetneutraal
P08	Informatiemanagement	Lasten	15.561	15.561	15.561	15.561	15.561	SL	Overhevelen budget over programma's heen, budget blijft binnen hetzelfde team. Mutatie is budgetneutraal
P08	Informatiemanagement	Lasten	71.077	71.077	71.077	71.077	71.077	SL	Overhevelen budget over programma's heen, budget blijft binnen hetzelfde team. Mutatie is budgetneutraal
P08	Team VTH	Lasten	450.000	450.000	450.000	450.000	450.000	SL	Groeiende werkvoorraad VTH
P08	Beheer en Doorontwikkeling Archief	Lasten		130.000	130.000	130.000	130.000	SL	Benodigd voor digitalisering archief, uitvoering archiefwet, aansluiting E-depot etc.
P08	Team Gegevenshuis	Lasten	15.000					IL	Subscription FME ETL-Software
P08	Team JZ/OOV/Crisis/Inkoop	Lasten	-52.500	-52.500	-52.500	-52.500	-52.500	SL	Gedeeltelijke dekking voor de inzet van een coördinerend contractmanager
P08	Team JZ/OOV/Crisis/Inkoop	Lasten	16.810					IL	Formaliseren dekking inhuur ivm verschuiving werkzaamheden naar Programma Opgavegericht werken.
P08	Team Economie & Energie	Lasten	40.000					IL	Kunstproject Oogetijde, haven Lauwersoog
P08	Team Economie & Energie	Lasten	20.000	20.000	20.000	20.000	20.000	SL	Duurzaam Hogeland
P08	Team RO-beleid	Lasten	-100.000	-100.000	-100.000	-100.000		IL	Specialistische kennis Omgevingswet
P08	Team RO-beleid	Lasten	100.000	100.000	100.000	100.000		IL	Specialistische kennis Omgevingswet
P08	Team RO-beleid	Lasten	48.000					IL	Tiny houses + ecologische zone
P08	Informatiemanagement	Lasten			-151.875	-151.875	-151.875	SL	Correctie opvoeren informatiebeveiliging

Progr.	Kostenplaatsen Omschrijving	Lasten/baten	2025	2026	2027	2028	2029	Inc/str	Omschrijving
P08	Informatiemanagement	Lasten	-55.000	-55.000	-55.000	-55.000	-55.000	SL	Aframen dubbel opgevoerde kosten clientvolgsysteem
P08	Team Gegevenshuis	Lasten		59.500				IL	Ontwikkelingsbudget diverse zaken gegevenshuis
P08	Team VTH	Baten	-10.000					IB	Register Externe Veiligheidsrisico's
P08	Informatiemanagement	Lasten	6.000	6.000	6.000	6.000	6.000	SL	Licenties voor het verbeteren van digitale/hybride overleg in vergaderruimten
P08	Informatiemanagement	Lasten	30.000					IL	Door(ontwikkeling) Datawarehouse software/licenties
P08	Informatiemanagement	Lasten		28.000	28.000	28.000	28.000	SL	Gebruik iArchief PinkRoccade
P08	Informatiemanagement	lasten		15.000	15.000	15.000	15.000	SL	Subscription FME ETL Software
P08	Informatiemanagement	Lasten		40.000				IL	Gebruik iArchief PinkRoccade
P08	Informatiemanagement	Lasten	157.000	115.000				IL	Kwartiermaker I&A
P08	Kapitaallasten investeringslijst 2025-2029	Lasten		185.200	220.900	236.300	236.300	SL	Kapitaallasten investeringslijst 2025-2029
P08	Gevolgen CAO gemeenten	Lasten	1.112.000	1.112.000	1.112.000	1.112.000	1.112.000	SL	Gevolgen CAO gemeenten
P08	Diverse mutaties personeelskosten	Lasten	4.864.544					IL	Uitzetting personeelskosten voorjaarsnota 2025
		Totaal struct. lasten	1.766.238	2.119.438	2.003.263	2.018.663	2.018.663		
		Totaal incid. lasten	6.253.657	604.500	0	0	0		
		Totaal struct. baten	0	0	0	0	0		
		Totaal incid. baten	-80.000	0	0	0	0		
P09	Alg. Uitg. en ink. Stelposten	Lasten	4.106.994	4.106.994	4.106.994	4.106.994	4.106.994	IL	Stelpost inzet Nij Begun middelen Maatregel 14
P09	Alg. Uitg. en ink. Stelposten	Lasten	-97.119					IL	Stelpost onderhoud pand Ontwikkelplein Uithuizen
P09	Alg. Uitg. en ink. Stelposten	Lasten	43.697					IL	15% bijdrage overhead programma DV
P09	Alg. Uitg. en ink. Stelposten	Lasten	-16.810					IL	Formaliseren dekking inhuur ivm verschuiving werkzaamheden naar Programma Opgavegericht werken.
P09	Alg. Uitg. en ink. Stelposten	Lasten	927.981					IL	CDOKE toevoegen indexatie aan stelpost
P09	Alg. Uitg. en ink. Stelposten	Lasten	-278.601	-265.236	-298.751	-320.477	-320.477	SL	Betreft verlaging stelpost i.v.m. doorgevoerde prijsstijgingen voorjaarsnota 2025
P09	Alg. Uitg. en ink. Stelposten	Lasten	0	-51.800	-51.800	-51.800	-51.800	SL	Dekking kapitaallast indexeringsbudget gemeentehuis
P09	Alg. Uitg. en ink. Stelposten	Lasten	-1.112.000	-1.112.000	-1.112.000	-1.112.000	-1.112.000	SL	Dekking CAO gemeenten
P09	Alg. Uitg. en ink. Stelposten	Lasten	-4.864.544					IL	Dekking loonkostenstijging 2025
P09	Rente, dividend en winstaandelen	Baten	-200.000					IB	Hogere ontvangsten dividend Enexis
		Totaal struct. Lasten	-1.390.601	-1.429.036	-1.462.551	-1.484.277	-1.484.277		
		Totaal incid. lasten	100.199	4.106.994	4.106.994	4.106.994	4.106.994		
		Totaal struct. baten	0	0	0	0	0		
		Totaal incid. baten	-200.000	0	0	0	0		

Progr.	Kostenplaatsen Omschrijving	Lasten/baten	2025	2026	2027	2028	2029	Inc/str	Omschrijving
P10	Reservemutaties programma 6	Baten	-70.000	-80.000				IB	Dekking ruimen graven
P10	Reservemutaties programma 5	Baten	-100.000					IB	Dekking reïntegratie uren Z-route Wet Inburgering
P10	Reservemutaties programma 5	Baten	-100.000					IB	Dekking ontwikkeling eigen participatietraject Z-route Wet Inburgering
P10	Reservemutaties programma 5	Baten	-190.000					IB	Dekking inhuur plekken vergunninghouders
P10	Reservemutaties programma 5	Baten	-29.000	-70.000	-41.000			IB	Dekking pilot Aanpak Voorkomen Escalatie
P10	Reservemutaties programma 4	Baten	-100.000					IB	Dekking erfgoednota
P10	Reservemutaties programma 8	Baten	-157.000	-115.000				IB	Dekking kwartiermaker I&A
P10	Reservemutaties programma 9	Baten		-40.000				IB	Incidentele mutaties IM
P10	Reservemutaties programma 9	Baten	-206.500					IB	Incidentele mutaties IM
		Totaal struct. lasten	0	0	0	0	0		
		Totaal incid. lasten	0	0	0	0	0		
		Totaal struct. baten	0	0	0	0	0		
		Totaal incid. baten	-952.500	-305.000	-41.000	0	0		
	Saldo mutaties		3.018.069	1.388.481	583.953	1.018.823	1.024.773		

Mutaties investeringslijst 2025-2029

Progr. Onderwerp		Ter- mijn	2025		2026		2027		2028			2026	2027	2028	2029
			Uitgave	Inkomst	Uitgave	Inkomst	Uitgave	Inkomst	Uitgave	Inkomst					
	Mutaties voorjaarsnota 2025														
2	Herstel buitenterrein/kantine sportpark Winsum	40	580.000									20.300			
2	Romp-akkoord Fietsroute-plus Winsum	40	-100.000									-3.500			
2	Fietspad Garnwerderweg Winsum	40	150.000									5.250			
2	Fietspaden	40	-		170.000		170.000		170.000				5.950	5.950	5.950
2	Verwerking raadsbesluit vervanging openbare verlichting	25	2.200.000		150.000		150.000					110.000	7.500	7.500	
3	Verhoging voorbereidingskrediet Bedrijventerrein Bedum	0	55.000												
4	Herstel constructiefouten HHC Warffum	25	219.000									10.950			
5	Herstel buitenterrein/kantine sportpark Winsum	40	450.000									15.750			
8	Indexering budget nieuwbouw gemeentehuis	50	1.725.300									51.759			
8	Locatiekeuze nieuwbouw gemeentehuis	50	2.900.000	-								87.000			
8	Vervanging werkplekken (hardware)	3	57.500	-	59.000	-						19.742	20.257		
8	Inrichting vergaderruimten	4	30.000	-								7.800			
8	Aanschaf nieuwe telefoons	3	55.000	-	45.000	-	45.000	-				18.883	15.450	15.450	
	Mutaties programma Aardbevingen:														
	Knelpunten versterking algemeen (F203)	0	1.750.370	1.750.370	1.750.370	1.750.370									
	Herinrichting Infra Uithuizen - Wilgenbos (Blok D)	0	500.000	500.000											
	Herinrichting Infra Uithuizen - Menkemabuurt (Blok D)	0	500.000	500.000	250.000	250.000									
	Herinrichting Infra Uithuizen - Kennedylaan (Blok D)	0	500.000	500.000	1.000.000	1.000.000									
	Herinrichting Infra Uithuizen Noord (Blok D)	0	500.000	500.000											
	Herinrichting Infra Uithuizen - Riepenbuurt (Blok D)	0	500.000	500.000	1.500.000	1.500.000	2.975.195	2.975.195							
	Herinrichting Infra Zandeweer (Blok D)	0	300.000	300.000	108.411	108.411									
	Herinrichting Infra Kantens Blok D)	0	1.018.336	1.018.336	550.000	550.000									
	Totaal		13.890.506	5.568.706	5.582.781	5.158.781	3.340.195	2.975.195	170.000	-		343.934	49.157	28.900	5.950
										Cumulatief		343.934	393.091	421.991	427.941